

Zezi'a 'dızıgı MAAKI -za'a 'mυ

Wludie po'a nyɔ 'bɔgυ -nεε'ε -naagı 'li.

Zezi'a tinε -ke 'ɔ -tɔtɔlɪ'a "kpidɪ Maakt-ı za'a 'mυ. ɔ-ɔ 'nυ-o na ɔ-bo Zezi 'mnɔ-ɔ 'mo-o -Lagɔ'ɔ 'yu, 'le ɔ 'bhle'e wɔnkue 'bho le''o ε 'kpi. -Ka ɔ 'mε'ε 'le ɔ 'ye'a glu -sɔ, ɔ 'ye'a ti-nı -lɛε, 'ınnε -tɔ'ɔ nyυ -ka ε 'du'a -ziadı. Nyɔ'o nyɔ, -bho ɔ 'du 'Zuifv o, -bho ɔ -se 'Zuifv o, ı-bı 'dızıgı 'mnı-ı 'mo-o 'ɔ 'yitbhelt.

'Zaan Batiisı 'kpa-a -Lagɔwlu

(Matiee 3:1-12; Luukı 3:1-18; 'Zaan 1:19-28)

I "Dızıgı-ı 'cnı-ε'ε 'nɔɔ 'bɔgυ 'li, -Lagɔ'ɔ 'yu ɔn-ɔ 'la'a *Zezi *Kliisı, 'ɔ dı ı-ı za'a 'mυ.

II-III Zezi Kliisı -ke nyukpasu -lue ɔn-ɔ 'la'a *'Zaan, -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi -lue ɔn-ɔ 'la'a *Ezayii, -da ɔ -nı'a 'nɔɔ 'kmυ 'mυ see, 'wa dı ɔ 'cnı'a 'le -Lagɔ'ɔ 'bɔgυ 'li, 'ınnı 'ka-a, 'le ɔ na: -Kaa -Lagɔ 'le'o: Po -lokui, 'an wlukpayi 'ın-ı lbho'o 'le -a'a nya, 'le ɔ 'ke -a'a -jɔlv po, 'le, wlu ɔ-ɔ 'ye'a 'mυ-za mυ a, ε 'ke nyunyua -pɔlv 'zɔ nmaze.

A -gblee, -kaa ɔ 'le'ε -kaa -lɛε:

Nyɔ -lue-e -nı'e 'le "musa "kpi, 'ınnɔ po'o weze 'le ɔ na: A -za 'le a'ba -pɔlv 'zɔ nyanı, a'ba -Kɔyi -nı'e-e yinamυ.

IV A -gblee, -ka Ezayii 'le 'ka see, 'ka-a 'Zaan -nı'e 'le "musa "kpi, ɔ-ɔ *batizee'e nyυ, ɔ-ɔ po'o weze, 'le ɔ-ɔ 'tmυ'o -kaa nyυ: A yibo a'ba "nyinynidı

'yi 'le a 'ke -Lago gbo 'bhiti 'in 'ke amv batizee, 'lemnυ -Lago-ɔ 'bho-ɔ a'ba 'nyinynidɪ'a dɪ. 'Kla 'mno ɔ, 'ka-a 'Zaan-a po'o weze,

V 'le Zelizalɛmυgwlo 'mu'a nyv -ke Zideebhlɔkpa 'kpi'a nyv -lrvv'a -dadudu-u yi 'ɔ -bodɪ 'le vn-v za'a 'wa 'nyinynidɪ 'mu 'bho nyv 'wee'a 'yigbeyi, 'le ɔ-ɔ batizee 'nv 'le 'nigblv -lue vn-v 'la'a Zudɛɛn kɔ.

VI Nmi vn-v 'la'a *-nyɔmɛɛ'ɛ nani vn lbha'a a, 'ɛ -bana 'Zaan -pa'a 'mu 'le ɔ -bhla'a nmiku'a 'bɛtv 'pli 'mu, -kpakpɪ ɔ-ɔ li'o 'le ɔ-ɔ bhɛ'ɛ lv. Kpli ɔ -nɪ'a ti a, 'inne -Lagɔwlu'a 'mvtizamvtɔlv -nɪ'e ti -benyɪ.

VII A -gblee, v-bv nyv 'mrv, -kaa ɔ-ɔ 'lv 'v -kaa 'yi: Nyɔ -lue-e -nɪ'e 'le 'an lemυ, ɔ-ɔ yi-o'o. ɔ 'ku-o wɔn, ɔ 'ye 'inmv -zi. 'In se 'bhɛɛ 'in 'ke 'ɔ 'geyikpaankpɪan'a 'bhvo "du.

VIII 'Ni 'mna-a batizee nɪ'e amv, ɔ-bo, *-Lago'ɔ Lisaazuzu ɔ-ɔ 'ye amv 'mu -po mv, 'le ɔ 'ke amv 'mu 'yi.

**'Zaan Batiisɪ *batizee'e-e *Zezii 'le 'nyinynidɪ'a tiyayi 'ye Zezii ti'dɪn*

(Matiee 3:13-4:11; Luukɪ 3:21-22; 4:1-13)

IX I-bɪ 'wɪ 'mrv 'li, *Zezii -so'ɔ-ɔ Galileebhlɔkpa 'kpi'a -gwlo -lue vn-v 'la'a Nazalɛɛtɪ, 'le ɔ 'ye *'Zaan gbo mu 'le 'Zaan 'ye ɔ Zudɛɛn kɔ *batizee -nɪ.

X -Da Zezii -so'ɔ 'nukɔ, 'bho -gbaa -lue 'mu, ɔ 'ye-e yaku li, ɛ 'ye wɔn kati 'le *Lisaazuzu 'ye ɔ 'kpi'dree -ka 'gbɔlɛ.

XI Wlu-u 'wlv'a 'le yaku 'li ɔ 'wɔn'ɔ 'bo, -kaa ɛ 'lɛ'ɛ -kaa: -Inmɔ 'mo-o 'an 'yu'a 'dɛ -lue -ke dɪ 'in -kma'a. 'Le -in 'mv 'in po'o 'an 'bvbva'a 'wee.

XII 'Bho -gbaa -lue 'mne 'mu -Lago'c Lisaazuzu -kpa -ni'e-e 'c -polu 'le ''musa ''kpi 'le c 'ye 'le mu.

XIII C nu 'le 'wɔ'a -gwɔ 'son, 'le-e ''nyinyinidi'a tiyayi un-u 'la'a *Sataan 'din -ni 'no ti ε 'ke c ''nyinyinidi wɔnpo 'bho -Lago'c ''yigbeyi. 'Le 'kwla 'zo'c nmi'a ''klumu c -ni'o 'le -Lago gbo'a -dalbhomu-u kpa no'o.

**Zezii -ke *'c -namu c -za'a 'bho
(Matiee 4:12-22; Luuki 4:14-15; 5:1-11)*

XIV I zi'a -kaa a, *Zezii -so'c 'mu-ε, c 'ye Galilee mu. (-Da un po'a *Zaan -jie 'mu, 'bho-o c -mu -ni'o.) 'Le 'mno c, 'le-e c -za -ni'e ''dɪzɪɪ-ɪ 'wɔ'a 'le -Lago gbo 'mu.

XV -Kaa c-c 'le'ε -kaa: -Noo -Lago ''du 'ka, ε nyini-o'o. 'C nyu'a -kɔkɔc ''kɔc'c-c gbo. A yibo a'ba ''nyinyinidi ''yi 'le a 'ke c gbo ''bhiti, a 'ke kpli ''yizizia 'le a 'ke 'c ''dɪzɪɪ ''gwɔɔɔ, a 'ke ɪ 'wɔcɔn!

XVI -Da c -ni'a Galilee'a -badaklagba wonli -nanamu a, 'bho-o c 'yee'e ''nizemu 'son. 'Lotu'a ''nyinu mo'o, 'wa 'nyɪ-ɪ 'mo-o Simoo -ke Andree. Un-u ''vuto-o -dada 'le -bada kɔ,

XVII 'le c 'ye u 'la 'le c na: A yi, -a 'ke mu, 'un -ke a 'ke -na. -Ka a'ba -dada-a jri'a zmi a, a 'ke -kaa nyunyu jri 'le un 'ke yi, un 'ke -Lago'c nu ''du.

XVIII 'Bho -gbaa -lue 'mne 'mu un sie'e 'wa ''nizeli'a kle 'le un -ke c 'ye mu. 'Bho 'mno c, 'bho-o un ''luo'o 'c 'bunεε 'mu 'le un -ke c 'ye -da 'wee mu.

XIX C nyini'a -kaa 'bho nya ti -se ε, c -ye'ε-ε 'lotu'a ''nyinu 'son. 'Wa 'nyɪ-ɪ 'mo-o Zaaki -ke *Zaan. Ubu-e 'wa -tɪta un-u 'la'a Zebedee -ke

'o lbhɔnɔmɔ, ɔn -nɛ'e-e 'le 'wa gɔɓ 'li 'le ɔn-ɔ nmaze'e 'wa -dadɪ.

XX 'Bho-o Zezii -nyna'a ti 'le ɔ na 'lotɔ'a 'nynuu 'sɔn 'mɔɓ -bodɪ: A yi. ɔ 'lɔ 'ɔ a, ɔn 'sie-e 'wa -tɪta -ke 'o lbhɔnɔmɔ "we 'le gɔɓ 'li 'le ɔn -ke ɔ 'ye mu.

*'Bho Kapɛnayiimɔ *Zezii 'nu-o "nyinyinidɪ'a -zuzu 'we ti
(Luuki 4:31-37)*

XXI *Zezii -ke *'o -namɔ mu'a a, ɔn 'nyni-e -gwɔɔ -lue 'mɔ. 'Bho-o 'mo-o Kapɛnayiimɔ. *'Zuifɔ'a lifɔɔɔ, Zezii pa'a 'le-e *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbudu 'li 'le ɔ-ɔ tɔ'ɔ nyɔ.

XXII ɔ -tɔtɔsɔ ɔ-ɔ tɔ'ɔ ɔ, 'ɪnne -ma'a nyɔ-ɔ po 'o -lokui wɔnti, -ekedɪmaa, 'o -tɔ nyɔ *-Lagɔ'ɔ gba'a yibomɔ'a ka. -Bho ɔɔɔ -ka tɔ, ɔ-ɔ wlu-o'ɔ 'le wɔnkue 'mɔ.

XXIII A -gblee, ɔn -ka 'le-e gbɔ, nyukpasu -lue-e 'bhle'a "nyinyinidɪ'a -zuzu 'mɔ, ɔ 'pa-a 'le 'wa "klumɔ.

XXIV ɔ nɔ'a -kaa, ɔ "wɔ-o'ɔ 'le ɔ na, Nazalɛtɪkɔyi Zezii, leedɪ -a -ke -ɪn 'bhle? -ɪn yi-o'ɔ -ɪn 'ke -amɔ ti-za'a? -A yibo'o-o nyunyɔ'ɔ -yɔ -ɪn "du'a. -ɪn 'mo-o -Lagɔ'ɔ "yu -lue ɔ -za'a 'bho 'le ɔ lbho'a.

XXV ɔ 'ɛ'ɛ -kaa a, 'le Zezii 'ye -wlu "yikmaka 'le ɔ na: "Nyinyinidɪ'a -zuzu, "mu wɔn, 'dɔ ɔ 'mɔ!

XXVI A -gblee, "nyinyinidɪ'a -zuzu nɔ'a -kaa, ɛ -dre -nɛ'e-e nyɔ 'mɔɔ ti 'le ɛ-be -zuzu 'mne 'ye "plan 'le ɛ 'ye ɔ 'mɔ 'da.

XXVII -Ka -ke "bhuo -tɔɔ "maa'a nyɔ-ɔ 'ye'a 'ɛ da, -gba, -sɪanyɪ kpɔn -ɔ'ɔ 'le ɔn-ɔ dede'e -dede -kaa ti: Lee 'ka-a'a? Wlu -nɛɛ, ɛ-ɛ 'mo-o -tɔtɔɔɔre -ɛ -ke wɔnkue -na'a! 'ɔ wɔnkue 'mne'ɛ

dɪ, "nyinyɪnɪdɪ'a -zuzu "we'a "bhi-i "du'o 'bho 'ɔ wlu!

XXVIII 'Bho -gbaa -lue 'mɛ 'mʊ Zezii'a 'nyɪɪ -wa'a-a 'le Galilee'a 'bhɪɔkpa "kpi ti.

**Zezii 'pʊʊn'o-o "gwizimʊ'a -dadudu
(Matiee 8:14-17; Luuki 4:38-41)*

XXIX *Zezii 'ka 'le *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbudu 'li 'da, *'ɔ -namʊ Simɔɔ-e, Andree-e, Zaaki -ke *'Zaan -ke ɔ -na'o, 'le ʊn 'ye 'le Simɔɔ -ke Andree "bhlibhlegbo mu.

XXX ʊn -ka 'bho-o nyɪɪ, yakalɪ-tɪ 'lbha-a Simɔɔ'ɔ 'nyɔɔ'ɔ 'lotʊ, ʊn 'pɛ-ɛ 'bho 'wa "kpimʊʊɛ "kpi ti. Nyʊ 'ye'a Zezii "yri, 'bho-o ʊn -nyɪna'a ti, ʊn 'ye ɔ 'wa dɪ 'tmʊʊ.

XXXI A -gblee, ɔ nyɪɪ 'ʊ li a, ɔ 'kpʊn-o 'wa sʊ, ɔ 'ye ʊ gbode, ʊn 'ye 'mʊ-sɔ, ʊn 'ye ti-nyɪna, ʊn 'pʊn-o'o, 'le ʊn 'ye mu 'le ʊn 'ye ʊ-bee lilia "nyɪ.

XXXII "Jiazɔ nyɪɪ'a, -da 'yɾʊ 'ga'a ti a, nyʊ-ʊ 'bhle'a "nyinyɪnɪdɪ'a -zuzu "we 'mʊ, gwɔ 'mɛ 'mʊ'a nyʊ 'bhle -ʊ'o, ʊn -ke "gwizimʊ "we -lɾʊʊ, 'le ʊn -ke ʊn-ʊ yi'e -budu -ke 'li Zezii -nɪ'a.

XXXIII Nyʊ'a klɛ -gwɛ'ɛ-ɛ ti 'le ʊn 'ye 'bho 'ɛ wɔn "yi 'gbʊʊ.

XXXIV ɔ 'pʊʊn'o-o "gwizimʊ'a -dadudu, ɔ -za'a-a nyʊ "nyinyɪnɪdɪ'a -zuzu'a -dadudu 'mʊ, 'le ɔ 'ye "nyinyɪnɪdɪ'a -zuzu 'mɪɪ tinu. I -kaa nʊ na: -Inmɔ 'mo-o -Lagɔ'ɔ "yu'a dɪ, 'ɔ 'wɔn'ɔ tɪ 'ke -wlu, -ɛkedɪmaa, tɪ yibo nɔ-o'o.

**Zezii 'kpa-a 'le Galilee -Lagɔwlu
(Luuki 4:42-44)*

XXXV Zɔbhibhi 'mɔ, *Zezii -sɔ'ɔ 'mɔ-ε, ɔ 'ye -budu 'li 'da, ɔ 'ye gwɔ le po. ɔ nyini'a -dagbɛ cɛ'ε kpɔ, 'bho-o ɔ -po -nɪ'e *-Lagɔ wɔn gbo.

XXXVI-XXXVII Simɔɔ -ke 'ɔ -namɔ -lɾɔɔ -sɔ'ɔ "nyinɔɔ 'mɔ, ɔn 'mu -ɔ tibɔnamɔ. Un 'ye 'ɔ ɔ, ɔn na: -Gblee, -ɪnmɔ nyɔ 'wee 'bɔ'ɔ ti.

XXXVIII 'Le ɔ na: -A mu "setida, 'le -gwɛ -lɾu 'mɔ, 'ɪn 'ke 'le -Lagɔ'ɔ wlu 'mɔ-za -nɪ mɔ'o -lɾɛɛ. 'E dɪ 'ɪn yi'e 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ.

XXXIX 'Le ɔ -ke ɔn 'ye mu, ɔ -ke ɔn-ɔ ple'e Galilee'a 'bhlɔkpa 'wee "kpi ti, ɔ-ɔ tɔ'ɔ nyɔ 'le 'wa *-Lagɔwlu'a 'licɪaanbidi 'li, 'le ɔ-ɔ nu'o nyɔ 'mɔ "nyinyinidi'a -zuzu "we ti.

**Zezii 'pɔɔn'o-o *lalɔlibhleyi -lue
(Matiee 8:1-4; Luuki 5:12-16)*

XL Zɔ -lue 'zɔ ɔ, *lalɔlibhleyi -lue 'yi-e *Zezii -bodɪ 'le ɔ 'ye 'bho 'ɔ 'yigbeyi 'kolri glu po 'le ɔ na: 'ɪnmɔ bhade -ɪnmɔ li, 'ɪn yi-o'o -ɪn 'ke 'ɪnmɔ 'pɔɔn.

XLI ɔ ngaze nɔ'a -kaa, ε 'lbha-a Zezii 'le ɔ 'ye sɔ sɔ, ɔ 'ye ɔ li'tɔ 'le ɔ na:

XLII Kɪn, 'ɪn 'wɔn-o'o, 'pɔn. 'Bho -gbaa -lue 'mɛɛ 'mɔ 'ɔ lalɔ 'bhɔ-o'o, ɔ 'pɔn-o'o,

XLIII-XLIV 'le Zezii 'ye ɔ 'tmɔɔ 'le ɔ na: Po -lokui, -bho -ɪn mu a, nyɔ'ɔ 'wɔn 'ya "dɪ 'bɔ -le! Mu 'le *-Lagɔ'ɔ 'sragazayi gbo, -ka -ɪn -nɪ'a, -ɪn 'ke ɔ 'na "yi-tɔ, *'sraga -ke dɪ *Moyiizɪ -za 'ka 'mɔ a, ɔ 'ke ε -za -a'a dɪ, -ka -ɪn 'pɔn'a a, nyɔ'a klɛ 'ke ɪ yibo.

XLV A -gblee, ɔɔ mu'a a, ɔ -see "dɪ 'mɪn wɔnti-de. -Bho doo ɔ nyini ti, dɪ-ɪ bhɔ'ɔ "kpi, ɔ-ɔ 'zɪ -ɪ nyɔ -bodɪ 'mɔ. 'E dɪ Zezii 'se 'bhɛɛ ɔ 'ke gwɔ pa, ɔ 'ke 'ɔ "bhuo nyɔ 'yi-tɔ. 'E -gwɔ ɔ po'o le, 'bɪ

-ke 'mυ nyunyu se'a -de, 'le ɔ 'ye 'le mu. ɛ -nɪ'a -kaa a, nyu-u 'wlu-o -bhla gwɛ ''kpiti 'le un-u ye 'no 'le.

II

**Zezii 'pυun'o-o -klɔkloyi -lue*

(Matiee 9:1-18; Luuki 5:17-26)

I-II 'Wɪ -lruɪ gbi zi'a, *Zezii 'yi-e Kapenayiimu le. Un 'wɔn'ɔ 'ɔ ''dɪ 'bɔ ɔ, nyu'a -dadudu ''gbu-o ti, -budu -ke 'li ɔ -nɪ'a, un 'ye 'le yi, un 'ye 'le 'gbu. 'Bɪ -lue 'tɪn se 'le -nɪ, 'bho ''piemu -buduwɔn ''yi'a ''bhuo -lɛɛ 'le Zezii-i tɔ 'nυ -Lagɔwlu.

III -Da ɔ -nɪ 'u -tonamu a, nyu -lruu-u -nɪ'a yinamu 'le 'wa ''klumu nyu nyiɛ-ɛ 'bhle'e -klɔkloyi -lue, 'ɪnnɔ un-u yɔ ɔ'o.

IV Nyu'a ''yidiedɪ, -ka un 'ka -nyna un 'ke ɔ Zezii ''yi-tɔ, un se 'na 'bhle. A -gblee, un -ke ɔ 'ya-a 'le -budu ''kpi, 'ɛ -da Zezii -nɪ'a, 'bho-o un ɛɛɛ wɔn, -klɔkloyi 'mnɔ-ɔ 'pɛ'ɛ 'bho 'ɔ ''kpitipɛɛ ''kpi ti, un 'ye ɔ ''bhlukui gbo -yi -nɪ, un 'ye ɔ 'bho Zezii'a ''yigbeyi ti''sii.

V -Ka nyu 'mnu de 'ɔ ''gwli, ɔ 'ye'a 'na li a, 'le ɔ 'ye -kaa -klɔkloyi ''yi'ɛ. 'An ''yu, -a'a ''nyinyidɪ -gwɛ'ɛ-ɛ 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi ti.

VI ɔ 'ɛ'ɛ -kaa a, *-Lagɔ'ɔ gba'a yibomu -de'a 'bho ti, -u 'ye'a 'ɛ da, un-u 'wlu-o -kaa 'le 'wa -pɔlu 'zɔ:

VII Lee -ke dɪ 'ɪnnɔɔnɔ -nɔɔ-ɔ wlu'o -kaa 'le ɔ-ɔ nyɪ'e -Lagɔ'ɔ 'nyɪ wɔn'ɔ? 'Bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi, 'yɔɔ 'bhɛɛ'ɛ -ɔ 'ke nyɔ'ɔ ''nyinyidɪ'a dɪ 'bho, -bho ɛ -se -Lagɔ -nɪ -lue?

VIII Zezii yibo'o-o ɛ un-u popo'a 'gwloti see, 'le ɔ na: Leedɪ a'ba -naagu -nɪ'e -kaa'a?

IX-XI 'In 'bhεε'ο 'in 'ke amυ -to na 'in 'bhle-e wōnkue 'le 'in 'ke nyō -bodι nu, na: -A'a "nyinynidι -gwε'ε-ε 'bho -Lago'ō "yigbeyi ti. - Bho 'in nu nyō -nōō -bodι, na: -So 'mu, 'luo -a'a "kpitipele 'mu, -in 'ke -na, 'le ο 'ke ε nu, 'inne 'ke -to -ka 'in 'bhle'a wōnkue 'le 'in 'ke nyō -bodι nu, na: -A'a "nyinynidι -gwε'ε-ε 'bho -Lago'ō "yigbeyi ti. 'In 'ybha-o'ο a 'ke ι yibo -ka 'inmō *Nyunyo'ō "Yu 'bhle'a wōnkue 'nōō 'bhlōkpa 'kpi, 'in 'ke nyō'a "nyinynidι'a dι 'bho 'bho -Lago'ō "yigbeyi. Ο 'ε'ε -kaa a, 'le ο na -klōklōyi -bodι: -So 'mu, 'luo -a'a "kpitipele 'mu, -in 'ke -in "bhli mu.

XII -Da nyō'a kle -nι'a 'bho poponamu a, 'bho -gbaa -lue 'mne 'mu, ο -so'ō 'mu-ε, ο 'ye 'ō "kpitipele 'mu'luo, ο 'ye mu. Un 'ye'a -kaa li 'see, wōn 'ma-a 'wa kle ti 'le un-υ 'bhεε'ε -Lago'ō 'nyin 'yi, un-υ nu'ο: -A -see -bhla -yεε -mneε'ε letu 'ye ke!

**Zezii 'la-a *Levii ο -ke ο 'ke -na
(Matiee 9:9-13; Luuki 5:27-32)*

XIII Dι'a kle zi'a -kaa a, *Zezii 'mu-o 'le Galilee'a -badaklagba wōnli le, 'le nyō'a -dadudu-u yi 'ō -bodι 'le ο-ο to nu'ο.

XIV 'Wι -lue 'li, ο -nι'a zinamu, ο 'ye-e *lapoozayi -lue un-υ 'la'a *Levii. 'Ο -tita'a 'nyin-ι 'mo-o Alifee, ο -de'e-e -budu -lue 'li ti. 'Bho-o ο-ο za nι'e zikamu moni "lrumυ. Zezii na: Yi 'inmυ 'bι, 'in -ke -in 'ke -na. Levii -so'ō 'mu-ε ο -ke ο 'ye mu.

XV Zo -lue 'zō, Zezii 'mu-o 'bho Levii "bhli linamu. Lapoozamu "we -ke nyō -lrυυ *'Zuifu'a 'plan un-υ 'la'a *Faliziεεn-ε zρε nι'a "nyinynikpli'a numυ "yi -nι'e-e 'le -budu 'li.

Ɛ -se bhuhuyiti -kaabonyu -ni 'bho -ko, ubu 'mnu'a -dadudu -ke Zezii -na'o -lrɛɛ. Un -ke *'ɔ -namuzɪgɪ bhete'e-e gbo 'le un -ke ɔ-ɔ li ni'e -dalue.

XVI *-Lago'ɔ gba'a yibomu -lruv -gbɪ -ni'a 'bho -v 'ma-a v-bu Falizien, un 'ye'a Zezii, ɔ -ke v-bu nyu 'mnu, un-v zɛɛ'ɛ ''nyinyinikpli'a numu ''yi-i li ni'a -dalue a, 'bho-o un dede -ni'e -kaa 'ɔ -namu ti: Leedu ɔ -ke -kaabonyu-v li ni'e -dalue'a? 'Ka se ''yrili-nmɔ.

XVII ɔ 'wɔn'ɔ 'wa wlu 'mne 'bɔ ɔ, ɔ -po 'nu-v ''nna 'le ɔ na: 'Kpayibhleyi'a 'bɔ ''gipoyi ti. Nyu ɔ -ke ''lru-u 'bhati'a, 'unɔ 'bɔ'ɔ ''gipoyi ti. 'Ɛ 'zɔ-ɔ 'mo-o, nyu-v 'la'a 'wa ''bhi kplizɪgɪ'a numu 'in -see 'nɔɔ 'kmv 'mu 'wa dɪ yi. ''Nyinyinikpli'a numu'a dɪ 'in yi'o 'le un 'ke 'wa ''nyinyinidɪ ''yiyibo un 'ke -Lago gbo ''bhiti.

**Zezii na nyu'ɔ bhete 'ɔ -tɔtɔli -ke *'Zuifu'a ni gbo -le!*

(Matiee 9:14-17; Luuku 5:33-39)

XVIII A -gblee, zɔ -lue 'zɔ, *'Zaan Batiisu'a -namu -ke nyu un-v 'la'a *Falizien 'pa-a *-su. Nyu yi-o'o, un 'ye Zezii tidede 'le un na: Leedu 'Zaan Batiisu'a -namu -ke Falizien ''we'a -namu-v pa'a su, 'le -mnaaa'a nu'a pɛ ɛ'ɛ? 'Ka se ''yrili-nmɔ.

XIX Un po'a wlu ti a, 'le ɔ 'ye ''yi po 'le ɔ na: 'Bho 'nynɔkpagɔ'ɔ zɔ, nyimie-ɛ 'la-a nyu. -Bho ɔ -ni 'bho 'le, 'gwlv 'bhɛɛ'ɛ ɛ 'ke nyu 'mnu li-nyni 'le un 'ke -lɔlɔ 'sin'a? -Gba, -bho ɔ -ni 'bho a, 'gwlv -see v li-nyni yi, un-v 'ye-e -li -mu 'le 'bubua 'mu.

XX -Nɔɔ -lrɛɛ-ɛ 'ye-e -nyni -mu, nyimie 'mno-ɔ 'ye-e 'wa ''klumu 'wlv -mu, 'bho-o un-v 'ye -lɔlɔ 'sin -ni mu.

XXI ɔ 'po-o 'yi -lue -lɾɛɛ, 'le ɔ na: Nyɔ se 'bhɛɛ ɔ 'ke -banasua'a -da -cna'a 'yriɛfɔtɔlɾe 'pa -nɪ. -Bho ɛ -nɪ -kaa a, 'yriɛfɔtɔlɾe-e -geti-e -banasua, 'le 'ɛ 'bɪ-ɪ 'bhɛ'ɛ 'mɔti.

XXII A -gblee, -ka -lue 'mnɔ ɔ, 'ka-a nyɔ 'se 'bhɛɛ, 'tokogbalu un 'pa -nɪ'a -druten ɔ 'ke 'le 'ɛ 'limu nmɔlɾe po. -Bho ɛ -nɪ -kaa a, nmɔlɾe-e 'wa-a 'toko, 'le nmɔ -ke 'toko-o nyni'e wɔn. 'ɛ dɪ nyɔ-ɔ po'o nmɔlɾe 'le 'tokolɾe 'li.

**Zezii -kɔ'ɔ *Zuifv'a lifɔzɔ*

(Matiee 21:1-8; Luuki 6:1-5)

XXIII *Zuifv'a lifɔzɔ, *Zezii -ke *'ɔ -namu -yi -nɪ'e-e 'le -kpɪ 'mɔ. Lɪ-ɪ -ke -kɔbɔ gɔgɔ'ɔ un-u 'la'a 'blee, 'ya -kpɪ mo'o. Un -nɪ zinamu 'le 'ɔ -namu-u cɛ'ɛ 'ya -fleɪ, 'le un-u li'e 'ya 'yɔ.

XXIV *Falizien 'we 'ye 'b li 'sɛɛ, un dede'e-e Zezii ti, 'le un na: -Gbɔ 'nɔɔ! Lɛ nyɔ -se'a -nu yi -a'ba lifɔzɔ, 'unne -a'a -namu-u nu'o. Leedɪ ma'a?

XXV-XXVI 'Le ɔ na: "Dɪ-ɪ -zɛ'ɛ 'mɔ 'le -Lagɔ'ɔ 'bɔgɔ 'li, a 'mate nɪ-a'a-ae? 'Sragazayiklagba un-u 'la'a Abiataa, 'ɔ -nɔɔ ti, -da 'mɔ 'lbha'a -a'ba 'na *Daviidɪ -ke 'ɔ -namu, un se'a lililɛ 'bhle, koo un -nyna'a? Un pa'a -Lagobudu 'li, 'flɔɔ un -za'a *'sraga 'mɔ, un 'nyɪ'a -Lagɔ, -ɪ -nɪ'a 'le -Lagɔ'ɔ -budu 'li, 'unɪ ɔ li'o 'le ɔ 'ye 'bho -za, ɔ 'ye 'ɔ -namu 'nyɪ, un 'ye li. I-bɪ 'flɔɔ 'mnɪ, 'le -a'ba gba 'li, -Lagɔ'ɔ 'sragazamu'a 'sɛ-ɛ 'ke ɪ li.

XXVII Zezii 'ka -wluwlua 'yigwɛ, -kaa ɔ 'lɔ 'b -kaa 'yi: -Lagɔ 'ke nyɔ 'bɔbɔa 'li po, 'ɛ dɪ ɔ -ya'a lifɔzɔ ti. ɔ -see nyɔ ti-ya 'le lifɔzɔ'ɔ gba 'ke u -kɔ.

XXVIII 'ɛ dɪ ɪ-bɪ gba 'mnɪ se 'bhɛɛ ɪ 'ke 'mnamu -kɔ. 'Inmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu, 'unmɔ 'bhle'e wɔnkɛ 'bho lifɔzɔ'ɔ 'bhuo 'kpi.

III

**Zezii 'pυυn'o-o nyukpasu -o -ke sv-v 'mε'ε
(Matiee 12:9-14; Luuki 6:6-11)*

^I Zo -lue -lrεε 'li, *Zezii 'pa-a 'le *-Lagowlu'a 'liciaanbudu 'li le. 'Le-e o -yε'ε nyo -lue -ke sv-v 'mε'ε.

^{II} A -gblee, o pa'a a, nyu-v -nι'a 'le, un-v gbu 'no- o ya 'tn, -bho o 'ke nyo 'mno 'pυυn 'bho lifoz'o'z. ε -se bhuhuyiti un-v nu -kaa -ko, un-v 'bo-o ti un 'ke o dι -kpon, -ekedımaa, un na o-o 'ce-ε 'Zuifv'a gba 'mv.

^{III} 'Le o 'ye nyo -o -ke sv-v 'mε'ε 'mno 'tmυυ 'le o na: -So 'mv, -nyna -daa nyu 'wee'a "yigbeyi ti.

^{IV} 'Le o 'ye 'bho yi. 'Bho-o Zezii dede -nι'e nyu 'mno ti 'le o na: 'Bho lifoz'o'z zo ε -nmo'o-o "yrili nyo 'ke -zegε nu-ae, -ale nyo 'ke "nyinynidι nu? ε -nmo'o-o "yrili -lrεε -a'ba lifoz'o'z zo nyo 'ke nyo 'pυυn-ae, -ale nyo 'ke nyo "yiti'tayi o 'ke 'mε? A -gblee, un 'nu-o blenyi! 'Wa 'wɔn un 'ke o "dapo.

^V 'Ce nu'a -kaa, ε "yi-e Zezii 'mv. O gbugbu 'nu- v "kpiti, 'kpi -wa 'no-o "yiti, -ekedımaa, un 'ku-o -loku 'mv. 'Le o na nyukpasu -bodι: Sro sv. 'Le o 'ye ε sro, ε 'ye 'pon -nalo.

^{VI} A -gblee, *Faliziεεn -nι'a 'bho 'da'a 'le - Lagowlu'a 'liciaanbudu 'li, un mu-o'o un 'ye 'bhlukpayowli un-v 'la'a *Elɔodι'a -namυ -yε. 'Bho -gbaa -lue 'mv, 'nnυ -ke un 'gbυυ'o 'lru, -ka un 'ka -nyna 'le un 'ka Zezii 'lbha, un 'ke 'na dι bhaga.

*Nyv'a -dadudu 'yi-e *Zezii -bodι*

^{VII-VIII} [bι dι 'mni zi'a -kaa a, *Zezii -ke *'o -namυ 'mu-o 'le Galilee'a -badaklagba "trolli.

Nyu'a -dadudu-u na 'nɔ-ɔ kli. U-bu nyu 'mnu -sɔ'ɔ-ɔ -da 'wee, -lruɔ "du Galileebhɔkpa "kpi'a nyu, -lruɔ -sɔ Zelizalɛɛmɔgwɔ -ke Zideebhɔkpa "kpi'a -gwɛ -lru 'mu, 'le -lruɔ -sɔ'ɔ Idumeebhɔkpa -ke "nigblu un-u 'la'a Zudɛɛn lem'u'a 'bhɔkpa "kpi, 'le -lruɔ -sɔ'ɔ -gwɛ un-u 'la'a 'Tiilt -ke Sidɔɔ, 'ya 'fo gbo -bhoga. -Bho u-bu nyu-u -die'a -kaa 'mu yi Zezii -bodu, ɛ -se bhuhhuyiti -ko. Li ɔ-ɔ nu'a, 'ya "du un 'wɔn'ɔ 'bɔ, 'ɛ du un yi'o.

IX ɔ 'tmuɔ'u-o-o 'ɔ -namu 'le ɔ na: A mu gɔlu -lue'a du, a -ke ɛ 'ke yi, a 'ke ɛ -laa 'an "troli -kpuɔ. -Bho nyu -ka 'unmu li-inyni 'un 'ke 'le 'ɛ 'limu 'kpa 'le un -kaa 'unmu "kpi -na.

X ɔ 'puɔn'o-o nyu'a -dadudu'a du, "gwizimu'a klɛ-ɛ "tutu'o 'le un 'ke yi un 'ke ɔ li'tu 'le un 'ke 'puɔ. 'ɛ du ɔ 'ybha'a gɔlu.

XI -Bho nyu-u 'bhle'a "nyinynidu'a -zuzu 'mu 'ye ɔ li -nalo, un-u 'ga-a 'bho 'ɔ "yigbeyi ti, un-u "plan'o, un-u nu'o: -Inmɔ 'mo-o -Lagɔ'ɔ "yu.

XII 'Le ɔ-ɔ 'tmuɔ nu'o "yikmaka: A'ba "si nyunyɔ'ɔ -yɔ 'un "du'a 'nyu -le!

**Zezii -za'a-a 'bho *'ɔ -namu -bue 'yɔ 'son
(Matiee 10:1-4; Luuki 6:12-16)*

XIII Du 'mnu zi'a a, *Zezii 'la-a nyu ɔ 'ybha'a, 'le ɔ -ke un 'ye mu, ɔ -ke un 'ye 'le -gɔɔɔ -lue "kpi 'ya.

XIV 'Le u-bu nyu 'mnu'a "klumu ɔ -za'a nyu -bue 'yɔ 'son, 'unnu -ke ɔ 'ke "sisri 'le ɔ 'ke u lbho un 'ke -Lagɔwlu kpa.

XV Wɔnkue ɔ-ɔ 'ye 'u "nyu mu a, 'unne un-u 'ye "nyinynidu'a -zuzu "we ti-nu -nu mu.

XVI-XIX U-bu nyu -bue 'yo 'son 'mnu, 'wa 'nyu 'ka-a: Simoo Zezii "duu'o 'nyu, 'unoo 'mo-o *'Pielu, Zaaku -ke 'o leyi *'Zaan, -u 'ma-a Zebedee'a 'yreetu, 'unoo o "duu'o Buanεzeεzi, 'ε 'zo-o 'mo-o nyu-u -ke wlu koo'o δε, un -ke Andree, Filiipu, Batelemii, Matiee, Tomaa, nyu -lue un-u 'la'a Alfee, 'o "yu Zaaku, Tadu, Simoo -o 'ma-a 'bhlukpa'a "kpiticeyi, un -ke Zidaa Isikaliyoo, -o 'ye'a -laa Zezii 'o tu'a nyu -jeyi "nyu mu.

XX Zezii -za'a -kaa 'bho 'o nyu 'mnu, o -ke un 'mu-o "bhlegbo -lue. 'Bho-o nyu'a -dadudu -lruu 'gbuu'o. 'Wa "yidieε'ε du, -ka Zezii -ke *'o -namu 'ka -nyna un 'ka li, un se 'na 'bhle.

XXI 'o nyu 'won'o 'o "du 'bo o, un 'kpa-a -jeyi, un-u yi'e 'o du, -ekeduma, ubu na 'o "lru -nyu'e-e won.

*Du nyu kpa'a *Zezii 'yi, 'unnu o "du'o wlu "kpi (Matiee 12:22-32; Luuku 11:14-23; 12:10)*

XXII A -gblee, *-Lago'o gba'a yibomu'o gbu 'wlu-o Zelizalemu, un 'ye 'bho yi -lreε. 'Unnu nu'o na, "nyinyidu'a -zuzu "we'a -koyi un-u 'la'a *Bezebili, 'unne-nu'e *Zezii 'mu. Ebe 'mne, 'unne "nyu 'o wonkuε, 'ε du o-o nu'o "nyinyidu'a -zuzu "we ti.

XXIII A -gblee, Zezii 'wun 'u 'bo o, o 'lu -u'o 'le o 'ye u -kaa 'tmuu: Koo *Sataan a-a 'la'a Bezebili 'ke 'to 'ε "bhuo tinu -lreε?

XXIV 'Bho-o o -po -nu'e 'yi 'le o na. -Bho 'bhuo -lue'a nyu cice 'mu, -bho un -ka tu-u vo, ε-be 'bhlukpa 'mne ε, ε-ε 'mo-o -ye 'ka ti-so.

XXV -Bho "bhlegbo -lue'a nyu cice 'mu, -bho un -ka tu-u vo, ε-be "bhlegbo 'mne ε, ε-ε 'mo-o -ye 'ka ti-so -lreε.

XXVI 'Ka 'mno ɔ, 'ka-a, -bho Sataan -ka 'kɪ 'ɛ
 "bhuo tɔ gbo-o ya a, -bho 'ɛ "nyinyinidɪ'a -zuzu
 "we -ka 'kɪ 'mɔ-ɔɪɪɛ, ɪ -ka tɔ-ɔ vɔ, 'ɛ wɔnkuɛ-ɛ
 "tii 'ko'o "yi.

XXVII -Ka Sataan 'mno kɔɔ'ɔ -glaliyi, Zezii 'po-o
 'ɛ "yi -lɛɛ 'le ɔ na: -Bho -ɪn -see -glaliyi san ke,
 -ɪn se 'bhɛɛ -ɪn 'ke ɔ gbo pa 'le -ɪn 'ke 'ɔ -kɔkɔɪ
 'mɔ'luo. -Bho -ɪn sɔn ɔ, 'lemnɪ -ɪn -flo'ɔ-ɔ "yi
 'le -a 'luo'o 'tɔ 'ɔ -kɔkɔɪ 'mɔ 'wee.

XXVIII A po -lokui -ziaka, -bho koo nyɔ'ɔ
 "nyinyinidɪ -die 'mɔ 'le ɔ -ka "nyinyiniwlu 'mɔ-
 ɔza, -Lagɔ-ɔ 'bhɔ-ɔ 'ya dɪ.

XXIX Nyɔ -yɔ nyini'a *-Lagɔ'ɔ Lisaazuzu'a
 'nyini wɔn, -Lagɔ'ɔ 'bhɔ 'ɔ "nyinyinidɪ'a dɪ
 "kɔmɔkɔmɔkɔmɔ. ɪ -nɪ 'nɔ-ɔ "kpi "kɔgwɛka.

XXX Zezii 'ka -kaa 'lɛ, ɛ -se bhuhuyiti -
 ko. -Lagɔ'ɔ gba'a yibomɔ nɔ'o na ɔ 'bhle-e
 "nyinyinidɪ'a -zuzu 'mɔ'a dɪ mo'o.

**Zezii'a 'lotv'a "nynuu -ke 'ɔ 'lotv*

(Matiee 12:46-50; Luuki 8:19-21)

XXXI ɔ -nɪ -wlunamɔ, 'le 'ɔ 'lotv -ke 'ɔ 'lotv'a
 "nynuu "we 'ye yi. Un yi'a, 'bho "piemɔ un -
 nyna'a ti 'le un 'ye nyɔ -lue lbho ɔ 'ke ɔ 'la.

XXXII Nyɔ'a -dadudu 'bi-e Zezii 'le un -de'e ti.
 Un 'wɔn'ɔ wlu 'bɔ ɔ, 'wa -lue na: Zezii, po -lokui,
 -a'a 'lotv -ke -a'a 'lotv'a "nynuu "we -nɪ'e-e 'le
 "piemɔ, 'unɔ 'la'a -ɪnmɔ.

XXXIII 'Le ɔ na; Yɔɔ -ke "bhi-i -nɪ 'bho, -ɔ 'mo-o
 'an 'lotv -ke 'an 'lotv'a "nynuu -ziaka'a?

XXXIV 'Le ɔ 'ye nyɔ-ɔ po 'ɔ -die 'li ya-gbɔ, 'le ɔ
 na: 'An 'lotv -ke 'an 'lotv'a "nynuu 'ka-a!

XXXV Nyɔ -yɔ nɔ'a -Lagɔ'ɔ 'gwɔɔdɪ, 'unɔ 'mo-o
 'an 'lotv -ke 'an 'lotv'a "nynuuɔɔɔɔ.

IV

**Zezii 'po-o 'bhlɔkpa'a 'digbi nyiε'ε 'yi
(Matiee 13:1-17; Luuki 8:4-10)*

I -Ka -lue 'mnɔ -lrεε, *Zezii 'mu-o Galilee'a -badaklagba wɔnli le, ɔ 'ke nyɔ -tɔ. Nyɔ'a -dadudu 'gbɔɔ'o. 'Wa 'yidiε'ε dɪ ɔ 'kpa'a gɔɔɔ -lue 'li, ɔ 'ye ti-de. Gɔɔɔ 'mnε -tε 'kɪka gbo 'bho -bada'a 'yigbeyi 'le nyɔ 'mnɔ'a klε -nɪ'e 'bho 'kɪka 'yi, 'ni wɔnli.

II 'Yi ɔ-ɔ po'o 'le ɔ-ɔ tɔ nu'o lɪ'a -dadudu. A -gblee, ɔ -nɪ 'ɔ -tɔnamɔ, -kaa ɔ po'o -kaa 'yi 'le ɔ na:

III-IV A po -lokui, nyɔ -lue -sɔ'ɔ 'mɔ-ε, ɔ 'ye 'ɔ gle -klunamɔ mu. ɔ -nɪ'a lɪ -gbanamɔ, 'ya 'yɔtɔɔ 'kpa-a 'bho -jɔɔkpa 'yi, nɪkpi yi-o'o ɪ 'ye ɪ li.

V 'Le 'ya 'yɔtɔɔ 'kpa'a 'bho kɪan 'kpi, -da -ke 'bhlɔkpa se'a 'mɔku. I nu'a -kaa, ɪ mε-o'o -nalo.

VI 'Yrɔ fan'a a, ɪ sin-o'o, -ekedɪmaa, 'ya 'sɪsɪanyɪ -see glu nyɪ.

VII 'Le -lru 'ye 'wigbakuo'a -gbɔtɪ'a 'bhlɔkpa 'mɔ 'kpa. I-bɪ 'wi 'mnɪ mε'ε ε, ɪ -po'o-o 'ya -kɔni -popo 'lru. 'ε dɪ ɪ nεsrε'o 'le ɪ -see 'yɔ po.

VIII 'Yɔ -lru nu'a -kaa, ɪ 'kpa-a 'bhlɔkpazεge 'mɔ, ɪ 'ye mε, 'ya gɪ 'ye -nɪgbli 'bhle. I wa'a a, -lue po 'yɔ'ɔ -gwɔɔ -lue 'yɔ -bue, -lue -lrεε po 'yɔ'ɔ -gwɔɔ tan 'le -lue -yε -nɪ'a 'bho po'o 'yɔ'ɔ -gwɔɔ -muu.

IX Zezii gwε'ε -wluwlua 'yi, ɔ na: -Bho a 'bɔ ti a 'ke ɪ 'mɔti'wɔn ɔ, a popo 'gwɔɔti -ziaka.

*Lε -ke dɪ *Zezii-i po'a 'yi*

X Nyɔ mu'a a, 'wa -lruɔ -sie'o 'le ɔn -ke *Zezii'a -namɔ -bue 'yɔ 'sɔn na: *Zezii, zɪza 'yi 'mnɪ gbɔ.

XI 'Le ɔ na: A-bu -yɔɔ, -Lago'ɔ nyu'a -kɔkɔɔ'ɔ dɪ ɔ "'zize'a nyu -lrɔɔ "'yrili, ɔ zɪza 'nɪ-ɪ gbɔ, ɔ 'ye amɔ -tɔ. 'E dɪ a-a 'ye 'yi 'mnɪ'a 'wee 'mɔti'wɔn mɔ. -Yɛ 'ma-a nyu "'we -yɔ -nɪ'a a, ɔn-ɔ 'pɔ -ɪ -lokui 'le 'wa 'wɪn ɪ 'mɔti.

XII 'Wa "'kpidɪ -Lago'ɔ wlu'a 'mɔtizayi, *Ezayii 'cnɪ'a see 'le -Lago'ɔ "'bɔgɔ 'li, 'ɪnnɛ 'ka-a:

-Lago na: U-bu nyu 'mnɔ, -bho koo ɔn -gbɔ 'ɪnmɔ ya, 'wa -pɔɔ 'zɔ -see 'ɪnmɔ "'yrili-gwɛ yi. - Bho koo ɔn pɔ 'ɪnmɔ -lokui, ɔn -see 'an wlu 'mɔti'wɔn yi. -Bho ɛ -nɪ -kaa a, ɔn -see kpɪli "'yizizia yi, "'lemnɪ 'mna -see 'wa "'nyinynidɪ'a dɪ 'bho yi.

'Ka-a Ezayii 'le'o.

**Zezii zɪza'a-a 'bhlɔkpa'a 'digbi nyiɛ'ɛ 'yi gbɔ (Matiee 13:18-23; Luukɪ 8:11-15)*

XIII *Zezii na: "'Yi -yɪ, a -see 'ɪ 'mɔti'wɔn, 'le, 'yi -yɪ 'ɪn-ɪ 'ye'a -pɔ mɔ, a-a 'ye ɪ 'mɔti'wɔn mɔ 'nɪ? ɪ-bɪ "'yi 'mnɪ, 'ya 'zɔ 'ka-a.

XIV Lɪgbayi 'mo-o -Lago'wlu'a 'mɔzayi, ɪ'a 'yɔ-ɔ 'mo-o -Lago'ɔ wlu, 'bhlɔkpa 'mo-o nyu-ɔ pɔ 'ɛ -lokui, 'wa -pɔɔ.

XV Nyɔtɔɔ kɔɔ'ɔ-ɔ -jɔɔkpa "'yi'a 'bhlɔkpa -da ɪ'a 'yɔ 'kpa'a 'le nɪkɪ 'ye'a yi, ɪ 'ye 'ɪ li. 'Ka 'mnɔ ɔ, 'ka-a, -bho nyɔtɔɔ 'wɔn -Lago'ɔ wlu 'bɔ ɔ, 'le *Sataan-a yi'o, ɛ-ɛ zɛ 'ɛ 'wa -pɔɔ 'zɔ 'le ɔn-ɔ 'mate'e ɛ-bɛ wlu 'mnɛ.

XVI -Ka -lue 'mnɔ ɔ, nyɔtɔɔ kɔɔ'ɔ-ɔ kpɪan "'kpi'a -da -ke 'bhlɔkpa se'a 'mɔku. -Da ɔn 'wɔn -nɪ'a -Lago'wlu 'bɔ -nalo, ɔn-ɔ kpɪn -ɛ'o 'bɔbɔaka.

XVII 'Wa -de nɛ -pɔɔ ti -ziaka, ɔn-ɔ 'kpɪn -ɛ ti -daan. -Lago'wlu'a dɪ, -bho 'kleyeɛɛ -ke nyu'a

nyant'a 'mʊklɛɛ bhɫɔ v "kpi, 'wa 'gwɫidɛɛ-ɛ "tii-
o'o.

XVIII-XIX 'Le nyɔ -lrɔv kɔɔ'ɔ "wigbakuo'a -gbotɔ'a
'bhɫɔkpa. Un 'wɔn'ɔ -Lagɔ'ɔ wɫu 'bɔ ɔ, 'nɔɔ
'kmɔ'a -nɔɔ -ke 'li -a -nɪ'a -laa 'traamɔ, 'ya ɫ-ɪ
sɪa nɪ nɔ-o'o. 'Ye "wɫɪɫɪ -ɪn 'ke 'ga -ke 'kmɔ'a ɫ
-lrɪ'a 'tɔ-v "su-o 'wa -pɔɫɔ 'yi 'le vɪn-v 'mate'e -
Lagɔ'ɔ wɫu. 'ɛ dɪ vɪn 'se 'bhɛɛ vɪn 'ke ɛ 'bho "du
'le vɪn 'ke kpi "yizizia.

XX 'Le, nyɔ -yɔ -nɪ'a 'bho, vɪn kɔɔ'ɔ
'bhɫɔkpazɛɛ. 'ɛ -lɔlɔɫ wa'a a, -lue pɔ 'yɔ'ɔ
-gwɫɪ -lue 'yɔ -bue, -lue -lrɛɛ pɔ 'yɔ'ɔ -gwɫɪ tan
'le -yɛ -nɪ'a 'bho pɔ'o 'yɔ'ɔ -gwɫɪ -muu. U-bɔ nyɔ
'mɪv 'wɔn'ɔ -Lagɔwɫu 'bɔ ɔ, vɪn 'kpɔvɪn -ɛ ti, 'le,
-ka ɛ 'lɛ'ɛ ɛ, vɪn-v nɔ'o -kaa. ɪ-bɪ 'yi 'mɪv, 'ya
'zɔ'ɔ "tiinamɔ 'ka-a.

**Zezii 'po-o "napɛ "kpi'a 'yi*

(Luukɪ 8:16-18)

XXI *Zezii 'gwɛ-ɛ -antanyɪyi'a gbɔzɛɛ "yi. ɔ nɔ'a
-kaa, ɔ 'po-o "yi -lrɛɛ 'le ɔ na: -Bho nyɔ cɛ "napɛ
"yi, nyɔ-ɔ "jrii 'nɛ-ɛ -solu "yiti-ae, -ale nyɔ-ɔ "du
-ɛ -gbagbɔ 'zɔ'ɔ? -Gba, nyɔ'ɔ nɔ ɛ -kaa, nyɔ-ɔ 'de
-ɛ -da tɛ'ɛ ya ti, 'le nyɔ'a klɛ-ɛ 'ye'e ti.

XXII 'Ka 'mɪv ɔ, 'ka-a, wɫu 'wee 'bhɫe'a 'zɔ, ɪ-ɪ
'ye gbɔ-zɛ mɔ. ɪ-bɪ wɫu 'mɪv, 'ya 'zɔ 'ka-a: Wɫu
'ɪn-ɪ za'a 'mɔ, a'ba 'wɪn ɪ 'mɔti -ziaka. -Bho 'wɫa
a-a 'ye -ɪ 'mɔti'wɔn -mɔ.

XXIII 'ɛ dɪ a -na nɪ -tɔɔ ti!

XXIV ɔ 'po -v 'kpa "yi 'le ɔ na: Wɫu 'ɪn-ɪ za'a
amɔ -bodɪ 'mɔ, a pɔ ɪ -lokui 'le a 'ke ɪ -pɔɫɔ ti-de.
-Bho a "du ɪ 'bho a, 'bho-o -Lagɔ-ɔ 'ye amɔ -naagɪ
"nyɪ -nɪ mɔ 'le a 'ke 'ya 'wee 'mɔti'wɔn.

XXV 'E dɪ'a kpe ɔ de'o 'le ɔ na: -Yɔ 'bhle'a le -ɔ nu 'ne lbhu, -Lagɔ-ɔ ''nyɪ -ɔ -lrɛɛ. -Yɔ 'bhle'a -toope -ɔ de 'ɛ ti, ɔ-ɔ 'zɛ -ɛ ɔ kwa 'mu 'wee, 'le ɔ-ɔ bɔ'o.

**Zezii 'po-o -lolole -ɛ -ke ''sɛ-ɛ 'bhva'a ''yi*

XXVI A -gblee, *Zezii 'po-o ''yi -lrɛɛ 'le ɔ na: Lɛ-ɛ -ke -Lagɔ'ɔ nyu'a -kɔkɔɔ gɔgɔ'ɔ ''yiti a, 'unne 'ka-a. Nyɔ -lue 'gba-a lɪ'a 'yɔ 'le 'ɔ gle 'mu.

XXVII -Bho ''matu ɔ-ɔ 'mu, -bho zɔ zɪ ɔ-ɔ sɔ 'mu, 'unne ɔ-ɔ nu'o kplɔkplɔkplɔ. 'Le ɪ-ɪ mɛ'o, 'ya -kɔni-i tɛ'ɛ ya, 'ɔ yibo 'bho le ''yi.

XXVIII 'Bhlɔkpa'a ''sɛ-ɛ nu'o lbhu 'le lɪ-ɪ mɛ'o, 'ya -kɔni-i tɛ'ɛ ya 'le 'ya gɪ-ɪ 'bhle'e -nɪgblɪ. -Bho ɪ wa a, 'le 'ya -fleɪ-i pɔ'o 'yɔ 'li.

XXIX -Bho ɪ zaan a, 'le ɔ-ɔ 'la'a nyu, un-u mu 'ɪ cɛnamu. -Daa -Lagɔ'ɔ nyu'a -kɔkɔɔ'ɔ ''dɪ -yɪ -gwe -nɪ'e ''yi.

**Zezii 'po-o tu'a 'yue ''kpi'a ''yi*

(Matiee 13:31-32; Luuku 13:18-19)

XXX 'Le *Zezii 'ye -kaa 'le -lrɛɛ: Leele nyɔ 'ke -Lagɔ'ɔ nyu'a -kɔkɔɔ likpɔkpa -nɪ'a? 'E dɪ 'un-ɪ yi-o'o 'un 'ke ɛ amu -tɔ.

XXXI ɛ kɔɔ'ɔ-ɔ tu -lue'a 'yue. Tui-i -nɪ'a 'nɔɔ 'bhlɔkpa ''kpi, 'ya 'yɔ 'bhɛ-ɛ ''yi, 'ya 'wee 'ye ɛ -zi.

XXXII -Bho ɛ pa glu 'le ɛ 'ke mɛ ɛ, ɛ-ɛ 'tɛ-ɛ ya, ɛ-ɛ 'zi-e tu'a klɛ 'le ɛ-ɛ pɔ'o ''kleɪklɪgblɪ, ɛ-ɛ nu'o tu'a -yɛ -ke ya nɪkpi 'bhɛɛ'ɛ ɪ 'ka 'lrɪɪ -pɔ -nɪ. -Ka -Lagɔ'ɔ nyu'a -kɔkɔɔ'ɔ dɪ -nɪ'a 'mu, 'kla-a 'ka-a.

XXXIII 'Kla 'mnɔ ɔ, 'ka-a Zezii pɔ'o ''yi'a -dadudu 'le ɔ-ɔ tɔ'ɔ nyu. Un 'ke ɪ 'mɔti'won -ziaka, 'ɛ dɪ ɔ-ɔ pɔ'o ɪ-bɪ ''yi 'mnɪ.

XXXIV "Yi'a "se ɔ-ɔ po'o 'le ɔ-ɔ tɔ nu'o. -Bho ɔ -ke *'ɔ -namu -ce li-ɔ, 'le ɔ-ɔ zɪza 'nɪ gbɔ.

**Zezii 'kaa'a-a -bibie 'mu*
(Matiee 8:23-27; Luuki 8:22-25)

XXXV ɛ-be zɔ -lue 'mne'ɛ "jiazɔ, *Zezii na: *'An -namu-a, -a ce "ni, -a 'ke 'kpukpu-u -nɪ'a 'lelaa "kpi mu.

XXXVI Un -ke nyu susɔ'ɔ li a, gɔlv -ke 'li Zezii -nɪ'a, un 'mu-o 'le 'ɛ 'limu le. Un -nɪ'a munamu, gɔli -lru -nɪ'e-e 'wa "trolli 'bho "ni "yigbeyi.

XXXVII-XXXVIII Zezii 'pe-ɛ 'le gɔlv'a -gbɔtu gbo ti 'le ɔ po'o le "lru "kpi, ɔ-ɔ 'mu'o. -Bibie nu'a -kaa, ɛ yi-o'o "vuu! ɛ 'po-o "ni yayi, "ni-i ce 'plan, ɛ-ɛ 'kpa 'le -wou! ɛ-ɛ ce 'plan, ɛ-ɛ 'kpa 'le -wou! ɛ -sie'e-e 'bho -toope gɔlv 'ke "yi. ɛ-ɛ nu'a -kaa a, Zezii -mnɔɔ-ɔ 'mu-o'o -bhla, 'le 'ɔ -namu 'ye ɔ "nynɔɔ 'mu -za, 'le un na: -Wooo! Zezii, -a'ba -Tɔyi, -a -nɪ'a 'menamu, 'ya kpɔn -ɪnmɔ li 'maae?

XXXIX A -gblee, ɔ -sɔ'ɔ "nynɔɔ 'mu, ɔ 'kaa'a-a -bibie -ke "ni 'mu 'le ɔ na: A 'bhɔ! I nu'a -kaa, ɪ 'bhɔ-ɔ'o blenyi!

XL ɔ na 'ɔ -namu -bodɪ: Lee -stanyɪ 'lbha'a amu'a? A -see -Lago "gwlide 'maae?

XLI -Stanyɪ kpɔn -v'o tenyɪ 'le 'wa "se-ɛ dede'e -dede ti 'le un na: -Wooo! Nyunyɔ'ɔ 'ce yeɛ 'ka-a, -ɔ -ke wlu -bibie -ke "ni-i "du'o 'bho'a!

V

**Zezii 'nu-o "nyinyinidi'a -zuzu ti*
(Matiee 8:28-34; Luuki 8:26-39)

I *Zezii -ke *'ɔ -namu ce'ɛ "ni, un 'nyni-e 'le 'bhɔkpa -lue un-u 'la'a Gelazeniɛ'ɛ "kpi.

II Ɔ 'wlv'a 'le golv 'li, Ɔ mu'a bhv 'bhlvgbo ti''sii mu -nalo, nyo -lue 'da-a 'le zokogwlii 'mu, Ɔ 'yi -Ɔ -jeyi. Ɔ-bo nyo 'mno 'bhle-e ''nyinynidu'a -zuzu 'mu

III 'le Ɔ -de'e 'le zokoe 'mu. Sansaan se Ɔ 'bhεε, -bho koo ε ''du gbloko'a ''bhuo -di.

IV -Bho un -po Ɔ bhı -ke svı 'mu gblokoe, Ɔ-Ɔ cı -ı'o 'wı'a klε. Nyo -ke ''bhuo-o 'ko Ɔ wɔnyi'bhεε 'le Ɔ 'ka 'wle 'mu yi, Ɔ se -nı.

V 'Wı 'wee 'li ''matv -ke zɔ 'mu, Ɔ-Ɔ 'na-a 'le zokoe 'mu -ke 'le -gɔgɔε ''kpi ti. Ɔ-Ɔ ''pna, Ɔ-Ɔ ''luo sıkpı 'mu, Ɔ-Ɔ cε nı Ɔ ''bhuo'a ku ''gbli. Ɔbo 'mno, 'unno mu'o Zezii -jeyi.

VI-VIII Ɔ 'ye Ɔ 'le nya li, Ɔ -ke -jiji mu-o'o, Ɔ 'ye Ɔ ''yigbeyi 'kolri glu po. 'Bho -gbaa -lue 'mu, Zezii na: ''Nyinynidu'a -zuzu, 'wlv Ɔ 'mu! 'Le nyo 'mno 'ye ''wɔ, Ɔ na: Zezii, -Lagɔ -nı'a 'le yaku 'li'a ''yu, leedi 'ın -ke -ın 'bhle? -Lagɔ'Ɔ 'nyıı 'mu 'ınmo bhade -ınmu li, -a'a 'yee 'ınmu 'kle -le!

IX 'Le Zezii na: -A'a 'nyıı -mε'ε? Ɔ na: 'Inmo 'mo-o -gbogboyoko, -εkedımaa, -a -die'e-e ''yi.

X 'Le Ɔ-bo nyo 'mno 'ye Zezii 'gbε kwa 'mu cε 'le Ɔ na: 'Inmo bhade -ınmu li, ''nyinynidu'a -zuzu 'mu, -bho -ın nu ı ti a, -a'a -jra -nı nı 'no Ɔ 'bhlvka -nεε ''kpi -le!

XI 'Bho 'mno'Ɔ ''troli, 'le -gɔgɔ ''kpi, 'le-e -gwlvbhee'a -dugbadɔv -nı'o 'le ı-ı li'e ti.

XII 'Le ''nyinynidu'a -zuzu -nı'a nyo 'mno 'mu, 'le ı na: Zezii, -a-bv bhade -ınmu li, ''tayı -amv ''yiti -a 'ke -bhee-e 'nıaa 'mu pa.

XIII Zezii 'wɔn-o'o. 'Le ''nyinynidu'a -zuzu 'ye nyo 'mno 'mu 'wlv, ı 'ye -bhee 'mno 'mu pa. 'Ya 'wee 'bhεε'ε-ε -bhee'a ''duı -muu. A -gblee, 'ınno

gbugbluo'o, -ɪ 'wɫɔ'o -gɔgɔ 'kpi, -ɪ 'kpa'a 'nukɔ, -ɪ 'mɛ'o 'wee.

XIV Nyɔ-ɔ fuo 'nɪ li, ɔn ple-o'o ɔn 'ye 'le gwɔɔ 'mɔ -ke 'le -jriɔɔ 'yi wɫu kpa. 'Ya 'dɪ nyɪni'a 'le a, nyɔ 'yi-e 'bho 'bɪ tiyenamɔ.

XV Ɖn -ka 'bho-o nyɪni, nyukpasu -ɔ 'bhle 'ka 'nyinyɪnidɪ'a -zuzu -dudu 'mɔ, ɔ -de'e-e 'bho Zezii'a 'tɔɔli ti, ɔ -pa'a-a -bana 'mɔ, 'le ɔ yi'e ɔ nyunyɔkpli 'mɔ le. Ɖn nɔ'a -kaa 'sɛɛ, -sɪanyɪ kpɔn -ɔ'o Zezii'a wɔnkɛɛ'ɛ dɪ.

XVI Nyɔ-ɔ 'ye'a 'ya da, li-ɪ zi'a nyukpasu 'mɔɔ -ke -bhee 'we'a damɔ, 'ɪnnɔ 'tmɔɔ nɪ nɔ'o.

XVII Ɖn 'wɔn'ɔ ɪ-bɪ dɪ 'mɪnɪ 'mɔti 'le ɔn na: Zezii, -a-bɔ bhade -ɪnmɔ li, 'wɫɔ 'nɔɔ -a'ba 'bhɫɔkpa 'kpi.

XVIII -Da ɔ -nɪ'a 'le gɔɔɔ 'li le 'kpanamɔ a, nyukpasu 'nyinyɪnidɪ'a -zuzu 'wɫɔ 'ka 'mɔ na: Zezii, 'ɪnmɔ bhade -ɪnmɔ li, 'ɪn 'bɔ-ɔ ti 'ɪn -ke -ɪn 'ke -na.

XIX ɔ -see 'wɔn ɔ -ke ɔ 'ke mu 'le ɔ na: Mu -ɪn 'bhli le! -Ka -a'a -Kɔyi -Lago 'ye'a -a'a ngaze 'le ɔ 'ye'a -ɪnmɔ 'pɔɔn, -ɪn 'ke 'na -a'a 'bhlimɔ 'tmɔɔ.

XX ɔ-bɔ nyɔ 'mɔɔ yi'a le, ɔ 'mu-o 'bhɫɔkpa ɔn-ɔ 'la'a -Gwɫɛklɪɔɔ bue'a 'bhɫɔkɔ 'kpi, 'le ɔ-ɔ kpa'a Zezii'a 'dɪ, ɔ-ɔ 'tmɔɔ'o nyɔ -ka Zezii nɔ 'ɔ -zɛɛɛ 'lɔɔli. Nyɔ 'wee 'wɔn'ɔ ɪ-bɪ 'dɪ 'mɪnɪ 'bɔ, wɔn 'mɔ -ɔ ti.

*Zayilisi'a 'yunynaakɔ -ke 'nynaakɔ -lue -ɔ
'tɔ'a *Zezii'a -bana li, 'wa dɪ*

(Matiee 9:18-26; Luuki 8:40-56)

XXI A -gblee, *Zezii -ke *'ɔ -namɔ nɔ'a -kaa, ɔn 'cɛ-ɛ 'nɪ 'le gɔɔɔ 'li, 'le, 'kpɔkɔ -ke 'kpi ɔn -ɔɔ

'ka 'mu, un 'ye 'le le mu. Un nyini'a -nalo, nyu'a -dadudu 'gbu'o-o 'bho 'o ''trotli.

XXII Un -ni -bhla 'bho ''ni wɔnli, 'le nyo -lue 'ye yi. *-Lagɔwlu'a 'liciaanbudu 'li'a -klagba mo'o. 'Inno 'mo-o Zayilisi. ɔ 'ye'a Zezii, ɔ 'nyini -ɔ li, ɔ 'ye ɔ bhɪ gbɔ -gble.

XXIII 'Inno ɔ bhade'e li ngazeka 'le ɔ na. 'An 'yunynaakpɔdraa -ni'e-e 'menamu. 'Inmo bhade -inmu li, yi -in 'ke ɔ *kwa ''lru tide, un 'ke 'pɔn 'le un 'ke ti-ni.

XXIV 'Le Zezii -ke ɔ 'ye mu. Nyu -dudu-u -ni'a 'bho, un nu'a -kaa, un 'mu -ɔ kli 'le un-ɔ ''tutu'o -tutu 'le.

XXV A -gblee, 'le 'wa ''klumu, 'nynaakpu -lue-e -ni'e 'le, 'le -zɔn -bue 'yɔ 'sɔn 'li un se 'kpa ''yi'bhle, -genplɔ 'lbu ɔ'o.

XXVI Ubu 'mnu -sia -ni'e-e ''gipomu'a -dadudu 'zɔ, 'wa mɔni'a kle 'ye -gwɛ 'le un -see 'pɔn. Un-ɔ nu'a -kaa, 'le 'wa 'wɛ-ɛ 'kpa'a -bhla ''kpi.

XXVII-XXVIII Un 'wɔn'ɔ 'bɔ Zezii-i 'pɔn'o nyu a, 'le un 'ye -kaa 'wa ''bhuo'a -pɔlɔ 'zɔ bhaga: -Bho 'in mu, 'le 'in 'ke 'ɔ -bana li'tu fɔfɔyiti a, 'in-ɔ 'ye-e 'pɔn -mu. 'ɛ dɪ un -ni'e nyu'a ''klumu. Un zɪza'a nyu ''yiti a, un 'nyini -ɔ li 'le un 'ye 'ɔ -bana lemu li'tu -ni.

XXIX 'Bho -gbaa -lue 'mu 'wa 'wɛ 'bhɔ-o'o. Un -gbu'a 'wa kukuzɔ, un yibo'o-o na un 'pɔn-o'o.

XXX Un 'tu 'ɔ li -nalo, ɔ yibo'o-o na 'mutikukue-ɛ -ni 'nɔ 'mu, ɛ 'pɔn'o-o nyo -lue. ɔ nu'a -kaa, ɔ -nyna'a-a ti. ɔ popo'a le 'le ɔ na: Yɔɔ 'tu'o 'an -bana li'a?

XXXI 'Le 'ɔ -namu na: "A! Nyu-ɔ ''tutu'a 'le, -a'a ''bhuo-o 'ye -ɔ li 'le -a nu'o: Yɔɔ 'tu'o 'inmu li'a?

XXXII Un 'le'ε -kaa a, ɔ-ɔ gbugbu-o nyu ''kpi ti -bhla, ɔ 'ke nyɔ-ɔ 'tu 'ɔ li li'ye.

XXXIII 'Nynaakpu 'mnu yibo'a na u-bu ɔ-ɔ ''si'e 'nyu a, -sɔnyɔ kpɔn -u'o 'le un-u tɪtɪ'ε li, un 'ye 'ɔ ''yigbeyi 'kolri glu po, 'le, le-ε zi 'u -bodɪ, un 'ye ɔ 'tmu.

XXXIV 'Le ɔ na: 'An ''yu, a 'de-e 'ɪnmɔ ''gwli'a dɪ, a 'pɔn'o. A -za -pɔlv ti, a 'ke mu, a -ke 'wε 'mne cɪcε'ε-ε ''yi.

XXXV ɔ -nɪ -kaa -wlunamu 'le nyu 'ye yi, un -sɔ'ɔ-ɔ Zayilɪsɪ 'mno ''bhlibhlegbo. Un na: Zayilɪsɪ, -a'a -sɪa -nɪ -a'ba -Tɔyi bhuhuyiti -le 'nɪ, -a'a ''yu 'mε-o'o.

XXXVI Zezii -see 'wa wlu 'mne le 'la 'le ɔ na: Zayilɪsɪ, -za -pɔlv ti, de -Lago ''gwli, -a mu 'le.

XXXVII ɔ -ke Zayilɪsɪ -nɪ'a munamu, ɔ -see 'wɔn nyɔ 'ke ɔ -jeyi kpa, -bho ε -se *'Piɛɪ-e Zaaki -ke 'ɔ 'lotv'a ''yu, *'Zaan.

XXXVIII Un nyu'a a, un -yε'ε 'bho-o nyu'a -dadudu-u -nɪ'a ''vinamu.

XXXIX 'Wa ''vizɪ ka'a 'bho-o ''bhlegbo. Zezii nu'a -kaa, ɔ 'pa-a 'le -budu 'li 'le ɔ na: U-bu 'nynaakpuɔdraa 'mnu -see 'mε, un -nɪ'e-e 'munamu o! Leedɪ a-a ''vi -ε -ke -zɪɛ -die -kaa 'mu?

XL ɔ 'le'ε -kaa a, -glalaa! un 'cɪsɛ nɔ-o'o. 'Le ɔ na: A 'da 'wee. Un 'da'a a, 'le ɔ 'ye 'wa -tɪta-e, 'lotv -ke 'ɔ -namu tan 'la. -Buduyu -ke 'li ''ku -nɪ'a, 'ɪnuv -ke ɔ pa'a 'le,

XLI ɔ 'ye 'wa sv kpɔn 'le ɔ na: Talita kuumi! 'ε 'zɔ-ɔ 'mo-o, 'Nynaakpuɔdraa, 'ɪnmɔ 'le'ε -kaa, a -sɔ 'mu!

XLII 'Bho -gbaa -lue 'mne 'mu un -sɔ'ɔ 'mu-ε, 'le un 'ye 'bho 'kpa un 'ye -na. (Un-u 'mo-o -zvun -

bue 'yo 'son'ɔ 'yu.) Nyu-u 'ye'a 'ε da a, -tɔɔ 'maa nu-o'o tenyi.

XLIII Zezii 'du -u 'srɪn 'mɔ 'le ɔ na: I-bɪ dɪ -nɪ, nyɔ'ɔ 'wɪn ɪ 'bɔ -le! 'Le ɔ 'ye 'yu 'mnɔ'a -kɔkɔmɔ 'tmɔɔ: A 'nyɪ u lililɛ ɔn 'ke li!

VI

*Nazalɛti'a nyu -see *Zezii 'gwlide
(Matiee 13:53-58; Luuki 4:16-30)*

I 'Ya 'wee zi'a -kaa a, *Zezii -ke *'ɔ -namɔ -sɔ'ɔ-ɔ 'le 'mnɔ 'le ɔ -ke ɔn 'ye 'bho 'ɔ ''bhligwɔ 'mɔ, Nazalɛti, nɪni.

II 'Bho *lifɔzɔ ɔ pa'a 'le-e *-Lagowlu'a 'liciaanbudu 'li. ɔ -nɪ'a nyu -Lagowlu -tɔnamɔ, nyu-u po 'ɔ -lokui, wɔn 'mɔ -u ti 'le ɔn-u dede'e -dede ti: A -gblee, lee 'ka-a'a? Doo -yɪ -sɔ'ɔ 'mɔ'a? Doo ɔ -za'a -naagi -yɛɛ'ɛ? ɛ -ke 'mɔtikukue ɔ-ɔ nu nɪ'e *wɔnkulɪ -nɪ'a?

III 'Innɔɔɔɔ -naa -se tuibayi -ɔ 'ma-a Malii'a 'yu, Zaaki-e 'Zɔɔzi-e Ziidi -ke Simɔɔ'ɔ vɛnyi? -ɔ -ke lenynuubɔnyɔkpakpi -ke -a -nɪ'a -laa gwɔ 'mɔ -ko? 'ɛ dɪ 'wa 'lɔ 'ɔ ɛ.

IV 'Le Zezii na: -Da 'wee -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi-i 'mu-o 'nɪni, -bho ɛ -se 'bho 'ɔ ''bhligwɔ 'mɔ, 'ɔ -glɪgbawɔnyi, 'ɔ nyu'a ''klumɔ, 'bho'a ''sɛ, 'bho-o 'wa 'lɔ 'ɔ ɛ.

V-VI Zezii 'ye'a 'ɔ ''bhlɪmɔ, -u -see 'ɔ ''gwlide, wɔn'ɔ ''bhɔ se ɔ li-nɪ. Uɔɔ 'mnɔ'a dɪ ɔ -see 'bho wɔnkulɪ'a -dadudu nu, -bho ɛ -se ''gwizimɔ -gbɪ ɔ de *kwa 'lru ti, 'ɪnɔ ɔ 'pɔɔn'o.

**Zezii 'lbho-o *'ɔ -namɔ -bue 'yo 'sɔn
(Matiee 10:5-15; Luuki 9:1-6)*

*Zezii -sɔ'ɔ 'bho 'ɔ ''bhligwɔ 'mɔ, -gwɛ -lru-ɪ -nɪ'a 'le, ɔ 'ple -ɪ ''kpi ti 'le ɔ-ɔ tɔ'ɔ nyɔ.

VII 'Bho 'mnɔ, 'bho-o ɔ 'gbɔɔ'o *'ɔ -namɔ 'lru, ɔ 'ke ɔ lbho 'sɔn 'sɔn, 'le 'ɔ wɔnkue 'mɔ, ''nyinyɪnɪdɪ'a -zuzu ''we-e -nɪ'a nyɔ 'mɔ, ɔn 'ke ɪ tinu,

VIII 'le ɔ 'ye ɔ 'tmɔɔ: -Bho a -ka mu, a'ba 'bhle ɛ kwa -le, a'ba 'bhle ''flɔɔ -ke badu -le, a'ba 'bhle mɔni gbɔli -le, a 'bhle -kɔɔtu'a ''sɛ!

IX A -pa -bhopɪmɔpali 'mɔ, ɛ -ke -bana'a kpɛ'ɛ -lue, a'ba dede -banɪ 'sɔn ''kpi -le!

X -Kaa ɔ 'tmɔɔ nu'o -kaa -lɛɛ: -Bho a mu, 'le a 'ke -gwɔ -lue 'mɔ nyɪ, -bho nyɔ -za amɔ -jeyi, a -de 'bho 'ɔ ''sɛ'ɛ ''bhlegbo ti 'le a'ba mumunɔɔ 'ke nyɪ.

XI -Bho a nyɪ -gwɔ -lɛɛ 'mɔ, 'le 'bho'a nyɔ -see 'wɔn ɔn 'ke a'ba 'lɪkpɔ kpɔn, ɔn 'ke amɔ -lokuipo, a -sɔ 'bho ɛ-bɛ gwɔ 'mnɛ 'mɔ. -Bho a -ka mu, a 'gbɔɔ 'bho'a ''pɪlee-e -nɪ'a a'ba -bhopɪ li! 'ɪnnɛ 'ke ɔ -tɔ na ɔn -ke -Lago 'bhle -ɪ'o.

XII Zezii ''du'a -kaa 'ɔ -namɔ -bue 'yɔ 'sɔn 'mnɔ ''dɪ 'mɔ, ɔn mu-o'o ɔn 'ye -Lagɔwlu kpa, 'le ɔn-ɔ 'lɛ'ɛ -kaa nyɔ ''yi: A yibo a'ba ''nyinyɪnɪdɪ ''yi 'le a 'ke -Lago gbo ''bhiti 'le a 'ke ''nyinyɪnikpli'a dɪ 'bhɔ!

XIII 'Le ɔn-ɔ nu'o nyɔ'a -dadudu 'mɔ ''nyinyɪnɪdɪ'a -zuzu ''we ti, ɔn-ɔ pɔ'o ''gwizimɔ ''we 'cna ''lru 'li. 'ɪnnɛ tɔ 'nɔ na -Lago-ɔ 'ye -ɔ 'pɔɔn -mɔ 'le ɔn-ɔ 'pɔn'o.

*Nyɔ 'lbha-a *Zaan Batiisi ɔ 'ye 'mɛ
(Matiee 14:1-12; Luuki 9:7-9)*

XIV-XVI Ε-βε -nɔɔ 'mne ti, nyu'a -dadudu 'wɔn-ɔ *Zezii'a dɪ 'bɔ 'le 'ɔ 'nyɪ-ɪ mu'o -da 'wee. - Kaa nyu-u za'a -kaa 'ɔ ''dɪ, un na: *'Zaan Batiist nyu ce'ε ''lru ''yi, 'unɔ -sɔ'ɔ glu, -ɔ yi'e 'nɔɔ 'kmu 'mu le: 'ε dɪ ɔ-ɔ nu'o *wɔnkult -nu. Nyu -lruu na: -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizamu -nɪ'a -benyɪ, ɔ kɔɔ'ɔ-ɔ 'wa -lue. 'Le, -lruu-u -nɪ'a 'bho, un na: -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi *Elii mo'o. A -gblee, 'wa 'bhɪkpayowli un-u 'la'a *Elɔɔdɪ, ɔ 'wɪn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔ na: -ɪn! 'Zaan Batiist 'ɪn pɔ'a nyu 'srɔ un ce'ε ''lru ''yi, 'unɔ -sɔ'ɔ glu, -ɔ yi'e 'nɔɔ 'kmu 'mu le'a?

XVII-XX Ε -se bhuhuyiti 'Zaan 'mε -ko. Zɔ - lue 'zɔ, Elɔɔdɪ 'mɔɔ 'kpa-a 'nynɔ, 'unɔ 'mo-o Elodiadɪ. 'ɔ 'lotɔ'a ''yu un-u 'la'a Filiipɔ, 'ɔ 'nynɔ mo'o, 'unɔ Elɔɔdɪ -zɔ 'ɔ li. ɔ-bɔ 'Zaan Batiist 'mɔɔ 'wɪn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔ mu-o'o ɔ 'ye ɔ -ye 'le ɔ na: Elɔɔdɪ, ε se ''yrili-nmɔ -ɪn 'ke -a'a 'lotɔ'a ''yu 'nynɔ li-za. Ε-βε wlu -nεε'ε dɪ, Elodiadɪ 'nye'ε 'Zaan 'mu, 'le Elɔɔdɪ 'ye nyu 'srɔ pɔ, 'ε 'Zaan un kpɔn'o, un san'o, un pɔ'o -jie 'mu. ɪ - nɪ'a -kaa a, ɔ-ɔ ''du'o -bhla 'Zaan ''yrili, 'le ɔ-ɔ ''du 'ɔ 'bho, -εkedɪmaa, ɔ yibo'o-o na ɔ-ɔ 'mo-o -Lagɔ'ɔ nyɔzεε. 'Le ε 'mu, -bho koo 'Zaan'a wɔnkɔnwlu -ka 'ɔ -pɔɔ 'mu-u'gble, ɔ 'ybha-o'o ɔ 'ke -bhla 'ɔ wlu -lokuipo. 'Ε dɪ ɔ-ɔ ''du 'ɔ ''yrili. 'Nynaakpɔ -mnɔ, un 'bhle-e -bhla 'Zaan'a 'ce'li. Un 'bɔ-ɔ ti ɔ 'ke 'mε. 'Wa nyimie'ε dɪ un 'se -nynaka 'bhle.

XXI 'Wɪ -lue 'li 'wa -nɔɔzεε nyɪni-o'o. Zɔ -lue-e 'ma-a Elɔɔdɪ'a 'wɔwɔzɔ ɔ, 'bho ε ti ɔ ''du-o gɔ, ɔ 'ye nyu 'la. ɔ 'la-a 'nynɔbhlemɔ un -ke ɔ-ɔ nu'a 'bhɪkpa'a lbhu, 'le ɔ-ɔ 'la'a ''sroja'a -klɪgbɪ -ke

Galileebhlokpa "kpi'a 'gagamv "we, vn 'ye yi.

XXII Vn -ke v -nı linamv 'le Elodiadı'a "yunynaakpv 'ye 'le -budu 'li pa, vn 'ye lete. 'Wa letebhv -za'a-a Elvvdı -ke nyv-v -ke v-v li'a -pvlv 'li. A -gblee, 'innv v 'la'o 'le v na: Lε a 'bv'v ti, a "si ε 'nyı, vn 'ke ε amv "nyı!

XXIII V 'ye -zre 'le v na: Lε a 'bv'v ti, 'ın-ı "nyı 'ε amv-ε, -bho koo ε "du 'an -kōkōlı'a 'plan -dı.

XXIV V-bv 'nynaakpvdraa 'mıv 'da'a a, vn -ye'ε 'wa 'lotv 'le vn na: -Diadı, 'ın lete'a a, 'bhlokpayowli na lε 'ın 'ybha'a v 'ke ε 'ımv "nyı. 'E dı 'ın yi'o. Koo a-a 'le'ε? 'Le vn na: -Bho a mu, a 'ybha 'Zaan Batiıst'a "lru!

XXV 'Nynaakpvdraa "depo'o-o "yi, vn 'ye 'bhlokpayowli -ye 'le vn na: 'In 'ybha-a 'Zaan'a "lru. De ε 'le "bo 'li ti 'tıtıtraamv'a "bhvo, -ın 'ke ε 'ımv "nyı!

XXVI 'Gwlv nv'a -kaa, ε -nyı 'nv-v li. V se 'tv 'bhεε v 'ke wlv "yızızıa, -εkedımaa, 'bho nyv-v -ke v li'a "yıgbeyı v -zre -nı'o.

XXVII 'Bho -gbaa -lue 'mv, v 'po-o "srojayı -lue 'srıv 'le v na: Mu, cε 'bho 'Zaan'a "lru, de ε 'le "bo 'li ti, -ın -ke ε 'ke yi! 'Le v 'ye 'le -jıebudu 'li mu, v 'ye v "lru "yıcε.

XXVIII V "lru 'mıε, 'ınne v de'e'le "bo 'li ti, v -ya'a 'nynaakpvdraa, 'ınne vn kpa'a 'le 'wa 'lotv gbo.

XXIX -Yv ma 'ka-a 'Zaan'a -namv -tanyı, vn 'wōn'v v 'mεmεdı 'bv v, vn 'mu-o v "ku'a dı, 'le vn 'ye v tinmaze. -Kagβε ε, 'ka-a 'Zaan'a 'mεmεdı zı'o. Nyv-v 'la'a Zezii 'Zaan Batiıst, 'ε dı Elvvdı 'wōn'v 'wa wlv, 'le v-v nv'o: Kın, -ziadı mo'o. 'Zaan Batiıst -v 'mε'ε, v -sv'v-v glu.

**Zezii c1ce'ε-ε "flɔɔ ti ɔ 'ye nyv'a "dui -bue "dui 'sɔn -gwlɪ bue "nyɪ vn 'ye li*

(Matiee 14:13-21; Luuki 9:10-17; 'Zaan 6:1-14)

XXX ε-be -nɔɔ 'mne ti, 'bho-o *Zezii'a -dalbhomu -bue 'yɔ 'sɔn -sɔ'ɔ 'nɔɔ vn mu 'ka, 'le vn 'ye 'bho 'ɔ 'trolli 'lru'gbu. Lɪ vn nu'a, ɪ -ke lɪ vn -tɔ'ɔ 'le nyv, 'le vn-u ɔɔ 'ɔ 'ya 'dɪ.

XXXI ɔ na: 'In 'wɪn -ɪ 'bɔ. 'ε dɪ -a mu -dagbe ce'ε kpɔ, -a 'ke li-fɔ. ɔ 'ka -kaa 'le, ε -se 'sε -ko. Nyv-u mu'a -ke nyv-u yi'a, 'wa 'yidiedɪ ɔ -ke *'ɔ -namu -see 'yiflɔε 'ye vn 'ke li.

XXXII Un nu'a -kaa, vn 'kpa-a gɔlv 'li 'le vn -ke ɔ-ɔ mu'o 'nɔɔ ce'ε kpɔ.

XXXIII Un -nɪ'a munamu, nyv'a -dadudu-u 'ye 'v, vn yibo 'nu-u 'yi. Un 'wlv'a gwle 'kpiti, vn -na'a 'bhlɔgbɔ, vn 'depo'o, 'le vn 'ye v 'yizi, vn 'ye 'le nyɪ.

XXXIV -Da *Zezii -ke 'ɔ -namu-u 'si'a 'bho 'kɪka 'yi ti, vn -ye'ε 'bho-o v-bv nyv 'mnu. Zezii 'ye 'v li, ngaze 'lbhɔ -ɔ'o tenyɪ, -ekedɪmaa, vn kɔɔ'ɔ-ɔ *'bhlɔbhlɪ-ɪ se'a *'yriliduyi 'bhle, 'wa -klɔgbɪ'a -tɔ nu -Lagɔ'ɔ -jɔlv. 'ε dɪ ɔ 'kpa'a 'bho, ɔ-ɔ tɔ 'nu -Lagɔwlu'a -dadudu.

XXXV-XXXVI 'Yrv -nɪ'a tikpanamu, 'ɔ -namu nyɪ 'ɔ li, vn na: -Nɔɔ zi-o'o, 'le 'nɔɔ ce'ε kpɔ. 'ε dɪ 'tmuɔ nyv 'mnu vn 'ke gwle -ke -jrigbɪ 'yi mu, vn 'ke lilia ti'bɔ.

XXXVII ɔ na: A'ba 'bhi 'nyɪ v lilia! 'Le vn na: -A 'wɪn -ɪ 'bɔ. Nyv-u -die'a -kaa 'mu, *deniee'a -gwlɪ bue'a 'flεε, 'ɪnnɪ 'ke 'wa lilia 'bhεε, -a 'ye ɪ 'bhle mu 'nɪ?

XXXVIII ɔ na: 'In yibo 'nɪ 'nɪ-ε. 'Flεε 'die a 'bhle'a? A mu, a 'ke tidede. Un yi'a le, vn na:

-A 'bhle-e 'flɛɛ -muu, ɪ -ke zmi 'sɔn.

XXXIX 'Le ɔ 'ye ʊ 'tmɔʊ: A de nyʊ 'papa 'mʊ ti 'bho -sukui 'kpi.

XL 'Le ʊn 'ye -kaa ti-de, 'ya -lue 'li nyʊ'a -gwɪ -muu, -lɪu'a -lue 'li nyʊ'a -gwɪ 'sɔn 'yɔ -bue.

XLI Zezii 'luo'a ɪ-bɪ 'flɛɛ -muu -ke zmi 'sɔn 'mnɪ 'mʊ, ɔ popo'o-o 'le yaku 'yi, ɔ 'ye -Lagɔ 'sɛɛ po, 'le ɔ 'ye 'flɛɛ -jie 'yi ticɪɛ -nɪ. 'Innɪ ɔ 'nyɪ'e ɔ -namʊ, ʊn 'gblee'e nyʊ 'mnʊ 'yiti. 'Ka-a ɔ nʊ'o zmi 'sɔn 'mnɪ -lɛɛ.

XLII 'Wa 'wee li-o'o, ʊn 'ye lbho, lililɪ 'ye ti-sie.

XLIII 'Flɛɛ -ke zmi'a kɔtɪ -sie'a ti, ʊn 'tɪtɛ 'nɪ ti, ɪ 'yi-e -cɪɪ -bue 'yɔ 'sɔn.

XLIV ʊ-bʊ nyʊ-ʊ li'a -kaa 'wee, 'wa 'klumʊ'a nyukpasi 'nʊ-o nyʊ'a 'dui -bue 'dui 'sɔn -gwɪ -bue.

**Zezii -na'a-a 'bho 'ni 'yigbeyi*

(Matiee 14:22-33; Zaan 6:15-21)

XLV ɪ zi'a -kaa a, *Zezii 'tmɔʊ'o-o *'ɔ -namʊ 'le ɔ na: A 'kpa 'le gɔɔɔ 'li, a ɛɛ 'ni, a 'ke Bɛsayidaa -bhoga mu. -Bho 'ɪn 'nyɪ nyʊ -nʊʊ -jɔɔɔ, -bho ʊn mu a, 'lemnɪ 'ɪn-ɪ 'yi-e amʊ kli. 'Le ʊn 'ye gɔɔɔ 'li 'kpa, ʊn 'ye mu.

XLVI ɔ 'nyɪ'a nyʊ 'mnʊ -jɔɔɔ, ʊn mu'a a, ɔ 'ya-a 'le -gɔɔɔ -lue 'kpi ɔ 'ke *-Lagɔ wɔn gbo po.

XLVII-XLVIII -Kɔtamnɪ -nɪ'a 'mʊtikpenamʊ, gɔɔɔ -ke 'li ɔ -namʊ -nɪ'a, ɛ -nɪ 'le 'nigwia, 'le -bibie-e yi'o. ʊn -ke ɛ-be -bibie 'mnɛ dede'e-e 'yi'a dɪ, 'ka-a ʊn 'lu'o kplokplɔ, gɔɔɔ -see -gbaa 'mʊ -sɔ. -Da Zezii -nɪ'a 'bho 'kɪka 'yi, ɔ 'ye -ʊ li. "Matʊ'a dodogwia, -da zɔ'ɔ 'yri-i mu'a -laa le -yi -nɪ mʊ a, ɔ 'mu -ʊ kli, 'le ɔ-ɔ na'a 'bho 'ni 'yigbeyi. ɔ -nɪ ʊ lizinamʊ, 'le ʊn 'ye ɔ li'ye.

XLIX A -gblee, un 'ye 'o 'bho ''ni ''yigbeyi li, un ''wɔ-o'o, ubu na 'kɪ ''kuzuzu mo'o.

L 'Wa klɛ 'ye 'o li, 'wa 'limɔ -wa'a-a wɔn -sɪanyɪ'a dɪ. 'Bho -gbaa -lue 'mɔ o na: A -ku -pɔɔɔ ti, -sɪanyɪ'a 'lbha amɔ -le! 'Inmɔ Zezii mo'o.

LI 'Le o 'ye 'le gɔɔɔ 'li 'kpa. -Bibie nu'a -kaa ''sɛɛ blenyi! ɛ 'bho-o'o. Wɔn 'ma-a 'o -namɔ ti tenyi.

LII *Wɔnkulɛ o nu'a -glaaple 'bho ''flɛɛ'ɛ damɔ, un -see 'ɛ 'zɔ 'mɔti'wɔn -ka -zɛgɛka, -ɛkedɪmaa, un 'ku-o -loku 'mɔ.

**Zezii 'pɔɔn'o-o ''gwizimɔ 'bho
Genizalɛɛtɪbhɔkpa ''kpi
(Matiee 14:34-36)*

LIII Un cɛ'ɛ ''ni, 'bhɔkpa -lue un-u 'la'a Genizalɛɛtɪ, 'ɛ 'kpɔkɔ ''kpi 'wa gɔɔɔ -kpɔn -nɪ'o. 'Bho-o un -mɔ 'nɛ ti.

LIV Un 'wɔɔ'a 'le ɛ 'li -nalo, nyɔ-u -nɪ'a 'bho, un yibo'o-o *Zezii ''yi,

LV 'le un 'ye 'o ''dɪ -da 'wee kpa. 'Nɔɔ nyɔ 'wɔn -nɪ'a 'o 'nynɪ 'bɔ, 'le-e un-u 'bhle'e 'wa ''gwizimɔ -sɪsa 'mɔ -lue -lue, 'le un-u kpɔn 'u 'le.

LVI Lɪ-t -ke 'mɔ o-o zi nɪ'a a, 'le -gwɛklɪgbɪ 'mɔ-e, -gwɛtoope 'mɔ -ke -jrigbɪ ''yi, -kaa un-u nu'o -kaa, 'bho -gwɔpie 'mɔ un-u ya'a 'wa ''gwizimɔ. -Bho Zezii yi, 'le un-u bhade 'nɔ li ''gwizimɔ 'mɔ 'ke 'o -bana li'tɔ fɔfɔyiti un 'ke 'pɔn. 'Wa nyɔ -yɔ 'tɔ 'o li, 'le -Lagɔ-o 'pɔn nɔ'o.

VII

**Zuifɔ ''we'a gba
(Matiee 15:1-9)*

I Zo -lue 'zo, *Falizien -ke *-Lago'ɔ gba'a yibomɔtɔlɔ -sɔ'ɔ Zelizalɛɛmɔ, un 'ye yi, un 'ye *Zezii -yɛ.

II Bho 'mnɔ ɔ, 'bho-o un 'yee'e *'ɔ -namɔtɔlɔ -v cɛ'ɛ *'Zuifu'a gba 'mɔ. 'Inne 'mo-o, un 'ka li, -ka nyɔ-ɔ lre'a kwa 'le Zuifu'a gba 'li 'le -a *'saa'a li 'bho -Lago'ɔ 'yigbeyi, 'wa nu -kaa 'le un-v li'o.

III-IV 'Zuifu'a klɛ -ke 'wa -yɔ 'ma-a Falizien'ɛ 'bhi, 'wa 'na'a 'na 'we'a gba un bhla'a 'kpi, un-v kpun 'nɪ-ɪ 'yi. A -gblee, -kaa ɛ -nɪ'e -kaa. -Ka nyɔ-ɔ lre'a kwa ɪ-bɪ gba 'mnɪ 'li, -bho -ɪn se -kaa nu, -a'a li. -Bho nyɔ -sɔ 'pɛlɔ 'mɔ, 'le nyɔklumɔ, -ka 'wa gba 'lɛ'ɛ, -bho -ɪn se -kaa -a'a 'bhuo 'ni 'mɔ gba, 'le -ɪn 'ke li'saa 'bho -Lago'ɔ 'yigbeyi, -a'a li. -Ka 'wa gba 'lɛ'ɛ, -bho -ɪn se -kaa -a'a 'kɔpɪ-e, -a'a 'tokoe -ke netɛyakpi liwɔtɔ, -a'a 'tɔ ɪ li. ɪ-bɪ gba un-v kpun'a -kaa 'yi, ɪ -se -ɛɛ.

V 'Innɪnɪ'a dɪ Falizien -ke -Lago'ɔ gba'a yibomɔ nyɪnɪ'e Zezii li, 'le un 'ye ɔ -kaa tidede: -A'a -namɔ-v 'cɛ-ɛ -a'ba 'na 'we'a gba 'mɔ. 'Inne 'mo-o, -ka nyɔ-ɔ lre'a kwa 'le -a 'saa'a li 'bho -Lago'ɔ 'yigbeyi, 'wa nu -kaa 'le un-v li'o. Leedɪ un-v nu'o 'na'a?

VI-VII 'Le ɔ na: A-a 'mo-o -mɪɛ 'sɔn'ɔ 'bhlemɔ. -Da -Lago'ɔ wlu'a 'mɔtizayi, *Ezayii, 'cnɪ'a 'le -Lago'ɔ 'bɔgɔ 'li see, a'ba 'kpidɪ -ke damɔ ɔ -za'a -ziadɪ 'mɔ, -kagbɛ 'ka-a ɔ 'cnɪ ɛ'o:

-Lago na: 'Bho -mɪɛ 'yi v-bv nyv -nsv 'bhle -nɪ'e 'an 'nyɪ, 'wa -pɔlɔ se 'ɪnmɔ 'yi -nɪ -ka -zɛgɛka. -Bho koo un bvbɔ 'ɪnmɔ kplok-plo, bhebheli mo'o, -ɛkedɪmaa, nyunyu'a 'liticedɪ un-v tɔ'ɔ nyv, 'ɪnnɪ un-v 'la'a 'an wlu.

VIII -Kaa Zezii 'le'ε -kaa: A-a 'tbhε-ε *-Lago'ɔ gba 'kpi, 'le, nyunyu'a gba -ɪ 'ma-a 'liticedɪ, a-a kpun 'nɪ 'yi.

IX 'Le ɔ 'ye -kaa 'le -lrεε: Kɪn, lbhɔzεε a 'bhle'e kwa! -Bho ε 'du a'ba ''bhi'a gba'a ''yikpɔnnamɔ, a-a po'o 'le-e 'kpi 'le a-a po'o -Lago'ɔ gba ti!

X A -gblee, 'ɪn-ɪ yi-o'o 'ɪn 'ke amɔ -ziadɪ -bodɪ 'mɔ-za. -Kaa *Moyiizɪ po'o -kaa -Lago'ɔ gba: ''Du 'bho -a'a -tɪta -ke -a'a 'lotɔ'a wlu. -Kaa ɔ 'le'ε -kaa -lrεε: -Yɔ nɔ'a 'ɔ -tɪta -ke 'ɔ 'lotɔ ''we'a -lue ''nyinynidɪ ''lruli, ɔbɔ 'ke 'lbhε-ε ɔ 'ke 'mε mo'o!

XI-XIII 'Le -Lago'ɔ 'nyɪnɪ 'mɔ Moyiizɪ 'le'ε -kaa see. 'E dɪ, a-bɔ -yɔɔ, a-a tbhε'ε ɪ-bɪ -Lago'ɔ gba 'mɪnɪ 'kpi 'le a-a tɔ'ɔ -kaa nyɔ. -Bho dɪ kpun -a'a -tɪta -ke -a'a 'lotɔ 'le ɔn 'ke -ɪnmɔ -bodɪ yi, -ɪn 'ke ɔ -kpa 'le -ɪn 'ke na: 'ɪn 'wɪn -ɪ 'bɔ, lɪ 'ɪn 'ke 'ka amɔ 'nyɪ, ɪ 'nɔ-o *kɔbaa, 'ɪnnε 'mo-o: 'ɪn 'nɔ-o 'jε -Lago ''lruli, -bho -ɪn 'le -kaa, -a'a nyɔtu se 'tɔ 'bhεε -ɪn 'ke ɔ -kpa. 'Ka 'mɪnɔ ɔ, 'ka-a a'ba ''sε-ε tɔtɔ'o ''kɔmɔkɔmɔ. -Kaabolɪ a-a tɔ'ɔ, ɪ -se -sε. -Bho a -ka -kaa-a nɔ, a-a 'po-o -Lago'ɔ wlu 'plɔ 'mɔ ti.

*Lɪ-ɪ po'a nyɔ ''nyinyinyɔ 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi
(Matiee 15:10-20)*

XIV 'Kla 'mɪnɔ'ɔ dɪ, *Zezii 'la-a nyɔ'a -dadudu ɔ 'ke ɔ 'tmɔɔ -lrεε 'le ɔ na: -Bho a 'ke 'an wlu 'mɔtɪ'wɔn -ka -zεεka, a'ba 'wee, a po 'ɪnmɔ -lokui!

XV ɔ 'po-o ''yi -lue 'le ɔ na: Lilile nyɔ-ɔ li'a, 'ε po nyɔ ''nyinyinyɔ 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi. Lε-ε 'wlu'a 'le nyɔ'ɔ -pɔɔ 'zɔ, 'ɪnnε po 'ɔ ''nyinyinyɔ 'bho -Lago'ɔ ''yigbeyi. [

XVI -Bho a 'bo ti a 'ke ɪ 'mɔti'wɔn, a -na nɪ -tɔɔ ti -ziaka!]

XVII -Da Zezii 'wɪv'a 'le nyɔklumɔ, ɔ -ke *'ɔ -namɔ 'pa-a 'le -budu -lue 'li 'le ʊn 'ye ɔ tidede na: Zezii, ɛ-bɛ 'yi -nɛɛ 'le, 'ɛ 'zɔ'ɔ 'nynɪ -mɛ'ɛ?

XVIII 'Le ɔ na: A-bɔ -yɔɔ, 'ka-a a ku'o -loku 'mɔ -lɛɛ? A -see -bhla ti'wɔn ke? 'In-ɪ yi-o'o 'ɪn 'ke ɛ gbɔzɪza. Lɛ nyɔ-ɔ li'a, 'ɛ po nyɔ 'nyinyinyɔ 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi, -ɛkedɪmaa, 'ɛ pa 'le nyɔ'ɔ -pɔɔɔ 'zɔ, ɛ-ɛ 'mu-o 'ɔ 'limɔ.

XIX -Bho ɔ mu 'kwla 'kpi 'le ɛ-ɛ 'wɪv 'ɔ 'mɔ. (Wlu Zezii -za'a -laa 'mɔ, 'ɛ 'zɔ-ɔ 'mɔ-o, nyɔ 'bhɛɛ'o ɔ 'ke lilil'a 'wee li. 'Ya po nyɔ 'nyinyinyɔ 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi)a ɔFa 7 19 Zezii'a -nɔɔ ti, 'Zuifɔ na lililɪ -lɪɪ-ɪ -nɪ'a 'bho, 'ɪnnɪ po'o nyɔ 'nyinyinyɔ 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi.

XX 'Le Zezii na -lɛɛ: Lɪ nyɔ-ɔ popo'a 'gwɪɔti, ɔ-ɔ nɔ'a, ɔ-ɔ za'a 'mɔ, 'ɪnnɪ po 'ɔ 'nyinyinyɔ 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi.

XXI-XXII 'Le nyunyɔ'ɔ -pɔɔɔ 'zɔ, 'le-e 'nyinyininaagɪ-ɪ 'wɪv'o, 'ɪnnɪ 'tuu'o nyɔ 'le ɔ-ɔ nɔ'o 'nyinyinidɪ -nɪ: 'Le nyɔ-ɔ 'wɪv'o, ɔ-ɔ 'yri'o, ɔ-ɔ 'lbha'a 'ku, 'le ɔ-ɔ 'ye'e -yranynɔbha, 'ɔ -pɔɔɔ-ʊ cna'a nyɔ'a lɪ 'yi, ɔ-ɔ 'bhle'e nyantɪ, ɔ-ɔ 'bhle'e 'yɪrabha, 'le ɔ-ɔ nɔ'o -ganɪlbhakpli. ɔ 'mu'e-e 'yri 'bho ɔ -bonyunyu'a lɪ 'kpi, ɔ-ɔ nynɪ nyɔ'a 'nynɪ wɔn, ɔ-ɔ 'bhɛɛ 'ɔ 'bhuo 'yi, ɔ-ɔ 'bhle'e -yawlaa.

XXIII I-bɪ 'nyinyinidɪ -nɪ, 'le nyɔ'ɔ 'bhuo'a -pɔɔɔ 'zɔ, 'le-e ɪ-ɪ 'wɪv'o 'le ɪ-ɪ po 'ɔ 'nyinyinyɔ 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi.

*'Laganynaakpu 'de-e *Zezii ''gwli*
(Matiee 15:21-28)

XXIV-XXVII *Zezii 'tmu'u'a -kaa *'o -namu, o -so'o 'mu, o 'mu-o -gwlo un-u 'la'a 'Tiilu -bhoga, 'le 'bhlokpa un-u 'la'a Silii'a Fenisii. O nyini'a 'le, o 'pa-a 'bho ''bhlegbo -lue. 'Bho-o o ''si -ni'e ti. 'Bho 'mno, o -see 'ki ti'bo, -ka o yi'a a, nyo 'ke i yibo, 'le 'o ''di 'ye ti-wa. 'Bho-o 'nynaakpu -lue 'wɔn -ni 'ni 'bo. Ubu 'mnu, 'wa ''yunynaakputoope 'bhle-e ''nyinyinidi'a -zuzu 'mu. -Ka Zezii-i nu'a nyu 'mu ''nyinyinidi'a -zuzu ti, 'le un 'ye 'na 'bu'wɔn -lɛɛ. Un 'wɔn'o 'o ''di 'bo -nalo, un mu-o'o un 'ye o -ye 'le un 'ye 'bho 'o ''yigbeyi 'kolri glu po, un 'ye o -kaa libhade: 'Inmo bhade -inmu li, yi, ''nyinyinidi'a -zuzu -ni'a 'an ''yu 'mu, -in 'ke ε tinu. 'Le o na: -In 'ke ''yreeti lilile kwa 'mu -za -in 'ke ε gbi ''nyu, ε se ''yrili-nmo. ''Yreeti-i 'ke li -tanyu. O 'ka -kaa 'le, ε -se bhuhuyiti -ko, -ekedɔmaa, ubu 'mnu, un -se *'Zuifunynaakpu -ko, 'le un -ke 'wa 'ce ''we 'ye 'le -ni, 'le-e un 'wlu -ni'o. 'E di o 'le'ε -kaa.

XXVIII 'Le 'nynaakpu 'mnu na: Kun, 'an -Koyi, -ziadi mo'o. -Bho ε -ni -kaa a, lilile ''yreeti-i li'a a, 'ε kotu 'ga'a 'bhlogbo ti, gbi -mnu-i li-o'o o!

XXIX O na: A -za'a-a wluzεε 'mu'a di 'in-i 'tmu'u'o amu, a mu a ''bhli! ''Nyinyinidi'a -zuzu 'wlu-o a'ba ''yu 'mu.

XXX 'Le un 'ye mu. Un -ka nyini, 'wa ''yu 'pe-ε 'bho 'wa ''kpitipele ''kpi ti 'tin! ''Nyinyinidi'a -zuzu 'wlu 'u 'mu-ε.

**Zezii 'puvni'o-o ''susuyi*

XXXI I zi'a -kaa a, *Zezii -so'o-o 'le 'Tiilu -bhoga. O 'ka mu, o -zi -ni'e-e -gwlo un-u 'la'a Sidoo 'le o

'ye 'yiti"bhiti, ɔ 'ye Galilee'a -badaklagba "troli le mu. 'Le-e ɔ -zi -nɪ'o, ɔ 'ye 'bhlɔkpa ɔn-ɔ 'la'a -Gwlɛklɪgbɪ bue'a 'bhlɔkpa "kpi nyi.

XXXII ɔ nyi'a 'le, nyɔ -ke nyukpasu -lue yi-o'o. ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ "sun-o'o 'le ɔ 'se -wluka yibo -ka -zɛgɛka -lrɛɛ. 'ɔ dɪ ɔn bhade'e Zezii li ɔ 'ke ɔ sɔ "lru tide 'le ɔ 'ke 'pɔn.

XXXIII Zezii nɔ'a -kaa, ɔ -ke ɔ 'pɔ-o nyɔ le, 'le ɔ 'ye ɔ -jiei -lokui 'mɔ kpa, ɔ 'ye -jɪɛ "yi -tɔtrɔ pɔ, ɔ 'ye 'ɔ -mɪɛ li'tɔ.

XXXIV ɔ nɔ'a -kaa a, ɔ popo'o-o 'le yaku "yi, ɔ 'ke *-Lago wɔn gbo pɔ, ɔ 'ye -fɪfɛ ti'wla 'le ɔ na: Efaata! 'ɛ 'zɔ-ɔ 'mɔ-o, a kati!

XXXV 'Bho -gbaa -lue 'mnɛ 'mɔ, 'ɔ -lokui kati'o, 'ɔ -mɪɛ bɔti'e-e ti. ɔ nɔ'a -kaa, ɔ-ɔ wlu-o'o 'tɔ -ka -zɛgɛka.

XXXVI 'Le Zezii na: Nyɔ'ɔ 'wɔn 'ɛ "dɪ 'bɔ -le! -Yɪ ɔ-ɔ 'le'ɛ -kaa a, ɔ-bɔ nyɔ 'mnɔ-ɔ 'kpa-a -bhla 'ɛ "dɪ -da 'wee.

XXXVII Wɔn 'ma-a 'wa klɛ ti tenyɪ 'le ɔn na: -lɪn! Nyɔ-ɔ "sun 'ka, 'wa -lokui ɔ-ɔ kati'o, 'ɪnnɔ 'wɔn'ɔ ti, 'le, nyɔ-ɔ ma 'ka-a bobo, ɔ-ɔ bɔti'e 'wa -mɪɛ ti 'le ɔn-ɔ wlu'a? Kɪn, lɪ ɔ-ɔ nɔ'a, ɪ -nmɔ'ɔ-ɔ "yrili 'wee!

VIII

**Zezii "nyɪ-e nyɔ'a "dui bue lilia*

(Matiee 15:32-39)

I-III ɛ-bɛ -nɔɔ -lue 'mnɛ ti, zɔ -lue 'zɔ, nyɔ'a -dadudu 'yi-e *Zezii "troli -lrɛɛ, ɔn 'ye 'gbɔɔ 'le ɔ 'ye ɔ 'wɪ tan ti -Lago'ɔ wlu -tɔ -nɪ. I-bɪ 'wɪ 'mnɪ 'li ɔn -see li. 'Le ɔ 'ye *'ɔ -namɔ 'la 'le ɔ na: -Yeee! Nyɔ -nɔɔ, 'wa dɪ 'bhle-e ngaze 'mɔ "sɛ,

-ekedumaa, 'in -ke un 'nu-o 'nɔɔ 'wɪ tan, un -see li. 'Wa -dadudu 'wɪb-o nya. -Bho un -sɔ 'mɪ, -bho un -ka ɔ ''bhli-i mu, un-u 'ye-e -jeyi 'kpna -nɪ mɪ'a dɪ. 'E dɪ, -bho -a se ɔ lilia ''nyɪ, -a se 'bhɛɛ -a 'ke ɔ ''yiti''tayi un 'ke mu.

IV 'Le un na: -A 'wɪn -ɪ 'bɔ. 'Nɔɔ -tɛ'ɛ -kaa, 'nɔɔ gwɔ se'a -nɪ, 'le, nyɔ-u -die'a -kaa 'mɪ, doo -a 'ke lililɛ -za, -a 'ke ɔ ''nyɪ'a?

V ɔ na: E -nmɔ'ɔ-ɔ ''yrili. ''Flɛɛ 'die a'ba ''bhi 'bhle'a? 'Le un na: -A 'bhle-e ''flɛɛ -mɛɛsɔn.

VI Un ''nyɪ 'ɪ ɔ, 'le ɔ 'ye -kaa nyɔ 'mnɪ 'tmɪɔ: A bhla gbɔ ti. Un bhla'a gbɔ ti a, ɔ ''luo'o-o ''flɛɛ -mɛɛsɔn 'mnɪ 'mɪ, ɔ 'ye -Lagɔ 'sɛɛ pɔ. ɔ pɔ'a -Lagɔ 'sɛɛ, ɔ cɪɛ 'nɪ-t -jiɛ ''yi ti, ɔ 'ye 'ɪ 'ɔ -namɪ ''nyɪ un 'ke 'ɪ nyɔ 'mnɪ'a klɛ ''yiti'gblee, 'le un 'ye 'ɪ -kaa 'gble.

VII Un 'bhle-e zmisrɪgbɪ -toope -lɛɛ. ɔ ''luo 'nɪ 'mɪ, ɔ 'pɔ-o -Lagɔ 'sɛɛ 'le ɔ 'ye 'ɔ -namɪ ''nyɪ un 'ke 'ɪ 'gble, 'le un 'ye 'ɪ 'gble.

VIII 'Wa 'wee li-o'o, un 'ye lbho, lililɪ 'ye ti-sie. 'Ya kɔtɪ -sie'a ti, un 'tɪtɛ 'nɪ ti, 'ɪ ''yi-e -cɪɪ -mɛɛsɔn.

IX Nyɔ-u -nɪ'a 'bho, un 'bhɛɛ'ɛ-ɛ nyɔ'a ''dui -bue. Un li'a -kaa, un gwɛ'ɛ ''yi a, 'le Zezii na: A mu 'tɔ a ''bhli le!

X Un mu'a -nalo, ɔ -ke 'ɔ -namɪ -sɔ'ɔ 'mɪ, un 'mu-o 'le -badaklagba wɔnyɪ. 'Le-e un ''luo -nɪ'e gɔlɔ -lue 'mɪ, un 'ye ''nɪ cɛ, 'bhɪɔkpa -lue un-u 'la'a Damanutaa, un 'ye 'le 'ɛ ''kpi mu.

**Falizien ''we 'ybha-o'o *Zezii 'ke *wɔnkulɪ nu (Matiee 16:1-12)*

XI Zɔ -lue 'zɔ, *Falizienyo gbɪ yi-o'o un 'ye *Zezii -yɛ un 'ke ɔ ti'crɛ 'le un 'ke ɔ dɪ -kpɪn. Un

na: -Bho ε "du -Lago lbho -ιnmυ -ziaka, 'o 'nynu 'mυ, nυ -daa -a'ba "yigbeyi *wɔnkulε -lue -a 'ke ε li'ye.

XII Un 'le'ε -kaa a, o 'kpa-a -fifε -daan, o 'ye ε ti'wla 'le o na: 'Le -nɔɔ -ke 'li -a -nɪ'a -laa, lee 'ε nyυ 'ye'o 'le un 'bɔ'ɔ ti un 'ke wɔnkulɪ'a da 'ye'a? -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amυ -bodɪ 'mυ, -bho ε 'kpa -kaa ti, a -see 'ɪnmυ yibo yi "kɔmɔkɔmυ, a -see wɔnkulε -lue komu'a da 'ye yi -lɾεε.

XIII O gwε'ε -wluwlua "yi, o sie 'υ 'bho-ε 'le o -ke 'o -namυ 'ye 'le -badaklagba wɔnyi le mu, un 'ye gɔlɔ 'li le 'kpa un 'ke "ni cε.

XIV-XVI Un -nɪ'a munamυ, -kaa Zezii "du'o 'o -namυ "dɪ 'mυ 'le o na: A po -lokui, 'bho *Falizien -ke *Elɔɔdɪ'a "flɔɔ'ɔ "buulε'ε damυ, a "du a'ba "bhi "yrili! 'O -namυ -mɔnυ -ke o 'ka mu, un -see "flεε 'mυ'luo. "Flɔɔ -lue 'tɪn'a "sε un 'bhle'e 'le gɔlɔ 'li. 'Inne 'bhle'e 'nyɪn'a dɪ, -da o -za'a "flɔɔ'ɔ "buulε'ε dɪ 'mυ, 'le 'wa "sε-ε 'tɪtmυ'o -tɪtmυυ -kaa: -A se "flεε -dudu 'bhle'a dɪ, o 'le'ε -kaa.

XVII O 'wɪn 'ɪ 'bɔ o, o yibo'o-o na "flɔɔzεgε'ε dɪ un-υ kple'o. -Yɪ ɔbɔ-o "si'a 'nyɪn, un -see'a 'muti'wɔn, 'ɪnnɪ 'mo-o ɪ Falizien -ke Elɔɔdɪ-ɪ tɔ'ɔ nyυ. 'Le o 'ye υ -kaa "yi'lε: Leedɪ a-a nυ'o: -A se "flεε -dudu 'bhle'a dɪ ma'a? A -see -bhla ti'wɔn ke? A se -naagtɪ 'bhle? A 'ku-o -loku 'mυ'a?

XVIII "Yri a 'bhle'a, ε -se a 'ke ɪ ti'ye -nɪ'a dɪ -ko? -Lokui a 'bhle'a, ε -se a 'ke ɪ ti'wɔn -nɪ'a dɪ -ko? "Flεε -muu 'ɪn 'gblee'a nyυ'a "dui -bue "dui 'sɔn -gwlɪ bue "yiti, un li'a, un 'ye'a lbho, a -see 'ya dɪ 'gwlɔtipopo?

XIX Un li'a 'le lilɪlkɔtɪ'a -cɪcɪ 'die -sie'e ti'a? 'Le un na: -Cɪcɪ -bue 'yɔ 'sɔn.

XX 'Flɛɛ -mɛɛsɔn 'ɪn 'gblee'a nyɔ'a 'dui bue 'yiti, un li'a, un 'ye'a lbho, a -see -mnu'a dɪ 'gwɔɪtipopo -lɛɛ? U-bee -mnuɔ li'a 'le, lililɪkɔɪ'a -ɔɪɔɪ 'diɛ -sie'e ti'a? 'Le un na: -ɔɪɔɪ -mɛɛsɔn.

XXI 'Le ɔ na: 'Le a 'se -bhla -naagɪ 'bhle'a?

*Besayidaa'a gwɔɔ 'mɔ'a 'lɔɔɔɔɔɔ *Zezii 'pɔɔɔn'o*

XXII *Zezii -ke *ɔ -namɔ ɔɛ'ɛ 'ni, un mu-o'o, -gwɔɔ -lue un-ɔ 'la'a Besayidaa, un 'ye 'le nyɪ. 'Bho-o nyɔ -ya'a Zezii 'lɔɔɔɔɔɔ -lue, 'le un na: -A-bɔ bhade -ɪnmɔ li, 'tɔ ɔ li ɔ 'ke 'pɔɔn.

XXIII ɔ nu'a -kaa, ɔ 'kpɔn-o 'lɔɔɔɔɔɔ 'mno -jiɛ 'yi, ɔ -ke ɔ 'ye gwɔɔ le po -sɛ, ɔ 'ye ɔ -tɔtrɔ 'yri 'kpi titri, ɔ 'ye ɔ kwa 'yri 'jri. ɔ -zɔ ɔ kwa 'yri 'le ɔ na: -A'a 'yri-i 'ye legbɛ li 'nɪ?

XXIV ɔ 'ye 'yri 'bhati 'le ɔ na: Kɪn, 'ɪn-ɪ 'ye-e nyɔ'a -zuzu li, un kɔɔ'ɔ-ɔ tui, un-ɔ na-o'o.

XXV 'Le Zezii 'ye ɔ kwa 'yri 'jri -lɛɛ. ɔ -zɔ ɔ kwa 'yri, ɔ-bɔ 'lɔɔɔɔɔɔ 'mno 'bhati'a 'yri, ɪ 'yi-e -denɪ 'mɔ le. ɔ 'pɔn-o'o, ɔ-ɔ 'ye'e 'tɔ-ɔ ti wesaa!

XXVI 'Le Zezii na: -A'a mu -gwɔɔ -nɛɛ 'mɔ le -le! Zi 'tɔ -ɪn 'ke -ɪn 'bhli mu.

**Piɛɪ na *Zezii 'mo-o *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɔɔɔn'a nyɔ*

(Matiee 16:13-20; Luuki 9:18-21)

XXVII ɪ zi'a -kaa a, *Zezii -ke *ɔ -namɔ -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ. -Gwɔɔklagba -lue un-ɔ 'la'a Filiipɔ'a Sezalee -bhoga'a -gwɛɛ -nɪ'a 'le, un 'ye ɪ 'mɔ mu. ɔ -ke un -nɪ'a munamɔ 'le ɔ na: 'An -namɔ-a, -bho nyɔ -ka 'an 'kpidɪ 'mɔ-ɔza 'le, un na 'yɔɔ 'ɪn 'du'a?

XXVIII 'Le un na: Nyɔ na -ɪnmɔ 'mo-o *'Zaan Batiisɪ. Nyɔ -lrɔɔ na -ɪn 'mo-o -Lagɔ'ɔ wlu'a

'mutizamv -nɪ'a -bɛnyɪ, 'wa -lue, 'le nyv -lrvv-v -nɪ'a 'bho na -ɪnmɔ 'mo-o -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mutizayi, *Elii.

XXIX 'Le ɔ 'ye 'le v gbo ''bhiti 'le ɔ na: -Bho ε ''du a'ba ''bhi -bodɪ 'le, 'yɔɔ 'ɪn ''du'a? *'Piɛɪɪ na: *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔvɔn'a nyv, 'ɪnnɔ -ɪn ''du'o.

XXX 'Piɛɪɪ 'lɛ'ɛ -kaa a, Zezii na: A'ba 'wee, wlu -nɛɛ, a'ba -zɛ ε 'bho nyv'a ''yigbeyi 'mu -le''a!

**Zezii -za'a-a 'ɔ 'mɛmɛdɪ -ke 'ɔ glusɔdɪ 'mv
(Matiee 16:21-28; Luukɪ 9:22-27)*

XXXI -Kaa ɔ 'tmvsv nɔ'o -kaa -lɛɛ: Lɪ -Lagɔ 'wɔn'ɔ -ɪ 'ye'a 'ɪnmv -bodɪ -yi mv, 'ɪnnɪ 'ka: 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ ''Yu, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'kle 'ye -mv tenyɪ. *-Lagɔ'ɔ 'sragazamvklɪgbɪ-e, *'ɔ gba'a yibomv -ke *'Zuifv'a -zigletumv -lrvv-v -nɪ'a 'bho-o 'ye-e 'ɪnmv -vu -mv 'le vɔn 'ke 'ɪnmv 'lbha 'le 'ɪn 'ke 'mɛ. -Bho 'wɪ 'sɔn 'ɛ tanzɔa ɔFa8 31 Zezii 'mɛ-o'o 'wɪ -muu'a zɔ 'le ɔ 'ye glu -sɔ 'wɪ -mɛɛsɔn'ɔ -druma. 'Le 'Zuifv ''we gbo ɪ-ɪ 'mo-o 'wɪ tan, -ɛkedɪmaa, vɔn 'zɛɛ-ɛ 'wɪ -ke ti ɔ 'mɛ'ɛ.

XXXII ɔ -flɔ 'nɔ -kaa wlu ''yiti, ɔ 'tmvsv 'nɔ, *'Piɛɪɪ'a -pɔlv -see 'wɔn. ɔ -ke ɔ -jri-ɛ'ɛ-ɛ gbɔ 'le ɔ 'ke ɔ 'tmvsv 'le ɔ na: -Woofoa! *Zezii, -a'a -wlu -kaa -le! 'Ya lɛtu -see -ɪnmv -bodɪ -yi yi.

XXXIII 'Piɛɪɪ 'lɛ'ɛ -kaa a, Zezii -tbhɛ 'nɔ-ɔ ''kpi 'le ɔ 'ye ɔ ''lɪuli-wlu 'bho *'ɔ -namv -lrvv'a ''yigbeyi 'le ɔ na: *Sataan! Po 'ɪnmv le. -ɪnmɔ, 'Piɛɪɪ, -ka -a popo'a 'gwlɔti, 'ka -ke -Lagɔ se -ybhɛ, -ɛkedɪmaa, nyunyu'a -ka -a popo'o 'gwlɔti.

XXXIV 'Le ɔ 'ye 'tɔ nyv-v -nɪ'a 'bho'a klɛ 'la ɔ 'ke v 'tmvsv -lɛɛ 'le ɔ na: Nyɔ -yɔ 'bɔ'ɔ ti ɔ 'ke 'ɪnmv ''srii 'le 'ɪn -ke ɔ 'ke -na ''kɔmvkɔmv, -yɪ 'ma-a 'ɔ ''bhuo'a 'gwlɔdɪ, ɔ po ɪ ti 'le ɔ 'ke -Lagɔ'ɔ

'gwɔɔɔɔ nu! ɔ 'wɔn ɔ 'ke 'kle 'ye kplokplo, 'le ε-be 'kleyεε 'mne 'mu ε 'bheε'o nyu 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'me 'le ε 'ke ngazemεεε'ε "bhuoka "du.

XXXV Nyɔ -yɔ'ɔ zi'a 'ɔ "bhuo'a tinuε'ε dɪ, -ɔ sɪa'a 'an dɪ, -ɔ sɪa'a -Lagɔ'ɔ "dɪzɪgɪ'a dɪ kplokplo 'le ε 'ke 'ɔ 'menamu nyini, 'ɔ nyɔtu 'ke 'pɔn 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi. Nyɔ -yɔ zi'a 'ɔ "bhuo'a tinuε'ε dɪ 'le 'kmu 'mu'a lɪ 'li, 'ɔ nyɔtu 'ke 'me 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi.

XXXVI-XXXVII -Gblee, -bho -ɪn "du 'nɔɔ 'kmu 'mu'a 'gagalɪ 'wee'a 'yeyedɪ 'le -ɪn 'ke 'me 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi 'le, leεε -ɪn 'ye'e 'tɔ 'bho'a? 'Ya 'wee 'mo-o bhuhhulɪ, -εkedɪmaa, 'ya letu se 'bheε ɪ 'ke nyɔ 'pɔn 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi.

XXXVIII Nyɔ-ɔ -ke "klumu a -nɪ'a a, 'wa -kpɔn -Lagɔ 'yi, "nyinynidɪ'a -dadudu ɔn-ɔ nu'o. 'ɪn-ɪ 'tmɔɔ'o amɔ-ε, zɔ -lue 'zɔ, 'ɪnmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'le 'an -tɪta -Lagɔ gbo 'wɔ -mu, 'le ɔ gbo'a -dalbhomu cε'ε kpɔ, 'ɪn -ke ɔn 'ke 'nɔɔ 'bhlɔkpa "kpi le yi. 'Le -Lagɔ'ɔ 'nyɔnɪ'a "yibheεε 'mu 'ɪn-ɪ 'ye -yi -nɪ mu. 'ε dɪ, 'le ɔ-bɔ nyɔ 'mnu'a "klumu, a-bɔ 'ma-a 'an -namɔ, a'ba depo 'ɪnmɔ 'yi 'bho 'wa "yigbeyi -le! A -flɔ nu 'an wɔ 'yiti 'le a 'ke ɔ 'tmɔɔ. -Bho 'ɪn yi, nyɔ -yɔ 'ye'a 'ɪnmɔ "yidepo mu, 'ɪn -see 'ɔ dɪ -zi yi, 'ɪn-ɪ 'ye -ɔ "yidepo -mu -lreε.

IX

¹ 'Le Zezii 'ye ɔ -kaa "yi'le -lreε: -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mu, -Lagɔ-ɔ 'ye-e -yi -mu 'le wɔnkue 'mu 'le nyɔ 'ke 'ɔ nyɔ'a -kɔkɔ'ɔ da 'ye. A-bɔ -nɪ'a -laa, a'ba "klumu'a nyɔtɔɔ -see 'me yi, ɔn-ɔ 'ye-e 'ε da 'ye -mu.

**Zezii -tɔ'ɔ-ɔ 'ɔ 'nyɛn'a 'yibhɛɛɛ'ɛ -vlavlɪ
(Matiee 17:1-13; Luuku 9:28-36)*

II 'Wɪ -mɛɛlo zi'a a, *Zezii 'ya-a 'le trɪklagba -lue 'kpi. *'ɔ -namɔ'a 'klumɔ'a nyɔ tan, *'Piɛɪ-e, Zaaku -ke *'Zaan, 'ɛnnɔ -ke ɔ mu'o. Un nyɛn'a 'le trɪ 'kpi, nyɔ se 'le -nɪ, -bho ɛ -se 'wa "sɛ. -Da un -nɪ'a 'le, 'bho -gbaa -lue 'mɔ 'wa 'yri nɔ'a -kaa, ɪ kati'o, 'le, -vlavlɪ 'bhɛɛ'ɛ Zezii'a 'nyɛn 'yi a, un 'ye ɪ li'ye.

III 'ɔ -banɪ nɔ'a -kaa, ɪ "plu-o'o 'le ɪ-ɪ vɪan'o tenyɪ. -Ka -ke "bhɛuo ɪ "plu'a a, 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ lɛ-ɛ 'ka "plu nyɔ 'ke 'ɪ likpɔkpa -nɪ, 'ɛ lɛtu se -nɪ.

IV 'Bho 'mnɔ ɔ, -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizamɔ -nɪ'a -bɛnyɪ, *Elii -ke *Moyiizi, 'bho-o un 'yee 'nɔ li -lɛɛ, un -ke Zezii -nɪ'e-e -wlunamɔ,

V 'le 'Piɛɪ 'ye 'bho 'kpa 'le ɔ na Zezii -bodɪ: -A'ba -Tɔyi, ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili -a 'ke 'nɔɔ -de. -A yi-o'o -a 'ke -pepe tan po, -a'a -nɛ -lue, Moyiizi'a -nɛ -lue, Elii'a -nɛ -lue.

VI -Sɪanyɪ 'lbha'a Zezii'a -namɔ tan 'mnɔ, ɛ -zɔ 'ɔ-ɔ -zuzu 'kpi'a dɪ 'Piɛɪ -see 'gwɪɪtipopo, ɔ 'ye -kaa 'lɛ.

VII Yaku'a -druku nɔ'a -kaa "sɛɛ, ɛ 'jri-e 'wa klɛ -zuzu 'lru. 'Le ɛ-bɛ -druku 'mnɛ 'mɔ, 'le-e wlu 'wɪɔ 'le ɛ na: 'An 'yu'a 'dɛ -lue -ke dɪ 'ɪn -kma'a, 'ɛnnɔ 'mɔ-o Zezii. A po ɔ -lokui!

VIII 'ɔ -namɔ 'mnɔ gbɔgbɔ'a ti -nalo, un -see nyɔ li'ye, -bho ɛ -se Zezii -nɪ -lue 'tɪn, 'ɛnnɔ -ke un -nɪ 'bho.

IX I zi'a -kaa a, un-ɔ 'wɪɔ-o 'tɔ 'le trɪ 'kpi. Un -nɪ'a 'drenamɔ 'le Zezii 'ye ɔ "dɪ 'mɔ "dɪ! Lɪ-ɪ -ke -da a 'ye'a -laa, a'ba -zɪ ɪ nyɔ 'wee -bodɪ 'mɔ -le" a! 'Inmɔ *Nyunyɔ'ɔ "Yu, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'mɛ -mɔ

'le -Lagɔ 'ke 'unmɔ glu -za, 'le 'un 'ke ti-nɪ -lrɛɛ. 'Bho 'mnɔ 'tɔ ɔ, 'bho-o a 'ke ɪ nyɔ -bodɪ 'mɔ-za -nɪ.

^XA -gblee, 'le 'wa -pɔɔ gbo un 'kpɔn-o ɛ-be wlu 'mnɛ ti. 'Wa ''sɛ nɔ'a -kaa, un-b dede-e -dede ti: Yɛɛ 'mo-o, 'un-ɪ 'ye-e 'mɛ -mɔ 'le -Lagɔ 'ke 'unmɔ glu -za, 'le 'un 'ke ti-nɪ -lrɛɛ'ɛ? Wlu -yɛɛ'ɛ 'zɔ'ɔ 'nynɪ -mɛ'ɛ?

^{XI}'Le un 'ye -kaa Zezii wludie -lrɛɛ tidede: *-Lagɔ'ɔ gba'a yibomɔ ''we na 'nɪ, Elii 'ke yi -tanyɪ. -Bho ɔ yi-ɔ ɔ, 'le *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ 'ke yi 'le nya 'wla. Dɪ un-b za'a -laa 'mɔ, -ziadt ma'a?

^{XII-XIII}'Le ɔ na: Kɪn, -ziadt mo'o. Elii 'ke yi -tanyɪ 'le ɔ 'ke lɪ 'wee nmaze ɪ 'ke ''yrili-nmɔ. -Bho ɔ yi-ɔ ɔ, 'le -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ 'ke yi. 'Le -Lagɔwlu'a ''bɔgɔ 'li -kaa ɛ 'cnɪ-ɛ'ɛ -kaa: *Nyunyɔ'ɔ ''Yu-u 'ye-e 'kle 'ye -mɔ tenyɪ 'le nyɔ -see ɔ lɛ 'la yi, 'kla -ko? Koo a-a popo'o 'gwlɔti'a? A -gblee, lɛ-ɛ 'cnɪ-ɛ'ɛ Nyunyɔ'ɔ ''Yɪ'a damɔ, 'unɛ 'cnɪ-ɛ'ɛ 'bho Elii'a damɔ -lrɛɛ. -Yɪ 'ma-a Elii'a -nɛ, 'ɛ ''yri'a 'bɪ 'wɔ-b'o'o. 'ɛ dɪ 'un-ɪ 'tmɔɔ'o amɔ, Elii yi-o'o see, nyɔ -see ɔ lɛ 'la. Lɪ un 'ybha'a, un 'nɔ -ɔ ɪ ''lruli.a ɔFa 9 12-13 -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi 'Zaan Batiisɪ nyɔ 'lbha'a -ɔ 'mɛ'ɛ, 'unɔ Zezii ''si'e -laa 'nynɪ.

**Zezii 'pɔɔn'o-o ''yu -lue-e 'bhle'a ''nyinyinidi'a -zuzu 'mɔ*

(Matiee 17:14-21; Luukɪ 9:37-43a)

^{XIV}ɔ -ke un 'dre'a, un -yɛ'ɛ-ɛ 'bho *'ɔ -namɔ -lrɔɔ, 'unɔ -ke *-Lagɔ'ɔ gba'a yibomɔyɔ gbɪ -nɪ'e deponamɔ. Un -ka 'bho-o nynɪ, nyɔ'a -dadudu bi -b'o.

XV U-bu nyu 'mnu 'ye'a *Zezii 'yri -nalo, le -wa 'nu-b 'li ti 'bubua'a di, 'le un 'ye gbugbluo un 'ye mu, un -ke o 'ke 'yiyē,

XVI 'le o 'ye 'o -namu linyini, o 'ye u tidede 'le o na: Leele -ke di -a -ke un-b depo'a?

XVII-XVIII 'Le nyu'a "klumu nyo -lue 'ye won-wlu 'le o na: -A'ba -Tōyi, 'an "yu'a di mo'o. O se 'kpa 'yi'bhle, o 'bhle-e "nyinyinidi'a -zuzu 'mu, 'unne kpon 'o won 'yi: 'ε di o 'se -wluka yibo. -Bho "nyinyinidi'a -zuzu 'mne 'wlu "bhle, ε-ε 'bhla-a 'yu ti 'le -fun-ɪ yi 'o won, o-o li'e 'nyu 'yi, o-o 'srɛɛ'o "dun! 'An "yu 'mno, 'unno -ke 'un yi'o, 'un 'ye -a'a -namu libhade, "nyinyinidi'a -zuzu -nu 'no 'mu, un 'ke ε tinu 'le un se ε 'bhɛɛ.

XIX 'Le o 'ye -kaa 'o -namu 'yi'le: -Wooo! A -see 'unmu "gwli de ke! Bhuhuyiti'a di 'un sɪa'a -kaa a'ba di kplokpla'a? -Bhlaaka a 'ke 'to ti'won'o? ε -nmo'o-o -kaa ti, a -ya 'unmu "yuyigbe!

XX 'Le un -ke o 'ye yi. "Nyinyinidi'a -zuzu 'ye'a Zezii li, ε "tutu'o-o "yu ti 'gagwloka, o 'ye ti'ga, o-o "klakpa'a ti 'le -fun-ɪ yi 'o won,

XXI 'le Zezii 'ye 'o -tita tidede: -Bhlaaka 'we -nɛɛ nu 'o? 'Le o na! O -zɛ 'ε-ε "dana 'mu.

XXII 'Wɪ -lɛɛ 'li "nyinyinidi'a -zuzu-u 'po -o nɛ 'mu, 'le 'wɪ -lɛɛ 'li ε-ε po 'o "nuko, -ka ε 'ko o ka 'lbha o 'ka 'mɛ. -Bho -un 'bhɛɛ nɛ, 'ye -a'ba ngaze, yi -un 'ke -amu -kpa.

XXIII 'Le o na: Yɛɛ 'mo-o, -bho -un 'bhɛɛ nɛ'ɛ? -Bho -un de -Lago "gwli, -ɪ -nu'a letu se wonku.

XXIV O 'lɛ'ɛ -kaa a, "yu'a -tita 'kpa-a 'bho -nalo, o na: 'In 'de-e -Lago "gwli 'nu, 'un se ε 'bhɛɛ -ka -zɛgɛka. 'ɛ di yi -un 'ke 'unmu -kpa 'le 'un 'ke ε 'bhɛɛ!

XXV Nyu'a -dadudu 'du-o 'lrusuko -lrɛɛ, un 'ye Zezii bi 'le ɔ 'ye 'nyinyinidi'a -zuzu 'dapo 'yikmaka 'le ɔ na: 'Nyinyinidi'a -zuzu, -ɪnmɔ -ni'a 'yu 'mno 'mu, ɔ se'a -wluka yibo, ɔ 'ye'a 'sun, 'dɔ ɔ 'mu! -ɛ 'wlu'a -laa -zɪan, -a'a yi ɔ 'tɔ 'mu le -le 'kɔmɔkɔmɔ!

XXVI ɔ 'lɛ'ɛ -kaa, ɛ-bɛ 'nyinyinidi'a -zuzu 'mne 'pna-o'o, ɛ 'tutu'o-o 'yu ti 'gagwloka 'le ɛ 'ye ɔ 'mu 'da. ɔ nmi nu'a -kaa, 'bhlekuu! I 'yɔɔ'ɔ 'mu-ɛ -ka nyo 'mɛ'ɛ ka. 'Le, nyu-u -ni'a 'bho, 'wa -lrɔɔ na: 'Wii! ɔ 'mɛ-ɔ!

XXVII 'Le Zezii 'ye 'ɔ sɔ kpɔn, ɔ 'ye ɔ 'yi'luo. 'Yu nu'a -kaa, ɔ -sɔ'ɔ 'mu-ɛ, ɔ 'ye ti-nyna, ɔ 'pɔn-o'o.

XXVIII Zezii -ke 'ɔ -namu -sɔ'ɔ 'mu, un 'mu-o 'bhlegbo. ɔ -ke un -ɛɛ'ɛ li, 'le un 'ye ɔ -kaa tidede: Leedi -a nu'o 'nyinyinidi'a -zuzu 'mne ti ɛ 'ke 'yu 'mu 'da 'le -a se ɛ 'bhɛɛ'ɛ?

XXIX 'Le ɔ na: 'ɛ -zuzutu, -bho -ɪn 'ke ɛ nyo 'mu tinu 'le ɛ 'ke 'da, -bho -ɪn se -Lagɔ libhade, ɛ se 'bhɛɛ.

**Zezii -za'a-a 'ɔ 'mɛmɛdi -ke 'ɔ glusɔdi 'mu -lrɛɛ*

(Matiee 17:22-23; Luuku 9:43b-45)

XXX I zi'a -kaa a, un -sɔ'ɔ 'mu-ɛ, un 'ye mu, un 'ke Galilee'a 'bhluɔkpa 'mu ɛɛ. Un -ni'a munamu, *Zezii -see 'ybha nyo 'ke ɔ da yibo.

XXXI ɔ 'ka -kaa nu, ɛ -se bhuhuyiti -ko, -ɛkedɪmaa, dɪ-ɪ 'ye 'ɔ -bodɪ -yi mu, ɔ-ɔ 'tmɔɔ 'ni-ɪ *'ɔ -namu 'le ɔ na: 'Inmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu, un-u 'ye-e 'ɪnmɔ nyu -jeyi 'nyɪ -mu, nyu 'mnu-u 'ye-e 'ɪnmɔ 'lbha -mu 'ɪn 'ke 'mɛ. -Bho 'ɪn 'mɛ, 'wɪ

'son, 'ε tanzɔ, -Lagɔ-ɔ 'ye-e 'unmɔ glu -za -mɔ, 'in
'ke ti-nɪ -lɾɛɛ.

XXXII Zezii 'lɔ 'ɔ -kaa ''yi, un -see 'ɔ wlu'a 'zɔ
'muti'wɔn. Nymɔ-ɔ ''si 'ɔ 'gwlu'a dɪ, un -see
'yɔbha un 'ke ɔ tidede.

**Zezii'a -namɔ 'yɔbha-o'o un 'ke 'wa -klagba
yibo*

(Matiee 18:1-5; Luuki 9:46-48)

XXXIII Un nu'a -kaa, un 'nyini-e 'bho
Kapɛnayiimɔ 'le un 'ye ''bhlegbo mu. 'Le-e
*Zezii dede -nɪ'e *'ɔ -namɔ 'mɔ ti 'le ɔ na: -A
-nɪ'a 'traamɔ yinamɔ 'le -jeyi, leelɛ -ke ''kpi a'ba
'sɛ -nɪ'e deponamɔ'a?

XXXIV 'Wa 'wee ''mu-o wɔn blenyi, -ɛkedɪmaa,
'le -jeyi 'wa ''sɛ dede'e-e -dede ti: 'Nɔɔ -a'ba
'klumɔ 'le, yɔɔ 'mɔ-o -a'ba 'wee'a -klagba'a?

XXXV Zezii -de'e-e ti ɔ 'ye ɔ 'tmɔɔ 'le ɔ na: A po
-lokui, -yɔ 'yɔbha'a ɔ 'ke nyu'a -klagba ''du, 'le ɔ
'ke ɔ -kɔ ɔ, ɔ -ya 'ɔ ''bhuo 'zɔ ɔ 'ke ɔ 'bho ''du
kplokplo 'le ɔ 'ke 'wa 'zɔ'ɔ lbhɔnyɪ ''du.

XXXVI ɔ nu'a -kaa, ɔ 'la-a ''yuyigbɛ -lue, ɔ 'ye
'bho 'wa gwia 'mɔ ti-nyna, ɔ 'ye ɔ ''gwli ''du 'le ɔ
'ye ɔ -kaa ''yi'lɛ:

XXXVII Nyɔ -yɔ 'wa 'la'a lɛ -ka ''yuyigbɛ -naa, -ɔ
kpɔn'a 'ɔ nyɔtu -gli 'an dɪ, 'unmɔ ɔ kpɔn'o. Nyɔ
-yɔ kpɔn'a 'unmɔ -gli, ε -se 'an ''sɛ ɔ -kpɔn -kɔtɪ
'sɔn -ko 'nɪ: 'an -tɪta, -Lagɔ, -ɔ lbho'a 'unmɔ, 'unno
ɔ kpɔn'o -gli -lɾɛɛ.

*Nyɔ -ke -a -see'a ''yidede, ɔ-ɔ 'mɔ-o -a'ba -nɔ
(Luuki 9:49-50)*

XXXVIII Zɔ -lue 'zɔ -kaa *'Zaan 'tmɔɔ'o -kaa
*Zezii: -A'ba -Tɔyi, -a -ye'ε-ε nyɔ -lue, ɔ -se -a'ba

'klumʊ'a nyo -ko. 'Inno 'luo'o -a'a 'nynɪ 'mʊ, ɔ -nɪ'e nyo 'we 'mʊ 'nyinyɪnɪdɪ'a -zuzu tinunamʊ, 'le -a 'ye ɔ -kaa 'yi'lɛ: -A'a nʊ -kaa -le, -ɛkedɪmaa, -ɪn -se -a'ba 'klumʊ'a nyo -ko!

XXXIX 'Le ɔ na: A'ba 'kaa nɔ 'mʊ -le! Nyo -yo 'ka 'an 'nynɪ 'mʊ'luo, ɔ 'kɛ ɛ *wɔnkulɪ -nʊ -nɪ, ɔ 'ka 'bho 'si ɔ 'kɛ ɛ wɔn-nynɪ, ɔ se -nɪ.

XL 'E dɪ, -yo -ke -a -see'a 'yidede, ɔ-ɔ 'mo-o -a'ba -nɔ.

XLI 'Bho 'mno, a-a 'mo-o 'an -nʊ'a dɪ, nyo -yo 'nyɪ'a amʊ 'nanani, -ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amʊ -bodɪ 'mʊ, ɔ nyɔtu, ɔ -see 'le ɛ 'mʊ -zɛɛ 'mʊ-bɔ yi 'bho -Lagɔ'ɔ damʊ.

**Zezii na: A -ke 'nyinyɪnɪdɪ ɔɪɛ 'yi*

(Matiee 18:6-9; Luuki 17:1-2)

XLII A -gblee, 'ɪn-ɪ 'tmʊʊ'o amʊ-ɛ, nyo -yo de'a 'ɪnmʊ 'gwli 'wa 'la'a lɛ -ka 'dana, -bho nyo -lrɔɔ 'bɔ ti ɔ 'ke ɔ dɪ 'yrili'maa 'le ɔ 'ke 'an 'gwɪdedɪ 'bho ɔ, ɔ-bɔ nyo 'mno, -bhladɪ ɔ -see 'ɛ nʊ ke, ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili ʊn 'ke ɔ sɔkpɔmua -bluu 'zɔ tɪsɪsan 'le ʊn 'ke ɔ 'tɔnni kɔ pɔ.

XLIII Zezii 'po-o 'yi 'le ɔ na: -Bho ɛ 'du -a'a sʊ-ʊ 'tuu -ɪnmʊ 'nyinyɪnɪdɪ'a nʊnamʊ, -bhladɪ -ɪn -see 'ɛ nʊ ke, ɛ ɛ 'bho! ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili -ɪn 'ke sɔgbɔdie 'bhle -ɪn 'ke 'kɔgwɪɛtɪnɪɛ 'ye. -Bho -ɪn se ɛ 'bho ɛ ɛ, nɛ -ɛ'ɛ 'mʊ'a 'kɔmʊkɔmʊ, -ɪn -ke -a'a sʊɪ 'sɔn-ɔ 'ye-e 'le ɛ 'mʊ -mu -mʊ, 'nɔɔ ʊn-ʊ 'la'a Geɛɛnɪ. [

XLIV 'Le 'mno 'le'a -ɔɪanyɪ'a 'mɛ 'kɔmʊkɔmʊ. 'Le'a nɛ'ɛ 'mʊ 'kɔmʊkɔmʊ -lrɛɛ.]

XLV -Bho ɛ 'du -a'a bhʊ-ʊ 'tuu -ɪnmʊ 'nyinyɪnɪdɪ'a nʊnamʊ, -bhladɪ -ɪn -see 'ɛ nʊ ke, ɛ ɛ 'bho! ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili -ɪn 'ke bhɔgbɔdie 'bhle

'le -in 'ke "kɔgwɛtɪnɪɛ 'ye. -Bho -in se ε 'bho cɛ ε, -in -ke -a'a bhɪ 'sɔn-ɔ 'ye-e 'le nɛ 'mɔ -mu -mɔ, 'nɔɔ ɔn-ɔ 'la'a Gɛɛɛnɪ. [

XLVI 'Le 'mnɔ 'le'a -ɔɪanyɪ'a 'mɛ "kɔmɔkɔmɔ. 'Le'a nɛ'ɛ 'mɔ "kɔmɔkɔmɔ -lɛɛ.]

XLVII -Bho ε "du -a'a "yri-i "tuu -inmɔ "nyinyɪnɪdɪ'a nɔnamɔ -lɛɛ, -bhɪɪɪɪ -in -see 'ɛ nɔ ke, wɛ ε! ε -nmɔ'ɔ-ɔ "yrili -in 'ke "yriyɔɛ -lue 'bhɪɪɪ 'le -Lagɔ 'ke -a'a -kɔyi "du. -Bho -in se ε wa a, -in -ke -a'a "yriyɔ 'sɔn-ɔ 'ye-e 'le nɛ 'mɔ -mu -mɔ, 'nɔɔ ɔn-ɔ 'la'a Gɛɛɛnɪ.

XLVIII 'Le 'mnɔ 'le'a -ɔɪanyɪ'a 'mɛ "kɔmɔkɔmɔ. 'Le'a nɛ'ɛ 'mɔ "kɔmɔkɔmɔ -lɛɛ.

XLIX -Kaa Zezii 'lɛ'ɛ -kaa -lɛɛ: 'Le 'kleyɛɛɛ 'mɔ nyunyɔ 'ke -zi -nɪ. -Ka nyɔ-ɔ pɔ'a nmiyalɪ 'tɔn 'lru 'le ɔ-ɔ de 'ɛ ti, 'ka 'mnɔ, 'ka-a nyɔ-ɔ zi nɪ'e 'kleyɛɛɛ 'mɔ 'le ɔ-ɔ "nyɪ'e 'ɔ "bhɪɪɪɪ -Lagɔ -jeyi.

L 'In-ɪ 'tmɔɔ'o amɔ-ɛ, 'tɔn-ɔ 'mɔ-o lɛzɛgɛ. -Ka 'tɔn-ɔ 'bhɪɪɪ nɪ'a -zapɔ 'nɔ wɔn, 'ka 'mnɔ ɔ, -a'a -pɔɔɔ 'yɔɔ -in -bonyunyɔ -bodɪ -in -ke ɔ 'ke -ybɪɪɪ. -Bho 'tɔn -gwe wɔn ɔ, ε-ε mɔ'o 'tɔ-ɔ bhɪɪɪɪɪɪɪ.

X

**Zezii na 'nynaakpɔ -ke nyukpasu'a sɔsɔ 'yrili -le!*

(Matiee 19:1-12; Luukɪ 16:18)

I *Zezii 'tmɔɔ'a -kaa nyɔ 'mɔn, ɔ -ke *'ɔ -namɔ -sɔ'ɔ 'le 'mɔ-ɛ, ɔn 'ye 'le Zideebhɪɪɪɪɪɪɪ "kpi mu. 'Le-e ɔn -sɔ'ɔ 'mɔ, ɔn 'ye Zudeɛn cɛ, 'le, 'ɛ 'kpɔkpɔ -yɛ -nɪ'a 'le, ɔn 'ye 'ɛ "kpi nyɪnɪ. Nyɔ'a -dadudu -lɪɪɪ nɔ'a -kaa, ɔn 'yi -ɔ -bodɪ, ɔn 'ye 'gbɔɔ 'le ɔ-ɔ tɔ 'nɔ -Lagɔwɪɪ. -Bho nyɔ yi ɔ -bodɪ, 'ka-a ɔ-ɔ nɔ'o "ɔɔɔɔ.

II 'Bho 'mnɔ *Falizienyo -gbɪ -nɪ'a nyɔ'a
 "klumɔ, ɔn 'nyɪnɪ -ɔ li, ɔn 'ke ɔ ti'cre 'le ɔn 'ke
 ɔ wlu -kpɔn -nɪ. Un na: ɛ -nmɔ'ɔ -kaa-a ti nyɔ
 'ke 'ɔ 'nynɔ 'kwla-za'a? 'Tmɔɔ -amɔ!

III 'Le ɔɔ 'ye ɔ -kaa tidede -lrɛɛ 'le ɔ na: Koo
 -a'ba 'na *Moyiizɪ 'lɛ'ɛ 'bho 'ɛ damɔ'a?

IV Un na: -Kaa Moyiizɪ 'lɛ'ɛ -kaa: -Bho nyɔ 'ke
 'ɔ 'nynɔ 'kwla-za a, ɔ 'cnɪ "bɔɔɔ -ɛ nɔ'a na: -ɛ
 'wlu'a -laa -zɪan, 'ɪn -za'a amɔ 'kwla. 'Le -ɪn 'ke
 ɔ "bɔɔɔ 'mnɛ "nyɪ ɔn 'ke mu.

V 'Le ɔ na: Moyiizɪ 'ka -kaa 'lɛ, ɛ -se bhuhuyiti
 -ko. 'Bho -Lagɔwlu'a damɔ, a 'ku-o -loku 'mɔ: 'ɛ
 dɪ ɔ 'lɛ'ɛ -kaa.

VI A -gblee, -Lagɔwlu na: 'Bho lɪ 'wee'a
 'nyaanamɔ -Lagɔ -ya'a-a nyunyu ti, nyukpasu -
 ke 'nynaakpɔ.

VII 'Ka 'mnɔ'ɔ dɪ nyukpasu -ke 'ɔ 'nynɔ -nɪ 'sɔn
 'ke 'wa -tɪta -ke 'wa 'lotɔ "yi'wlu 'le ɔn 'ke 'wa
 "bhi'a da pa, ɔn 'ke nyɔ -lue 'tɪn "du.

VIII 'Le ɔ 'ye -kaa 'lɛ -lrɛɛ: 'ɛ 'zɔ-ɔ 'mɔ-o,
 nyukpasu -ke 'ɔ 'nynɔ -se 'tɔ-ɔ nyɔ 'sɔn -ko 'bho
 -Lagɔ'ɔ "yigbeyi. 'Bho 'mnɔ nyɔ -lue ɔn "du'o.

IX 'ɛ dɪ, -bho -Lagɔ nɔ'o nyukpasu -ke 'ɔ 'nynɔ
 -lue 'tɪn 'mɔ, 'le ɛ 'se -kaa ti-nmɔ nyɔ -lrɔɔ 'ke ɔ
 lizɪza.

X ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, ɔ -ke 'ɔ -namɔ 'mu-o "bhlegbo.
 'Bho-o ɔn dede -nɪ 'nɔ dɪ 'mnɪ'a "kpidɪ ti,

XI 'le ɔ na: -ɔ -za'a 'ɔ 'nynɔ 'kwla, -ɔ kpa'a -lrɔɔ,
 ɔ 'ye-e -yranynɔbha.

XII -Ka -lue 'mnɔ, 'nynaakpɔ-ɔ -sɔ'ɔ 'wa nyimɛ
 li, -ɔ kpa'a -lrɔɔ, ɔn 'ye-e -yranynɔbha -lrɛɛ. 'Ka-a
 Zezii 'lɔ 'ɔ "yi.

**Zezii -wonna'a-a 'yreeti 'niti
(Matiee 19:13-15; Luuki 18:15-17)*

XIII Zo -lue 'zo, nyv -lrub -ya'a-a *Zezii 'wa 'yreeti o 'ke v *kwa 'lru tide, 'le o 'ke v 'niti-wonna, 'le *'o -namu-v kika 'nu 'yiti 'le un na: A -ke a'ba 'yreeti po le!

XIV O 'ye'a 'na li, 'ka -see o 'tu nu, 'le o 'ye 'o -namu 'tmuv, na: A 'tayi 'yreeti 'yiti un 'ke 'in gbo yi! A'ba 'taa nu 'le -le! A -gblee, nyo-o -ke 'limu'a -polu 'yoo'o -ka 'dana'a -polu, 'o nyotu -Lago 'bhεε'ε o 'ke -ko.

XV -Ziadu 'in-i za'a amu -bodu 'mu, nyo -yo -ke 'limu'a -polu se'a 'yoo -ka 'dana'a -polu, -o'o 'won -Lago 'ke o -ko o, -Lago se 'bhεε o 'ke 'o nyotu -ko 'koomukomu.

XVI 'Le o 'ye 'yreeti 'mnu 'le jri, o 'ye v 'gwli 'du, o 'ye v kwa 'lru tide -lue -lue 'le o 'ye v 'niti-wonna.

*'Bhvabhvadraa -o 'ga'a
(Matiee 19:16-30; Luuki 18:18-30)*

XVII ε zi'a -kaa a, *Zezii -so'o 'mu, o 'kpa-a -jeyi. O -ni'a munamu a, nyo -lue 'bhle-e -jiji o 'ye yi, o 'ye 'bho 'o 'yigbeyi 'kolri glu po 'le o na: -A'ba -Toyi, -unmo 'ma-a -zegε, koo 'in 'ke -nyna, 'le, tinuzεεε-ε se'a 'tiinamu 'bhle, 'in 'ke ε 'ye'a?

XVIII 'Le o na: Leedu -a 'la'a 'inmu -zegε'ε? Nyo-o 'ka -zegε 'du, o se -ni, -bho ε -se -Lago -ni -lue 'tin.

XIX *-Lago'o gba nyo 'ka 'yi-kpυn, 'innu 'ka-a: -A'a 'lbha 'ku -le, -a'a 'ye -yranynobha -le, -a'a 'yri -le, -a'a -ce -in -bonyunyo sun li -le, -a'a li -in -bonyunyo'o le -duvλεε 'mu -le, 'du 'bho -a'a -tita

-ke -a'a 'lotu'a wlu! -In yibo'o-o -i -nu 'wee, -in -kpun nu -kaa 'yi 'ni?

XX Ɔbo 'mno na: Kin, -a'ba -Tɔyi, -ε 'wlu'a 'an "danabhla, ε bhla'a -zian "kpi, gba -nu, 'in -kpun'o-o 'ya kle 'yi.

XXI Zezii -gbu 'no-ɔ ya 'bubuaka, -ekedɔmaa, ɔ -kma'a-a 'ɔ dɔ 'le ɔ na: Lε -lue-e -sie'e 'bho, 'inne kpun'o -inmu ti. -A'a 'gagalɔ -in 'bhle'a, -a'a -pɔlu kpun'a ti a, 'innu 'in-i "si'e 'nyu. 'E dɔ mu, -po 'ya kle 'pɛlu 'le -in 'ke 'ya mɔni "puanlbhamu 'yiti'gblee. -Bho -in nu -kaa a, "lemnɔ -a 'ye-e "kɔgwletinε 'bho -Lagɔ'ɔ "trolli. Ebe 'mne, 'inne 'bhle'e 'nyu, -ε -zi'e 'no-ɔ kmu 'mu'a 'gagalɔ'a kle. -Bho -in -po nu 'pɛlu a, yi 'in -ke -in 'ke -na.

XXII Ɔ 'wɔn'ɔ wlu 'mne 'bo ɔ, ɔ -kma'a-a 'yigbeyi, -ekedɔmaa, 'gwlu -nyu 'no-ɔ li 'le ɔ 'ye mu. Ɔ 'bhle-e 'gagalɔ'a -dadudu, ɔ -ku i 'yiti'tayi'a dɔ, ɔ mu'o.

XXIII 'Le Zezii'a -namu bi 'ɔ ɔ, ɔ 'ye u -kaa 'yi'le: -Yee! Nyɔ-ɔ 'bhle'a 'gagalɔ'a -dadudu, -ɔ -ke -pɔlu kpun 'i ti, -Lagɔ 'ke ɔ -kɔ, ε ku -kaa wɔn 'ya!

XXIV Un 'wɔn'ɔ wlu 'mne 'bo ɔ, wɔn 'mu -u ti. 'Le ɔ na -lrεε: "Yreetɔ-a, -ziadɔ mo'o. 'Ka'a dɔ, nyɔ -yɔ -ke -pɔlu kpun'a 'ɔ 'gagalɔ ti, -Lagɔ 'ke ɔ -kɔ, ε 'ku-o wɔn'ɔ!

XXV Nmiklagba 'ke 'bho "bhietoope 'yi -zi -nu, ε 'ku-o wɔn. 'Gagayi'a -pɔlu 'ke 'ɔ 'gagalɔ 'yi-so 'le -Lagɔ 'ke ɔ -kɔ ɔ, ε 'ku-o wɔn tenyɔ -lrεε, ε -zi'e-e nmiklagba'a 'bho "bhietoope'a 'yizine.

XXVI Un 'wɔn'ɔ 'na 'bo -lrεε ε, -zuzu -so 'nu-u "kpi 'le 'wa "sε-ε dede'e -dede ti: -Bho ε -nu -kaa 'mu 'le, "lemnɔ nyɔ yɔɔ 'ke 'pu 'bho -Lagɔ'ɔ

"yigbeyi'a?

^{XXVII} Zezii -gbu 'nu ya, o na: 'Inneεεε -nεε, nyunyɔ -bodɪ ε ku'o wɔn. -Bho ε "du 'bho -Lagɔ -bodɪ, ε se wɔnku. 'Bho -Lagɔ -bodɪ lε-ε 'ka wɔnku, 'ε lɛtu se -nɪ.

^{XXVIII} 'Le 'Piεɪ na: Zezii, -ɪn 'ye li-ɔ, -a'a dɪ -a "tayi'e -a'ba lɪ'a klε "yiti 'le -a -ke -a na'o.

^{XXIX} 'Le o na: -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, nyɔ -yɔ "tayi'a 'ɔ "bhlegbo -ke 'ɔ -kpɪ "yiti, -ɔ sie'a 'ɔ -gɪgbawɔnyi'a nyɔ, 'ɔ 'lotɔ'a "nynuu o, -tɪta o, 'ɔ 'lotɔ -ke 'ɔ "yreetɪ o, -bho ɔ -tbhε lɪ -nɪ -ke nyɔ -nɔɔ "kpi 'an dɪ -ke -Lagɔ'ɔ "dɪzɪgɪ'a dɪ, 'ɔ nyɔtu,

^{XXX} lɪzɪgɪ'a -dadudu -ɪ -zi'a -yɪ ɔ -tbhε'ε "kpi, 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ, 'ɪnnɪ -Lagɔ-ɔ "nyɪ ɔ'o. ɔbɔ 'mnɔ, -da 'wee ɔ-ɔ mu'a, ɔ-ɔ 'ye-e -denɪzɪgɪ, ɔ-ɔ 'ye-e -kpɪ, ɔ-ɔ 'ye-e 'lotɔ'a "nynuu, ɔ-ɔ 'ye-e 'lotɔ "we 'le nyɔ'a -dadudu-u "du'o 'ɔ "yreetɪ. -Bho koo ɔn -kɔ ɔ nyanɪ 'mɔ-ɔ kla, ɔ-ɔ 'ye-e lɪzɪgɪ -nɪ'a 'wee, 'le -Lagɔ-ɔ "nyɪ 'ɔ 'le nya 'wla tɪnɪzεgε-ε se'a "tiinamɔ 'bhle.

^{XXXI} Nyɔ -yɔ 'ma-a 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ 'nynɪbhlemɔklɪgbɪ, 'le nya 'wla 'wa -dadudu-u 'ye-e 'bho -Lagɔ'ɔ "yigbeyi bhuhhunyɔ "du -mɔ. 'Le nyɔ -yɔ ma 'ka-a bhuhhunyɔ, 'bho -Lagɔ'ɔ "trolɪ 'wa -dadudu 'ke 'bho 'ɔ "yigbeyi 'nynɪbhlemɔklɪgbɪ "du.

**Zezii'a "bhuo'a 'mεmεε -ke 'ɔ glusɔε'ε dɪ'a kpe tannε'ε 'mɔzεε 'ka-a*

(Matiee 20:17-19; Luukɪ 18:31-34)

^{XXXII} ɪ zi'a -kaa a, *Zezii -ke *'ɔ -namɔ 'kpa-a -jeyi, ɔn-ɔ 'mu-o Zelizalεεmɔ. ɔn -nɪ'a munamɔ, Zezii -kɔ'ɔ 'le 'wa nya. 'ɔ -namɔ -bue 'yɔ 'sɔn -ke

nyu-u na 'nu 'bu, 'wa -pɔɔ -see bhlu, 'le Zezii 'ye 'ɔ -namu 'mu''luo, ɔ -ke un 'ye kpɔ ɔɛ, dɪ-ɪ 'ye 'ɔ -bodu -yi mu, ɔ 'ke u ɪ 'tmuu -lɛɛ.

XXXIII ɔ na: A po -lokui, 'le Zelizaleemu 'nɔɔ -a -nu'a munamu, 'le 'mno, 'le-e un-u 'ye 'unmo *Nyunyɔ'ɔ ''Yu nyu -jeyi ''nyɪ -nu mu, *-Lago'ɔ 'sragazamuklɪgbɪ -ke *'ɔ gba'a yibomu ''we un-u 'ye 'unmu -jeyi ''nyɪ mu. Un-u 'ye-e 'unmu dɪ ''kpi ''duu -mu 'le un 'ke -kaa 'lɛ: ɔ 'ke 'mɛ mo'o! 'Lɪkpɔ -nu'a Zelizaleemu, -u se'a -Lago yibo, 'unnu un-u 'ye 'unmu -jeyi ''nyɪ mu.

XXXIV Ubu 'mnu-u 'ye-e 'unmu 'cuɛ -mu, un-u 'ye-e 'unmu -tɔtrɔ ''yri-wɔnna -mu, un-u 'ye-e 'unmu ''sɛɛn -mu 'le un 'ke 'unmu 'lbha 'un 'ke 'mɛ. -Bho 'wɪ 'sɔn, 'ɛ tanzɔ, 'le -Lago 'ke 'unmu glu -za, 'un 'ke ti-nɪ -lɛɛ. 'Ka-a Zezii 'lɔ 'u ''yi.

*Zaaki -ke *Zaan 'ybha-a *Zezii lɛ -lue*

(Matiee 20:20-28)

XXXV 'Bho 'mno, Zebedee'a ''yreetɪ, Zaaki -ke *'Zaan 'nyɪ-e *Zezii li 'le un na: -A'ba -Tɔyi, -a yi-o'o -a 'ke -unmu lɛ -lue 'ybhaa, -un 'ke -amu -bodu nu.

XXXVI ɔ na: Leɛ a 'ybha'a 'un 'ke amu -bodu nu'a?

XXXVII 'Le un na: -Bho -a'a nyu'a -kɔkɔɔɔ nyɪ a, 'wɔn -a -nu 'sɔn, 'bho -a'a 'zɔ'ɔ nyuklɪgbɪ -u 'ka -unmu ''yi kɔ ɔ, -a 'ke u ''du 'le -a -ke -un 'ke nyu -kɔ.

XXXVIII 'Le ɔ na: Lɛ a-a 'ybha'a, a yibo 'ɛ 'zɔ 'nu? 'Un-ɪ dede-e amu ti, -ka 'kleyɛɛɛ-ɛ 'ye'a 'unmu ''kpi 'pɪple mu, 'un 'ke ɛ 'mu -zi -nu 'le 'un 'ke 'mɛ ɛ, a 'bhɛɛ'ɛ 'kleyɛɛ 'ke amu ''kpi 'pɪple, a 'ke ɛ 'mu -zi -nu 'le a 'ke 'mɛ'ɛ?

XXXIX Un na: -A 'bheε ne-o'o. 'Le ɔ na: ε -nmɔ'ɔ -kaa-a ti. -Ka 'kleyεε-ε 'ye'a 'inmɔ 'kpi 'pɔple mɔ 'in 'ke ε 'mɔ -zi -nɔ 'le 'in 'ke 'mε ε, 'ka-a 'kleyεε-ε 'ye amɔ 'kpi 'pɔple mɔ a 'ke ε 'mɔ -zi -nɔ 'le a 'ke 'mε.

XL ε -nɔ'a -kaa 'mɔ a, 'bho lε -ye a 'ybha'a -laa'a damɔ, 'in se 'bho 'ε 'kpi wlu 'bhle, -bho ε -se -Lagɔ -nɔ -lue 'in. 'An 'zɔ'ɔ nyɔklɔgbɔ -v 'ka 'inmɔ 'yi kɔ ɔ, 'le 'in -ke un 'ke nyɔ -kɔ ɔ, ɔ -zɔ 'v-v 'bho see.

XLI *Zezii'a -namɔ -bue -yɔ -sie'a 'bho 'wɔn'ɔ wlu 'mne 'bɔ, un -pɔ'o-o Zaakti -ke 'Zaan 'cε -kwa,

XLII 'le ɔ 'ye 'wa klε 'la ɔ 'ke v 'tmɔɔ 'le ɔ na: A yibo'o-o, 'bhɔkpiyowli "we 'bhle-e nyɔ 'wa wɔnzika 'le 'wa nyɔklɔgbɔ-ɪ nɔ nɔ'e 'bho nyɔ 'kpi 'wa wɔnkue.

XLIII A-bɔ -yɔv, 'le a'ba 'klumɔ 'ε lɛtu'a -nɔ-ε -le! 'Le a'ba 'klumɔ nyɔ -yɔ 'bɔ'ɔ ti ɔ 'ke a'ba -kɔgbɔ 'du, ɔ 'du 'bho a'ba klε kplɔkplɔ 'le ɔ 'ke a'ba 'zɔ'ɔ lbhɔnyɔi "du.

XLIV -Yɔ 'bɔ'ɔ ti 'le a'ba 'klumɔ -lreε ɔ 'ke amɔ -kɔ ɔ, ɔ -ya 'ɔ 'bhuo 'zɔ ɔ 'ke a'ba klε'ε 'geyikpaan "du.

XLV 'Inmɔ *Nyunyɔ'ɔ 'Yu, 'ka-a 'in -nɔ'o -lreε. ε -se nyɔ 'ke 'inmɔ lbhɔ -bodɔ nɔ, 'ε dɪ 'in yi'e 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ -ko. 'In yi-o'o 'in 'ke nyɔ lbhɔ -bodɔ nɔ 'le 'in 'ke nyɔ 'we'a -zegε'ε dɪ 'mε. - Bho 'in 'mε ε, 'nyinyɔnɪdɪ 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi, -ɪ kpɔn 'v 'geyiε 'mɔ, 'in 'ke v 'le ɪ 'mɔ zetie. 'ε dɪ 'in yi'e 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ.

**Zezii 'pɔvɔn'o-o "lɔlɔyi vɔ-v 'la'a Batimee
(Matiee 20:29-34; Luuki 18:35-43)*

XLVI *Zezii 'lɔ 'ʊ -kaa 'yi, ʊn 'nyni-e -gwɔ -lue ʊn-ʊ 'la'a Zelikoo 'le ʊn 'ye zi. Zezii-e, *ɔ -namɔ -ke nyʊ'a -dadudu -ʊ na 'nɔ 'bɔ, ʊn -nɪ'a zinamɔ, ʊn -yɛ'ɛ-ɛ 'bho -jɔɔ wɔnli nyɔ -lue. 'Bho-o ɔ -de'e ti 'le ɔ-ɔ 'ybha'a zikamɔ mɔni. ɔbɔ 'mnɔ, ɔ 'lɔ-ɔ'o, 'ɔ 'nynɪ-ɪ 'mo-o Batimee, nyɔ -lue ʊn-ʊ 'la'a Timee, 'ɔ 'yu mo'o.

XLVII ɔ 'wɔn'ɔ 'bɔ Nazalɛɛtikoyi Zezii -nɪ'e zinamɔ, ɔ 'pɔ-o wlu yayi, ɔ 'ye ''wɔ 'le ɔ na: *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi Zezii'o! -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi Zezii'o! 'Bhlɔkpayowli *Daviidɪ'a ''nayu, 'ye 'an ngaze ɔɔ!

XLVIII Nyɔ-ʊ -die'a -kaa 'mɔ, -ʊ -nɪ'a 'bho -nanamɔ, ʊn 'kaa 'nɔ 'mɔ-ɛ 'le ʊn na: -ɔɔ! 'Bho zɛ ke! 'Le ɔ 'ye 'bho 'kpa -lɛɛ, ɔ 'ye ''wɔ tenyɪ 'le ɔ na: 'Bhlɔkpayowli Daviidɪ'a ''nayu'o! -Alele! 'Ye 'an ngaze ɔɔ!

XLIX Zezii nɔ'a -kaa, ɔ -nyna'a-a ti 'le ɔ na: A 'lɔ ɔ, ɔ 'ke yi. 'Le ʊn 'ye ɔ wlu kpa, ʊn na: -Ku ''gwli, -sɔ 'mɔ, -ɪn 'ke mu, ɔ-ɔ 'la'a -ɪnmɔ-ɛ.

L A -gblee, ɔ -za'a 'ɔ -vilɔbana 'mɔ, -bu! ɔ -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, ɔ 'ye 'bho Zezii ''tɔɔli mu,

LI 'le Zezii 'ye ɔ tidede, na: Lee -ɪn 'ybha'a 'ɪn 'ke -ɪn -bodɪ nɔ'a? ɔ na: -A'ba -Tɔyi, 'ɪn 'ybha-o'o 'an ''yri 'ke kati.

LII 'Le Zezii na: -In 'de-e -Lagɔ ''gwli'a dɪ, mu, -ɪn 'pɔn-o'o. 'Bho -gbaa -lue 'mɔ 'ɔ ''yri kati'o, ɔ-ɔ 'ye-e ti. -Da Zezii -nɪ'a munamɔ, 'le ɔ-ɔ na 'nɔ kli.

**Zezii 'nyni-e 'bho Zelizaleεmu*

(*Matiee 21:1-11; Luuku 19:28-40; 'Zaan 12:12-19*)

I *Zezii -ke *ᵛ -namu -nɪ'e-e -bhla 'le Zelizaleεmu -jeyi. -Bho nyᵛ 'ke Zelizaleεmu mu, -gwle 'son -a zi'e li. Gwle 'mni, 'ya 'nyni-ɪ 'mo-o Betifazee -ke Betanii. -Gogo -lue un-u 'la'a Oliviee'a -gogo, 'le 'ε ''trolli -bhoga, 'le-e ɪ-bɪ gwle 'mni -nɪ'o. -Da Zezii -ke 'ᵛ -namu -nɪ'a 'le nyninamu 'le ᵛ 'ye 'ᵛ -namu'a ''klumu'a nyu 'son 'tmu.

II ᵛ na: A mu 'bho -gwlo -nɪ'a 'bho -a'ba nya 'mu. -Bho a -ka 'bho panamu-u mu, a-a 'ye 'bho-o -sokofalegbuda -lue -ye -mu. ε -mᵛ-ε'ε-ε ti, nyᵛ -see ε -bhla ''kpi 'kpa ke. -Bho a nyni ε li, a boti ne ti, a 'ke ε 'inmu -ya!

III -Bho nyᵛ dede amu ti 'le ᵛ 'ke -kaa 'le: Koo a 'ke ε -nyna -ε -ke dɪ a-a boti 'ne ti'a?, a na: -A'ba -Koyi, Zezii 'ybhe ε'o. -Bho ᵛ gwe ''yi 'le ε 'ke 'traamu le -ye.

IV 'Le un 'ye mu. Un -ka 'bho-o nyni, -sokofalegbuda -nɪ'e-e 'bho ''piemu -jolɪ wɔnli, ε -mᵛ-ε'ε-ε 'bho -budu -lue wɔnyi ti 'le un 'ye ε tiboti un -ke ε 'ke mu.

V Nyu-u -nɪ'a 'bho, 'wa -lruu dede 'nu-u ti 'le un na: Lee a-a nu'o -kaa'a? Leedɪ a-a boti'e -sokofalegbuda 'mne ti'a?

VI -Ka Zezii 'tmu 'nu, 'ka-a un 'le'ε nyu 'mnu ''yi 'le un 'ye u ''yiti''tayi 'le un -ke ε 'ye mu.

VII Un -ke ε nyni'a 'bho Zezii'a ''trolli, un 'sro-o 'bho 'ε ''kpi 'wa ''yrii ti 'le ᵛ 'ye 'bho 'ε ''kpi 'kpa.

VIII Nyu-u -nɪ'a 'bho, 'wa -dadudu 'sro-o 'wa ''yrii -jolɪkpa ''yi ti, 'le -lruu ce'ε -titi, un 'ye ɪ

-jeyi tipopo,

IX 'le, nyu'a 'plan, -v na'a 'le Zezii'a nya -ke -yu na'a 'le 'o le, un-v po'o wlu yayi 'le un-v 'le'ε -kaa: -Lago'ɔ 'nyu 'bhe 'yi ɔ! *-Lago'ɔ 'Bhozayi ɔ 'pɔun'a nyu, 'unno -nɛ yinamu, -Lago -wonna no 'niti ɔ!

X Nyu'a -kɔkɔ'ɔ 'yri'a 'bɪ-t -nɛ 'laa 'wɔnamu, -ε -sɔ'ɔ -a'ba 'na *Daviidu'a nyu'a -kɔkɔ 'kpi, -Lago -wonna nε 'niti ɔ! -Lago -nɛ 'le yaku 'li'a 'nyu 'bhe 'yi ɔ!

XI 'Ka-a un -ke ɔ -na'o, un 'ye Zelizalεmu'a gwɔ 'mu pa, 'le ɔ 'ye 'le *-Lago'ɔ bubɔbhlegbo mu. ɔ nyu'a 'le, ɔ gbɔgbu'o-o ti, 'le, lɪ-t zi'a 'le, ɔ 'ye t 'yriti'duu. "Jiazɔyru nyu'a, 'le ɔ -ke 'ɔ -namu -bue 'yɔ 'sɔn 'ye Betanii mu.

**Zezii 'bhla-a figieetu -lue gbo*

(Matiee 21:18-19)

XII Zo zɪ'a, un -sɔ'ɔ Betanii, un -nɛ 'le munamu, 'mu-v 'lbha-a *Zezii.

XIII 'Le 'wa nya 'sεε, un 'ye-e tu -lue li, 'unne 'mo-o figiee, 'ε ya'a wɔn -nɛ-e -dipeluu! ɔ nu'a -kaa, ɔ -pa -nɛ-e 'bho 'ε 'zɔ, ɔ 'ke 'bho -gbu, -bho ɔ 'bheε ɔ 'ke ε 'bhi'a 'digbi gbɪ ya 'yee. ɔ nyu'a 'bho, ɔ popo'a 'le 'ε ya, ɔ -see 'le 'bhuo -lue 'tɪn 'yee, wɔn'a 'sε-ε bhle'ε ti -lukuluku! ε -se bhuhuyiti ε -nɛ -kaa -ko, 'ε -trotronɔɔ-ɔ -see nyu ke'a dɪ mo'o,

XIV 'le ɔ 'ye ε gbobhla, ɔ na: Nyu'ɔ li 'tɔ -a'a 'bhuo -le 'kɔmɔkɔmu! ɔ-ɔ bhla'a tu 'mne gbo, 'ɔ -namu 'wɪn -t 'bɔ.

**Zezii -nɛ-e 'le *-Lago'ɔ bubɔbhlegbo*

(Matiee 21:1-17; Luuku 19:45-48; 'Zaan 2:13-22)

XV Un zi 'ε li, un 'nyini-e Zelizalεεmu. *Zezii nu'a -kaa, ɔ 'pa-a 'le *-Lago'ɔ bubɔbhlegbo. ɔ -ka 'le-e nyini, nyu -ni'e-e 'le 'pɛlu -po -nɔnamu. U-bu nyu 'mnu, un -ke nyu-u de'a li, 'le ɔ 'ye u tinu. Nyu-u zizia'a 'Wlomεε'ε mɔni *'Zuifu'a nε 'yi, ɔ 'ye 'wa -klugbu 'cɛti, nyu-u po'a -kpakpi 'pɛlu, ɔ 'ye 'wa kpi tipopo.

XVI Nyu-u 'glo'a li, -u cε'ε -Lago'ɔ bubɔbhlegbo 'mu, ɔ 'ye u ti-nyna, 'le ɔ na: A'ba cε 'tɔ -kaa -Lago'ɔ bubɔbhlegbo 'mu -le!

XVII ɔ 'ye 'wa klε 'tmnu 'le ɔ na: 'Le -Lago'ɔ 'bɔgu 'li -kaa -Lago 'lε'o: 'An -budu-u 'mo-o -budu -yε -ke 'li 'bhɔkpi 'wee ''kpi'a nyu 'ka yi un 'ka 'ɔnmu *wɔn gbo po. A-bu -yuu, 'le-e a-a yi'o, a-a 'lbha nu'e nyu ''yɔbha 'mu, a-a ''yri'e 'wa mɔni'a!

XVIII *-Lago'ɔ 'sragazamɔklɔgbu -ke *'ɔ gba'a yibomu ''we 'wɔn 'i 'bɔ ɔ, 'gwlu -nyini 'nu-u li. 'E dɔ, -ka un 'ka -nyna un 'ka Zezii 'lbha ɔ 'ka 'mε, un-u 'bɔ'ɔ 'na ti. 'ɔ wlu-u 'kpɔn-o nyu'a -dadudu'a -pɔlu ti'a dɔ, u-bu 'Zuifu'a nyu'klɔgbu 'mnu -see -bhla 'yɔbha un 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mε, -ekedɔmaa, nyu 'mnu'a -fanu 'lbhu -u'o.

XIX ''Jiazɔyru nyini'a a, Zezii -ke *'ɔ -namu -sɔ'ɔ-ɔ Zelizalεεmu, un 'ye mu.

*Figiee *Zezii bhla'a gbo
(Matiee 21:20-22)*

XX Zɔ zɔ'a, 'ε -drumasɔn 'le un-u mu'o le. Un -ni zinamu, 'le, figieetu *Zezii bhla'a gbo, un 'ye ε li'ye. E 'mε-o'o 'wee.

XXI *'Pieli nu'a -kaa, ɔ popo'o-o 'ε 'kpidi 'gwɔti 'le ɔ na: -A'ba -Tɔyi, -a 'ye-e li'a? -Glaaple tu -in bhla'a gbo, ε 'mε-o'o.

XXII-XXIII ɔ 'le'ε -kaa a, 'le Zezii 'ye *'ɔ -namu 'wee 'tmɔɔ, ɔ na: -Ziadi 'in-i za'a amɔ -bodi 'mu, nyɔ -yɔ de'a -Lago 'gwli, le-ε -kmu'a 'yi 'bho nyɔ 'wee'a 'yigbeyi, -a 'ye -ε -nu -mu, ε -see -inmu wɔnyi ti-nyna yi, le''o le-ε 'ye-e -inmu 'mu'wɔɔn -mu. -Bho -a'a -pɔɔ se 'kɔɔ 'le -in 'ke -Lago 'gwlide, le -in ''si'a 'nyɔ, 'ε ''yri'a 'bi-i 'wɔɔ-o'o.

XXIV 'ε di 'in-i 'tmɔɔ'o amɔ, -bho -in po *-Lago wɔn gbo 'le -in 'ke ɔ le 'ybhāa, de 'gwli na, ɔ 'wɔn-o'o ɔ 'ke ε -inmu 'nyɔ, 'le ɔ-ɔ ''nyɔ 'ε -inmu -ziaka.

XXV -Bho -in -kɔ ɔ wɔn gbo-o po a, 'le nyɔ'ɔ di 'ke 'le -a'a 'limɔ -ni, 'ye 'ɔ ngaze 'le -in 'ke 'ya di 'bhɔ! -Bho -in nu -kaa a, ''lemnɔ, -a'a -tita -Lago -ni'a 'le yaku 'li, ɔ-ɔ 'bhɔ-ɔ -a'a ''nyinyidɔ'a di 'bho 'ɔ ''yigbeyi. [

XXVI -Bho -in se -kaa nu, -a'a -tita -Lago -ni'a 'le yaku 'li, ɔ -see -a'a ngaze 'ye yi 'le ɔ 'ke -a'a ''nyinyidɔ'a di 'bhɔ 'bho 'ɔ ''yigbeyi.]

*Doo *Zezii'a wɔnkue 'wɔ'a?*

(Matiee 21:23-27; Luuku 20:1-8)

XXVII 'Ka-a *Zezii 'tmɔɔ nu'o 'le un 'ye Zelizaleεmu nyɔni, un 'ye 'le *-Lago'ɔ bɔbɔbhlegbo pa. ɔ -ni 'le tinanamɔ 'le *-Lago'ɔ 'sragazamɔkɔɔ-e, *-Lago'ɔ gba'a yibomɔ -ke '*Zuifɔ'a -zigletumɔ -lrɔɔ-ɔ -ni'a 'bho 'ye ɔ linyni,

XXVIII un 'ye ɔ tidede 'le un na: Yɔɔ -ke ''bhuo-o ''nyɔ'e -inmu ''yifɔε 'le -a sɔa ni'e -kaa nyɔ'a? Yɔɔ lbho'o -inmu'a?

XXXIX 'Le ɔ na: ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili. 'In-ɪ dede-e amɔ dɪ -lue gbɛ ti. -Bho abɔ "du ɛ "kpi a, 'lemnu nyɔ-ɔ -ke 'nyɪ 'mɔ 'ɪn-ɪ nɔ'a -kaa a, 'mna-a "si ɔ 'nyɪ.

XXX 'In na, *'Zaan Batiistɪ -naa 'le, yɔɔ -ke "bhɔo-o lbho 'ɔ 'le ɔ-ɔ *batizee'e nyɔ'a? -Lagɔe, -ale nyunyɔ? A 'tmɔɔ 'ɪnmɔ!

XXXI 'ɔ wlu 'mnɛ crɔ -ɔ'o 'le ɔn-ɔ 'kabha'o, ɔn-ɔ nɔ'o: Koo -a 'ke 'lɛ 'ya-a? -Bho -a na, -Lagɔ lbho ɔ'o, ɔ-ɔ 'ye-e, 'lemnu, 'an "kpidɪ ɔ -za'a 'mɔ, leedɪ a -see ɪ "gwɪde 'ya? -nɔ -mɔ.

XXXII -Bho -a na, nyunyɔ lbho 'ɔ ɔ, ɛ -see nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho 'tɔ -nɔ yi, -ekedɪmaa, 'wa klɛ 'de-e "gwɪ 'Zaan Batiistɪ-ɪ 'mo-o -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mɔtizayi -ziaka. 'Le koo -a 'ke -nyna'a?

XXXIII 'Le ɔn 'ye -kaa Zezii 'yi'lɛ, ɔn na: -Yɔ 'ma-a 'Zaan Batiistɪ, ɔ lbho 'ɔ, -a se ɔ yibo. 'Le ɔ na: ɛ -nmɔ'ɔ-ɔ 'yrili. -Bho ɛ -nɪ -kaa 'mɔ, 'lemnu ɔ lbho'a 'ɪnmɔ, 'mna -see ɔ 'nyɪ "si yi!

XII

**Zezii na *'Zuifv'a -klɪgbɪ-ɪ 'mo-o lbhuzemv 'bhle'a nyɪ*

(Matiee 21:33-46; Luukɪ 20:9-19)

I ɪ zi'a -kaa a, *Zezii 'po-o "yi -lue 'le ɔ na: Nyɔ -lue nɔ'a -kaa, ɔ "du-o -kpaɔ, tui-i tro'a "bhi ɔn-ɔ 'la'a lezɛɛn, 'le ɔ 'ye ɪ -lo. 'Innɪ nyɔ-ɔ nɔ'o duvɛɛn 'mɔ. ɛ-bɛ -kpaɔ 'mnɛ, ɔ -po 'nɛ-ɛ -gbatɪ "yrili, ɔ 'ye -dedeyibhie ɔɛ, ɔ 'ye ɛ lasoo tri 'le ɔn 'ke 'ɛ 'limɔ 'ya "bhi'a "ni 'mɔ"pli -nɪ. ɔ 'po-o 'bho 'tide 'lru -popo 'le ɔn 'ke 'bho -kpaɔ li-fuo -nɪ, ɔ 'ye ɛ lbhɔnumɔ lisie, -bho ɔn -zɛ ɛ, 'le ɔ -ke ɔn 'ke 'gble, 'le ɔ 'ye 'mɔ-ɔ, ɔ 'ye nya 'laga 'mɔ mu.

II 'Ya -zazanɔ nyini'a a, ɔ 'lbho-o 'le lbhɔnɔmɔ 'mnɔ gbo ɔ 'gbaplemɔ'a 'klumɔ'a nyɔ -lue, un 'ke ɔ 'ɔ nɪ 'nyɪ, ɔ 'ke ɪ 'le ɔ gbo kpa, 'le ɔ 'ye mu.

III ɔ nyini'a a, 'unɔ un kpɔn'o kwa 'mɔ ti, un 'sɛɛn'ɛ kplokplo. Un -see ɔ lɛ 'nyɪ un 'ye ɔ tinu,

IV 'le -kpaayowli 'mnɔ 'ye 'le 'ɔ 'gbapleyi -lrɔɔ lbho. ɔ nyini'a a, 'unɔ un wa'a 'gb, un kla'a nyanɪ 'mɔ kplokplo, un -see ɔ lɛ 'nyɪ, un nu'o ti,

V 'le ɔ 'ye 'le 'ɔ 'gbaplemɔ'a tannɔ lbho. ɔ nyini'a a, 'unɔ un 'lbha'o ɔ 'ye 'mɛ. Nyɔ'a klɛ ɔ-ɔ lbho'a 'le, 'ka-a un-v nɔ'o, un-v 'sɛɛn tolv, un-v 'lbha -lrɔv un-v 'mɛ. 'Ka-a ɛ zi'o 'le 'ɔ 'gbaplemɔ'a klɛ 'ye 'yiti-gwɛ.

VI ɔ 'yu'a 'dɛ -lue -ke dɪ ɔ -kma'a, 'ɔ 'sɛ-ɛ -sie 'nɔ kwa 'mɔ. ɔ-bo 'yu 'mnɔ, 'unɔ ɔ 'bhɔɔ'ɔ gbo 'mɔ, ɔ lbho'o 'le lbhɔnɔmɔ 'mnɔ gbo. -Kaa ɔ-ɔ popo'o 'gwlvɪti: 'An 'bhuo'a 'yu ma'a dɪ, -bho ɔ mu a, un-v 'ye ɔ 'bho 'du mɔ. 'Le ɔ 'ye mu, ɔ 'ye nyini.

VII Un 'ye 'ɔ 'yri a, -kaa 'wa 'sɛ bhaga'o: 'Le nya 'wla -ɔ 'ye'a 'ɔ -tɪta'a -kpa'a 'kpi -zi mɔ, 'unɔ 'ka-a. 'ɛ dɪ a-ba 'lbhɔ ɔ, ɔ 'ke 'mɛ, 'lemnu -kpa'a 'mnɛ ɛ, -a-bv 'ye ɛ 'tɔ -kɔ mɔ.

VIII A -gblee, ɔ-bo 'yu 'mnɔ, 'unɔ un kpɔn'o kwa 'mɔ ti, un 'lbha'o, 'ɔ 'ku un po'o 'kwla.

IX 'Bho 'ɛ 'kpi, Zezii -nyna'a-a ti, nyɔ-v po 'ɔ -lokui, 'le ɔ 'ye v tidede, 'le ɔ na: -Bho a popo 'gwlvɪti 'le, lee ɔ-bo -kpaayowli 'mnɔ 'ke 'traamu nɔ 'tɔ'ɔ? 'In-ɪ 'tmɔv'o amv-ɛ, -kpaayowli 'mnɔ-ɔ 'ye-e -yi -mɔ ɔ 'ke v-bv lbhɔnɔmɔ 'lbha, un 'ke 'mɛ 'le ɔ 'ke 'ɔ -kpa'a nyɔ -lrɔv lisie.

X 'Le -Lago'ɔ 'bɔgv 'li, wludie -gbɛ -nɪ'e 'le, 'unɛ 'lɛ'ɛ -kaa:

Sukpu -budupomu -ba'a, un nu'a ε se 'yrili-nmo
un po'a ti, 'ε 'bi-i 'ye-ε'o na 'inne -nmo'ɔ
'yrili -ε -zi'e sukpu 'wee.

XI Ebe 'mne, 'inne -a'ba -Koyi -Lago nu'o, -ε -
nmo'ɔ 'yri 'kpi ti 'bho -a'ba 'yigbeyi.

XII Zezii 'le'ε -kaa a, ε -see *Zuifu'a nyoklɔgbu
'tu nu, -ekedɔmaa, un yibo'o-o na u-bu ɔ 'si'e
'nyu. 'Inne 'bhle'e 'nyu'a dɔ un-u 'ybha'o un
'ke ɔ kpun. Nyu'a -dadudu 'zi ɔ gbo. 'E dɔ un
-see 'ybha un 'ke ɔ -bhla kpun, -ekedɔmaa, nyu
'mnu'a -fanu 'lbhu -u'o 'le un 'ye ɔ 'yiti'tayi un
'ye mu.

*A 'pele lapoo a 'ke 'bhlɔkpayowli 'nyu
(Matiee 22:15-22; Luuku 20:20-25)*

XIII Zo -lue 'zo ɔ, un 'lbho-o *Falizien gbɔ -ke
*Elɔɔdɔ'a -namu'a nyu -lruu un 'ke *Zezii ti'cre
'le un 'ke ɔ dɔ -kpun,

XIV un 'ye yi 'le un na: -A'ba -Tɔyi, -a yibo'o-
o -un 'sree'ε-ε 'yi. -Bho koo nyɔ 'du nyoklagba,
-a'a ple ɔ 'yri. 'Bho nyu'a 'yigbeyi, -bho -un -
ka wlu, -a'a 'kɔkle wlu 'yi. -Ka -Lago nu'a nyɔ
'ke -na 'tu, 'ka-a -a tɔ'ɔ nyu. 'Le un 'ye -kaa
'le -lreε: 'Wlomεε'ε 'bhlɔkpayowliklagba na: -A
'pele lapoo. E -nmo'ɔ -kaa-a ti -a 'ke ε nu'a? -A
'pele ne-ee, -ale -a'ba 'pele ne -le? 'Tmuu -amu!

XV 'Le ɔ na: A-a 'mo-o -mɔε 'son wɔn 'mu
'bhlemu. -Ka a 'le'ε -laa, ε -se 'ka-a a-a popo
'gwɔti -ko. A-a 'bi-e -unmu lemu ti a 'ke 'unmu
dɔ -kpun. 'E dɔ 'un 'wun 'i 'mɔti. A -ya 'unmu
moniyuε 'mu 'un 'ke ε 'ye 'le 'un 'ke 'bho wlu 'du!

XVI 'Le un -ke ε 'ye yi. Ǿ na: Nyunyɔlru -ke 'nynu-ɪ -nɪ'a -laa mɔniyɔε ''kpi, yɔɔ -kɔ 'nɪ'a? Un na: 'Bhlɔkpayowliklagba mo'o.

XVII Ǿ na: Kɪn. -Bho ε ''du 'bhlɔkpayowli'a 'bhoduεε'ε dɪ, a ''du ɔ 'bho 'le a 'ke lapoo ''pɛle! -Bho ε ''du -Lagɔ'ɔ 'bhoduεε'ε dɪ, a ''du ɔ 'bho -lrεε 'le a 'ke 'ɔ 'gwɪɔdɪ nu! Ǿ 'lɛ'ε -kaa a, wɔn 'mɔ -v ti.

*'Bho 'mɛmɔ'a glusɔnamɔ leelɛ 'ke zi'a?
(Matiee 22:23-33; Luuki 20:27-40)*

XVIII A -gblee, 'le Zelizalεεmɔ, nyɔ'a 'plan-a -nɪ'a 'le -lrεε, 'ɪnnɔ 'mo-o *Sadiziεεn. -Kaa un-v tɔ'ɔ nyɔ, un na: -Bho nyɔ 'mε ε, 'ɔ -sɔ glu. Zɔ -lue 'mne 'zɔ, v-bɔ nyɔ 'mnɔ, 'wa -lrɔv -yɛ'ε-ε *Zezii 'le un na:

XIX -A'ba -Tɔyi, -kaa -a'ba ''na *Moyiizɪ po'o gba -nεε, ɔ na: -Bho nyɔ 'bhle 'nynɔ 'le ɔ -ke un -see ''yu 'wɪv, ɔ 'ke 'mε ε, 'le ɔ 'ke 'lotɔ'a ''yunyukpasu 'bhle a, 'ɪnnɔ kpa'a 'ɔ -dɪgbanyɔ 'le ɔ -ke un 'ke 'ɔ 'lotɔ'a ''yu'a 'nynu 'mɔ ''yu 'wɪv -nɪ.

XX 'Bho-o 'lotɔ'a ''nynuu -mεεsɔn -nɪ'o. Zɔ -lue 'zɔ, 'wa ''klumɔ'a nyɔ -lue 'kpa-a 'nynɔ, ɔ -ke un -see ''yu 'wɪv, ɔ 'ye 'mε,

XXI 'le ɔ 'lotɔ'a ''yu -lrɔɔ 'ye 'ɔ -dɪgbanyɔ kpa. Ǿɔ -ke un -see ''yu 'wɪv, ɔ 'ye 'mε -lrεε.

XXII 'Ka 'mnɔ ɔ, 'ka-a, -v -sie'a 'bho, un ''luo'o -dɪgbanyɔ 'mnɔ 'mɔ -lue -lue, un -ke un -see ''yu 'wɪv, un 'ye 'mε. -Dɪgbanynaakpɔ pa'a 'le, un 'mε-o'o -lrεε.

XXIII 'ε dɪ, -bho -ɪn na 'le 'wɪ -lrεε 'li 'mɛmɔ-v 'ye-e glu -sɔ -mɔ a, v-bɔ 'lotɔ'a ''nynuu -mεεsɔn 'mnɔ 'le, koo 'wa ''kpidɪ-ɪ 'ye -nɪ mɔ 'bho

'nynaakpu 'mnu'a damu'a? 'Wa 'wee kpu u 'ko-o'o. -Bho un -so glu 'le, 'bho 'wa ''klumu, 'yoo -ke 'nynoo un 'ke ''du'a? 'Tmuu -amu!

XXIV 'Le Zezii na: -Ye 'ma-a 'memu'a glusoe'ε dı, a -see le -lue 'tın 'muti'wōn. A-a ''maa-a a'ba ''bhi, -ekedımaa, a se -Lago'oo wlu yibo 'le a se 'oo wōnkue yibo -lrεε.

XXV 'In-ı 'tmuu'oo amu-ε, -da 'memu-u 'ye'a glu -so -nı mu, kpokpεε -see ti-nı yi. -Lago gbo'a -dalbhomu -nı'a 'le yaku 'li, -ka 'wa tınıε -nı'a, 'ka-a nyunyu'a tınıε-ε 'ye -nı mu.

XXVI -Bho a na 'memu -see glu -so yi a, a-a ''maa-a a'ba ''bhi. Dı *Moyiizu 'wōn'oo 'bo, oo 'cnu'a 'le -Lago'oo ''bogu 'li, -da -Lago -nı'a 'le -gamnıgı 'mu, dı oo 'tmuu 'no, a -see ı -bhla 'bo'wōn ke? -Kaa oo 'le'ε -kaa: A'ba ''naklıgbı ''we, *Ablaamu, *Izaaku -ke *Zakoo pu, 'ınmo -Lago, 'ınmo -ke un bhla'a *-ybhεybhεtite, 'ınmo 'ka-a!

XXVII 'Ka-a -Lago 'tmuu'oo Moyiizu. I-bı wlu 'mnu, 'ya 'zo -te'ε 'mu-ε. 'Le ε 'mu Ablaamu, Izaaku -ke Zakoo pu ''we 'mnu, un 'me-ε'oo see. 'Le, -bho -Lago na: 'Inmo -ke un bhla'a -ybhεybhεtite, ε-ε 'to-oo na, un -nı'e-e -bhla ti 'bho 'oo ''yigbeyi; -bho 'wla a, 'le oo 'ke u glu -za. A -gblee, -kaabonyu -ke oo -na'a, 'ka-a 'wa 'wee -nı'oo 'bho 'oo ''yigbeyi. Le a'ba 'wōn'oo 'muti, 'ınne 'ka-a! 'E dı 'ın nu'oo na: A-a ''maa-a a'ba ''bhi.

*Yεε 'mo-o *-Lago'oo gbaklagba'a?*

(Matıe 22:34-40; Luuku 10:25-28)

XXVIII -Da *Zezii -ke *Sadiziεen 'mnu -nı'a deponamu, *-Lago'oo gba'a yiboyi -lue-e -nı'e 'bho. -Ka Zezii ''du'a Sadiziεen ''we'a wlu ''kpi -ka -zegεka, oo 'ye'a 'na li, oo 'nyini -oo li oo 'ke oo tidede

'le ɔ na: -A'ba -Tɔyi, 'le *-Lago'ɔ gba'a 'klumu
'le, gba yɛɛ ku'o wɔn -a 'ke 'yi-kpɔn -ɛ -zi'e 'ya
'wee'a?

XXXIX 'Le ɔ na: -Lago'ɔ gba -ɛ ku'a wɔn tenyi,
'inne 'ka-a: *Izrayɛɛlɔkɔmu, a po -lokui, -a'ba -
Kɔyi, -Lago -ni -lue 'tin, 'innɔ 'mo-o -Lago.

XXX 'E di -in 'ke -a'a -Kɔyi -Lago'ɔ di -kma.
-In 'ke ɔ -a'a -pɔɔ'a kle -jeyi 'nyi 'le -a'a
'gwɔɔtipopɔɔ'ɛ kle ti -in 'ke 'ɔ 'nyi 'yi'bhɛɛ, li
'wee -a nu'a, -in 'ke i nu 'ɔ di. -Kaa -in 'ke 'ɔ di
-kma.

XXXI -Lago 'mno'ɔ gba'a 'sɔnnɛ, -ɛ ku'a wɔn, -a
'ka 'yi-kpɔn -lrɛɛ, 'inne 'ka-a: -Ka -in -kma'a -a'a
'bhuo'a di, -kma -kaa -in -bonyunyɔ'ɔ di! Gba
-lrɛɛ, -ɛ 'ka wɔnku, -ɛ 'ka i-bi 'sɔn -nu -zi, ɛ se
-ni.

XXXII ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, ɔ-bo nyɔ 'mno na: Kɔn, -a'ba
-Tɔyi, 'ka-a mo'o. -Ziadɔ -in -ni'e 'mɔzanamu. -
A'ba -Kɔyi -Lago, ɔ -ni -lue 'tin, 'innɔ 'mo-o -Lago.
'Bho 'ɔ 'yigbeyi -Lago -lrɔɔ se 'bho -ni.

XXXIII 'Le ɛ 'mu nyɔ 'ke 'ɔ di -kma mo'o 'le ɔ
'ke ɔ 'ɔ -pɔɔ'a kle -jeyi 'nyi, 'le 'ɔ 'gwɔɔtipopɔɔ'ɛ
kle ti ɔ 'ke 'ɔ 'nyi 'yi'bhɛɛ, li 'wee ɔ 'ka nu, ɔ
nu i 'ɔ di! -Kaa ɔ 'ke 'ɔ di -kma. -Ka ɔ -kma'a
'ɔ 'bhuo'a di, 'ka-a ɔ 'ke 'ɔ -bonyunyɔ'ɔ di -kma.
'Bho -Lago'ɔ 'sragazanamu, -ka nyɔ-ɔ ya'a nmi
ɔn-ɔ 'lbhɛ 'ɛ ɔn-ɔ po 'ɛ 'yri muaa 'wee, -a 'ye
'na-a -nu -mu kplokplo, -a 'ye-e li -lru -ya -mu 'le
ɔn 'ke i 'sraga 'mu -za kplokplo, -bho koo -in nu -
kaa, bhuhuyiti'a li mo'o. I-bi gba 'sɔn -nu, -bho
-in -kpɔn ni 'yi, 'innu ku'o wɔn, -i -zi'e 'sragazɛɛ.

XXXIV Nyɔ 'mno -zɛ 'ɛ -kaa 'mu -ka -zɛgɛka, Zezii
na: -In -ni'e-e -Lago'ɔ nyu'a -kɔkɔ'ɔ di'a 'zɔ

'mutiwɔnnamɔ 'le ɔ 'ke -ɪnmɔ -kɔ. ɔ 'le'ε -kaa a, nyɔ -lrɔɔ -see 'tɔ 'ybha ɔ 'ke ɔ dɪ -lru tidede.

**-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ-v 'mo-o
Daviidɪ'a -kɔyi

(Matiee 22:41-46; Luukɪ 20:41-44)

XXXV ɪ zi'a -kaa a, *Zezii mu'o 'le-e *-Lagɔ'ɔ bɔbɔbhlegbo. ɔ nyɪnɪ'a 'le, -da ɔ -nɪ'a nyɔ -tɔnamɔ a, ɔ dede 'nɔ-v dɪ -lue gbε ti 'le ɔ na: *-Lagɔ'ɔ gba'a yibomɔ 'we na: *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi 'pɔɔn'a nyɔ -ɔ 'ka yi, -a'ba 'na *Daviidɪ'a 'nayu ɔ 'ke 'du. Kɪn, 'ka-a mɔ'o.

XXXVI 'Le, ε-bε wlu 'mnε, 'ε 'zɔ'ɔ 'nyɪnɪ -mε'ε? ɔ-bɔ Daviidɪ 'mnɔ'ɔ 'bhɔ, *-Lagɔ'ɔ Lisazuzu 'tmɔɔ nɔ-o'o ɔ 'ye wlu -nεε 'cɪnɪ:

'An -Kɔyi -Lagɔ 'tmɔɔ'o -kaa 'an -Kɔyi: -Zi -laa 'an 'troli -ɪn 'ke ti-de 'le 'ɪn 'ke -a'a tɔ'a nyɔ wɔn-zi.

XXXVII -Bho Daviidɪ 'le -kaa a, 'lemnɪ -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, 'ɪnnɔ ɔ-ɔ 'si'e 'nyɪnɪ ɔ-ɔ 'la'a 'ɔ -kɔyi. ɔ-bɔ 'ma-a Daviidɪ'a 'nayu, -bho Daviidɪ -kɔ ɔ 'ɔ -kɔyi-i 'la 'le, koo 'ε 'zɔ -nɪ'e 'mɔ'a?

**Zezii na: A-bɔ pɔ'a 'ɪnmɔ -lokui a, a 'du a'ba
'bhi 'yrili 'bho *-Lagɔ'ɔ gbayibomɔ'a damɔ*

(Matiee 23:1-36; Luukɪ 20:45-47)

Nyɔ'a -dadudu-u 'pɔ-o -bhla *Zezii -lokui 'le 'bɔbɔa 'mɔ.

XXXVIII Zɔ -lue 'zɔ, ɔ -nɪ 'ɔ -tɔnamɔ, ɔ na: 'Bho *-Lagɔ'ɔ gba'a yibomɔ'a damɔ, a 'du a'ba 'bhi 'yrili! -Bho ɔn -pa 'wa 'nyɪnɪbhlevilɔbanɪ 'mɔ, -bho -die -gwe 'le, ɔn 'ybha-o'o nyɔ 'ke ɔ 'yra, ɔn 'ke ɔ 'bho 'du 'le ɔn -ke ɔn 'ke 'yɪye.

XXXIX 'Le *-Lagowlu'a 'liciaanbidi 'li un 'ybha-o'o un 'ke kpizıgı ''kpi -de 'le nyu 'ke v 'yra. -Bho nyukıgbı ''du gı 'le un 'ke v 'la a, un 'ybha-o'o un 'ke 'nyınıbhlekpi ''kpi -de 'le nyu 'ke v 'yra -lrεε.

XL -Bho un -ka *-Lagı wıın gbo-o po, nyu 'ke v 'bho ''du'a dı, 'ka-a un 'bhle ε'o kplokplokplo. Un-v nu'a -bhla -kaa a, un-v 'lbha-a -dıgbanyınıkpakpi ''yrabha 'mı 'le un-v zı 'v lı kwa 'mı. U-bı nyu 'mıı, -Lagı-ı 'ye -v -zıgle -tu -mı tenı.

"Pıanlbhadıgbanyınaakpı -lue'a 'jε

(Luukı 21:1-4)

XLI A -gblee, 'le *-Lagı'ı bııbıbhlegbo mıınılıpolı -nı'e 'le. Mııni un-v ''nyı'a -Lagıı, 'le-e un-v po 'ı'o. 'Ya -lue ''troli *Zezii -de'e ti. -Ka nyu-v po'a 'le mııni 'le ı-ı gbu'o 'na ya. ''Wlıııbhlemı ''we-e yı'a, un-v po'o 'le-e mııni'a -dadudu,

XLII 'le 'nyınaakpı -lue 'ye yı. ''Pıanlbhadıgbanyınaakpı mo'o. Un nu'a -kaa, un po'o 'le-e mııniı'ı'sıın.

XLIII Un po 'ı 'le, Zezii ''bhiti'e-e 'le *'ı -namı gbo, ı 'ye v 'tmıı, ı na: A 'ye-e 'nyınaakpı -nıı lı'a! Mııniı'ı'sıın, 'ınnı un po'o 'le mıınılıpolε 'lı. -Zıadı 'ıı-ı za'a amı -bodı 'mı, v-bı -dıgbanyınaakpı -nıı, 'mna-a'a damı, 'ınnı po'o 'le mııni'a -dadudu, -v -zı'e nyu 'wee po'a 'le mııni.

XLIV -ε -ke dı 'ıı 'le'ε -kaa, 'ınnε 'mo-o, nyu -yı po'a 'le mııni'a -dadudu, mııni -ı se'a dı ''kpi 'bhle, 'ınnı un po'o 'le. -Yε 'ma-a v-bı a, mııni -gbı un 'bhle'a un 'ke 'ka lı, 'ya klε un po'o 'le.

XIII

**Zezii -za'a-a *Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a wawadi
'mu
(Matiee 24:1-2; Luuki 21:5-6)*

I I zi'a -kaa a, *Zezii -ke *'ɔ -namu 'da-a 'le *-Lago'ɔ bubɔbhlegbo. -Da un -ni'a 'danamu, 'wa 'klumu'a nyɔ -lue 'tmuɔ nɔ-o'o, ɔ na: -A'ba -Tɔyi, -gblee, sɪkɪmii -ke ''bhi un -po -ni'a -bidi -ni, 'ya gɔgɔbolɛ se -ni. -Ka -zegɛka'a ''bhuo un po 'o 'le ɪ -nmɔ'ɔ ''yrili tenɪ.

II 'Le ɔ na: Kɪn, -bidi -a 'ye'a li a, un-u 'ye -ɪ -wa -mu 'wee 'le un 'ke ɪ ti-za, 'ya ɛ -lue komu -see 'bho -sie yi.

*'Bho 'kmv'a ''yitiinɔɔ ''yi siasiaa-a 'ye'a -yi mu,
'ya di
(Matiee 24:3-28; Luuki 21:7-24)*

III Un gwɛ'ɛ ''zɔɔpɔɛ ''yi a, 'le *Zezii 'ye 'le Olivieegɔɔ ''kpi 'ya, *'ɔ -namu'a ''klumu'a nyɔ nyiɛ: *'Piɛɪɪ, Zaaki, *'Zaan -ke Andree, 'wa ''sɛ-ɛ -ke ɔ mu'o. 'Le -gɔɔɔ ''kpi 'mɔɔ, 'le-e un -de'e ti. 'Nɔɔ un -de'a ti, *-Lago'ɔ bubɔbhlegbo-o ge 'u ''yi ''tɪklɪɪ. 'Le un 'ye Zezii tidede, un na:

IV -Lago'ɔ bubɔbhlegbo'a ''kpidɪ -un -za'a 'traamu un-u 'ye'a -wa mu 'le, -bhlaaka 'ɛ -nɔɔ 'ke nyini'a? I-bɪ wlu 'mni, -bho 'ya ''yri'a 'bɪ -ka 'wɪ, leɛ -a 'ke ɪ 'muyibo -ni'a? 'Tmuɔ -amu!

V 'Le ɔ 'ye u ''di 'mu ''du ɔ na: A ''du a'ba ''bhi ''yrili, 'le nyɔ -kaa amu -tɔɔ ''yrili''maa.

VI Nyu'a -dadudu-u 'ye-e -yi -mu 'le un 'ke 'an 'nyu 'mu''luo, un 'ke -kaa 'le -lue -lue, 'Inmo *-Lago'c 'Bhozayi -c 'pɔɔn'a nyu, 'unmo 'ka-a! 'Ka-a un-u 'ye 'le mu 'le un 'ke nyu'a -dadudu dɔ ''yrili''maa.

VII 'Bho 'mno, -bho tu -ka 'le a ''bhli-i vɔɛ, -sɔnyu'a 'lbha amu -le! -Bho a 'wɔn 'le 'bhlikpi -lru ''kpi'a tu'a vɔvɔ'c ''dɔ 'bo, -sɔnyu'a 'lbha amu -le -lɛɛ! Tu 'mnu, ɪ-ɪ 'ye-e -vɔ-ɛ -mu. ɛ -se -bhla 'kmu'a ''yitiinɔɔ -ko.

VIII 'Bhlokpa -lɛɛ'ɛ nyu -ke 'bhlokpa -lɛɛ'ɛ nyu-u 'ye-e tu -vɔ -mu 'le 'bhɔɔ -lɔɔ'c nyu -ke 'bhɔɔ -lɔɔ'c nyu 'ke vɔ. 'Le 'bhlikpi'a -dadudu ''kpi 'bhlokpa-a 'ye -tɛ mu 'le 'mu 'ke 'le 'bhlikpi'a -dadudu ''kpi tiyi. 'Ya 'wee-e 'mo-o 'kleyɛɛ 'mu 'nyaanamu.

IX-X 'Bhlikpi 'wee ''kpi'a nyu 'ke -Lago'c ''dɔzɔɔ 'bu'wɔn -tanyu-c, 'le 'ɛ ''yitiinɔɔ 'ke nyu mo'o. -Yɛ 'ma-a a-bu, a ''du a'ba ''bhi ''yrili, dɔ 'un-ɪ 'tmu'u'a amu, 'ya damu. 'In na, un-u 'ye-e amu -zɔɔ -tu -mu, 'le *-Lagowlu'a 'licɔaanbidi 'li un-u 'ye-e amu ''sɛɛn -mu. 'An dɔ un-u 'ye amu -kpu mu 'le un 'ke amu 'bhlikpiyowli -ke 'bhɔɔ ''we'a wɔnyɪ kpa 'le un 'ke amu -zɔɔ -tu. 'Bho 'wa ''yigbeyi 'an ''dɔ a-a 'ye -za mu.

XI -Bho a nyu 'le -zɔɔ 'mu ti a, 'bho dɔ -yɪ a 'ka 'mu-za, 'ya damu, nymɔ'c ''si amu 'gwɔ -le, -ɛkedɪmaa, 'bho 'mno, dɔ a-a 'ye'a 'mu-za mu, *-Lago'c Lisaazuzu 'ye ɪ amu -tɔ mu, le a 'ke ɪ 'mu-za!

XII Nyu -lɔɔ, -bho koo ɛ ''du 'wa 'lotu'a ''nyuu o, 'le ɛ 'ke 'wa ''yreetɪ ''du o, un-u 'ye -v tu wɔn-po -mu 'le nyu 'ke u 'lbha un 'ke 'mɛ. 'Le -lɔɔ

'ke 'wa -kəkɔmɔ tɔ wɔnpo 'le nyɔ 'ke ɔ 'lbha 'le
 ɔn 'ke 'mɛ.

XIII A-bɔ -yɔɔ, 'an 'nyɔnɔ a 'bhle'e ''kpi'a dɔ, nyɔ
 'wee-e 'ye-e amɔ 'mɔ'nyɛ -mɔ. 'Ka-a ɪ-ɪ 'ye 'mɔ-
 nɔ mɔ. Nyɔ -yɔ 'ye'a 'kpa ''yi -ku mɔ, -ɔ 'ye'a
 'ɪnmɔ ''srii mɔ ''kɔmɔkɔmɔ, 'ɪnnɔ 'ye 'pɔn mɔ
 'bho -Lagɔ'ɔ ''yigbeyi.

XIV A -gblee, lɛ ɔn-ɔ 'la'a ''nyinynilɛ, -ɛ nyɔnɔ'a
 'bhlɔkpa wɔn, 'ɪnnɛ 'ye -yi mɔ, 'le, -da ɛ se'a ti-
 nmɔ ɔ, ɛ 'ke 'bho -nɔ. (Wlu -nɔ, ɪ 'bhle-e 'zɔ. Nyɔ
 -yɔ zɪ ɪ a, ɔ -de nɔ -pɔɔ ti 'le ɔ 'ke ɪ 'mɔti'wɔn!)
 -Nɔɔ -ke ti lɛ 'mnɛ-ɛ 'ye'a -yi mɔ a, -yɔ 'ma-a
 Zideekɔmɔ a, ɔn ple ɔn 'ke 'le trɪ ''kpi mu!

XV ''Bhlegbo'a -da nyɔ-ɔ po nɔ'a ''zɔɔ ''jiazɔ ɔ,
 nyɔ-ɔ 'ye'a 'bho -nɔ mɔ, -bho 'ɛ -nɔɔ nyɔnɔ a, 'ɔ pa
 'le 'ɔ -budu 'li, 'ɔ ''luo 'ɔ -kɔkɔlɛ 'mɔ -le! ɔ -cɛ -nɔ
 'bho ɔ 'ke ple -nalɔ!

XVI Nyɔ -yɔ 'ye'a -kpa'a 'mɔ -nɔ mɔ, 'ɔ yi gwɔ
 'mɔ, 'ɔ pa 'le 'ɔ ''bhlegbo, 'ɔ ''luo 'ɔ ''yriɛ 'mɔ -le!
 ɔ -cɛ -nɔ 'le ɔ 'ke ple -nalɔ!

XVII -Yeee! Ngazedɔ! 'ɛ -nɔɔ ti, 'nyɔnɔkpakpɪ-ɪ
 'ye'a -nɪgblɪ 'bhle mɔ -ke -yɔ 'ye'a 'nyanyayreetɪ
 ''kpi'bhle mɔ, ɔn-ɔ 'ye-e -sɪa -mɔ tenyɪ ''sɛ!

XVIII 'ɛ dɔ, a bhade -Lagɔ li 'le ɛ -kaa ''gudabhla
 yi, -ɛkedɪmaa, ɛ-ɛ 'ye-e wɔn-ku -mɔ tenyɪ.

XIX 'ɛ dɔ 'ɛ -nɔɔ ti'a 'kleyɛɛɛ 'sɔnnɛ -see -nɔ yi.
 ɛ-ɛ 'ye-e wɔn-ku -mɔ tenyɪ. -Da -Lagɔ -ya'a 'kmɔ
 ti, ɛ -kaa -zɪan ''kpi-i bhla, nyɔ -see 'ɛ 'kleyɛɛɛletu
 'ye ke -bhla. ɛbɛ 'mnɛ, -bho ɛ zi, nyɔ -see 'tɔ 'ɛ
 -lɛɛ 'ye yi ''kɔmɔkɔmɔ.

XX -A'ba -Kɔyi 'mnɔ -see 'ybha nyunyɔ'a 'wee
 'ke -gwɛ'ɛ dɔ ɔ 'ybha'o ɔ 'ke ɛ-bɛ 'kleyɛɛɛ 'mnɛ'ɛ
 'wɔ ''yi'pli. ɔ -nɔ ɔ -za'a 'bho'a dɔ, ɔ-ɔ 'ye 'wɔ

'mnu "yi"pli mu 'le un 'ke 'kleyee wɔn 'mu ce.

XXI E-be -nɔɔ 'mne ti, -bho nyɔ na: *-Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, 'innɔ -nɪ'e -laa, 'le ɔ 'ke na: 'Innɔ -nɪ'e 'lelaa, nu a, a'ba 'lɪ ɪ -ziadɪ -le!

XXII Nyɔ-u 'ye-e 'mu-ɔ -mu 'le un 'ke 'wa "bhi -Lagɔ'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ 'la. Un-u 'ye-e -kaa 'le -mu, ε -se -Lagɔ -zu u 'bho -ko. -Lruu-u 'ye-e -kaa 'le -mu: -Lagɔ'ɔ wlu'a 'mutizamɔ -a 'du'o. ε -se -Lagɔ lbho u -ko -lɛɛ. Ubɔ 'mnu, *wɔnkulɪ 'ka -tɔ na, -Lagɔ'ɔ -nu un "du'o, un-u 'ye -ɪ -nu -mu. 'Ka-a un-u 'ye -nu mu, 'le, -yɔ -ke "bhi 'ma-a -Lagɔ'ɔ -nu ɔ -za'a 'bho, un 'ke u -tɔɔ "maa.

XXIII 'E dɪ, 'an -namɔ-a, 'bho ɪ-bɪ dɪ 'wee 'mnu'a damɔ, a "du a'ba "bhi "yrili, -ekedɪmaa, 'ɪn 'tmɔu'o amɔ-ε see.

**Nyunyɔ'ɔ "Yu *Zezii na ɔ-ɔ 'yi-e le*

(Matiee 24:29-31; Luuki 21:25-28)

XXIV A -gblee, -bho 'kleyenɔɔ 'mne zi a, 'yru-u 'ye-e -kpe -mu 'le -kuyre 'ke kpɔn 'le 'cɔ -see -fan yi,

XXV 'le 'cɔdɪ 'ke 'le yaku "yi 'wlu, ɪ 'ke 'zɔ 'kpa 'le lɪ 'wee -nɪ'a 'le yaku "yi 'ke gbugbluo.

XXVI -Bho lɪ'a klɛ 'mnu zi 'tɔ -kaa a, 'innɔ *Nyunyɔ'ɔ "Yu-u 'ye-e 'le yaku'a -druku 'mu -yi -nɪ -mu. Wɔnkueklagba -Lagɔ "nyɪ'a 'innɔ, 'le ε 'mu 'ɪn-ɪ 'ye -yi -nɪ mu 'ɪn 'ke nyɔ -kɔ. -Ka 'yru'a -vlavɪ -nɪ'a, 'ka-a 'ɪn-ɪ 'ye -nɪ mu 'le nyɔ 'ke 'innɔ li'ye.

XXVII 'Le 'ɪn 'ke -Lagɔ gbo'a -dalbhomɔ 'bhɪkɪ'a "kete 'wee "yi lbho un 'ke mu, -Lagɔ'ɔ -nu -yɔ ɔ -za'a 'bho, 'le un 'ke 'wa klɛ 'la, un 'ke u 'lru'gbɔ.

*Figieetu "kpi'a 'muyibole
(Matiee 24:32-35; Luuku 21:29-33)*

XXVIII Tu un-u 'la'a figiee, 'e 'muyibole e-e to'c
amu a, a 'wen e 'muti -ka -zegeka! Tu 'mne, -
bho e -ka to'c o, "lemnū 'e -trotronoo -ni'e-e
nyninamu.

XXIX -Ka -lue 'mno o, dū 'in -za'a -laa 'mu, -bho
'ya "yri'a 'bi -ka 'wlu a, -ka 'an leyinoo "koo'c
gbo, a yibo 'na.

XXX -Ziadu 'in-i za'a amu -bodū 'mu, nyu-u -ni'a
'traamu ti, 'wa "klumu'a nyuto'lu -see 'me yi 'le
ibi 'mni'a "yri'a 'bi 'ke 'wlu.

XXXI 'In na, -bho koo yaku -ke 'bhlu'kpa -so ti,
'an won 'mu'a wlu 'mo-o -ziadu, e -see 'plu 'kpa
yi "komokomu.

*-Noo -ke ti 'bhlu'kpa 'ka "yi'tii, -Lago -ni -lue
'tin-i yibo ne'o*

(Matiee 24:36-44)

XXXII 'Le Zezii 'ye u "du 'mu "du, o na: -Noo -ke
ti ibi 'mni'a "yri'a 'bi-i 'ye'a 'wlu mu, nyo se e
yibo. -Lago'c -dalbhomu -ni'a 'le yaku 'li'a "bhi
se e yibo, 'inmo, -Lago'c "yu'a "bhuo, se e yibo.
'An -tita -Lago -ni -lue, 'inno yibo ne'o.

XXXIII 'E dū a "du a'ba "bhi "yrili, a'ba 'mate ti
-le, a yaa 'muti, -ekedūmaa, -noo -ke ti 'in-i 'ye'a
le -yi mu, a se e yibo.

XXXIV -Ka, -bho nyoklagba -ka 'lukupada-a mu 'le
o-o sie'a 'o "bhlegbo 'o lbhūnu mu li, o-o 'gblee 'nu
lbhu "yiti -lue -lue 'le o-o 'tmu'a -kaa "bhlegbo'a
lifuoyi: -Fuo "bhlegbo li, -a'a 'mu -le!, 'ka-a e -ni'e
'mu.

XXXV -Ka -lue 'mnɔ, 'ka-a 'ɪn-ɪ 'du'o amɔ 'dɪ 'mɔ: 'ɛ dɪ a yaa 'mɔti, a'ba 'mate ti -le, -ekedɪmaa, 'ɪnmɔ, a'ba -yowli, -nɔɔ -ke ti 'ɪn-ɪ 'ye'a le -yi mɔ, a se ɛ yibo. -Bheje -bho -kutamnɪ -ka 'mɔti-ikpe maa, -bheje dodogwia maa, -bho -antanyɪsɔsɔn zro maa, -bheje -bho zɔ'ɔ 'yri -ka 'le-e yi maa, a se yibo.

XXXVI-XXXVII 'ɪn-ɪ 'ye-e -yi -mɔ 'ɪn 'ke amɔ 'zɔ'daa. 'Ka 'mnɔ'ɔ dɪ, a'ba 'mate ti -le, a yaa 'mɔti! 'Dɪ 'ɪn-ɪ 'du'a -laa amɔ 'mɔ, nyɔ 'wee'a le mɔ'o.

XIV

**Zuifv'a nyɔkɪgbɪ "we "du-o *Zezii dɪ "kpi
(Matiee 26:1-5; Luuki 22:1-2; 'Zaan 11:45-53)*

I *'Zuifv 'we'a zɔn 'li'a gɔkɪagba un-ɔ 'la'a *'Paaki, 'ɛ 'wɪ -nɪ'e-e nyninamɔ. -Bho ɛ-be gɔ 'mnɛ'ɛ 'wɪ nyɪ a, *'flɔɔ se'a 'ɛ 'buule gbo'bhle, 'ɪnnɛ un-ɔ li'o. 'Wa li 'flɔɔ -lɛɛ 'le 'wɪ -mɛɛsɔn-ɔ zi'o. ɛ-be gɔ 'mnɛ, 'ɛ 'wɪ 'sɔn-ɔ -sie'e 'bho nya, 'le *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔkɪgbɪ -ke *'ɔ gba'a yibomɔ 'we-e bhaga'a dɪ, -ka un 'ka -nyɪna un 'ka Zezii fɛ 'zɔ -pa 'le un 'ke 'ɔ kpɔn, un 'ke 'ɔ 'lbha ɔ 'ka 'mɛ, un-ɔ 'bɔ'ɔ 'na ti.

II 'ɛ dɪ 'wa 'sɛ 'tɪtmɔsɔ'o 'le un na: -Bho -a 'ke ɔ kpɔn a, -a'ba -kpɔn -nɪ nɔ 'bho gɔ'ɔ zɔ -le! 'Bho 'mnɔ ɔ, nyunyu -die'e-e 'yi, un -kaa -amɔ tɔ gbo -ya.

*'Nynaakpɔ -lue 'wla-a *Zezii 'cna "lru
(Matiee 26:6-13; 'Zaan 12:1-8)*

III ɛ-be -nɔɔ -lue 'mnɛ 'li, *Zezii -nɪ'e-e 'bho Betanii. Nyɔ -lue un-ɔ 'la'a Simɔɔ, -ɔ 'pɔn'a

*lalɔ wɔn 'mɔ, 'bho 'ɔ "'bhlegbo ɔ -nɪ'o. Zezii -nɪ linamɔ 'le 'nynaakpɔ -lue 'ye ɔ 'bho -ye. Un 'bhle-e kpanatoope -lue -kwa. Sukpɔ un-ɔ 'la'a *alɪbaati, 'ɛ kpana mɔ'o. 'Cna -lue -gbɛ -nɪ'e 'le 'ɛ 'limɔ. ɛ-be 'cna 'mnɛ, 'ɪnnɛ 'mo-o 'naadi. ɛ-ɛ 'po-o ngnezɛge 'le 'ɛ 'pɛlɔ -kmɔ'o "'yi tenyɪ. Kpana 'mnɛ, 'ɪnnɛ un 'bhle'e kwa un 'ye yi. Un nyɪ'a Zezii li, un 'cɛ -ɛ "'lru "'yi, 'ɛ 'limɔ'a 'cna-a -nɪ'a 'le, 'ɪnnɛ un 'wɔɔ 'ɔ "'lru.

IV 'Nynaakpɔ 'mnɔ nu'a -kaa a, nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho, ɛ -see 'wa "'klumɔ'a nyɔ -lruɔ 'tɔ nu 'le 'wa "'sɛ-ɛ "'wɔnwɔn'o 'le un-ɔ 'lɛ'ɛ -kaa: -ɔɔ! A -gblee, 'cna -ɛ -ke 'pɛlɔ-ɔ -kmɔ'a "'yi, 'ɪnnɛ un lɔkwla'a ti. 'Kla se "'yrili-nmɔ.

V -Bho ɛ -po-ɛ 'kɪ 'pɛlɔ, ɛ 'bhɛɛ'o ɛ 'ke nyɔ'ɔ zɔn 'li'a "'pɛlemɔni 'mɔ-zɪ 'le ɪ 'ke "'pɔanlbhamɔ "'yiti'gble-ɛ, 'le un-ɔ wlu 'nu "'lruli.

VI Zezii 'wɪn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔ na: A -zɔ ɔ wɔn li! Leedi a-a sɪa nɪ 'nu'a? A'ba nu -kaa -le! Lɛzɛge un nu'o 'ɪnmɔ "'lruli.

VII -Yɔ 'ma-a "'pɔanlbhamɔ a, a -ke un -nɪ'e-e -bhla 'nɔɔ "'kɔmɔkɔmɔ. -Bho a 'ybha, a 'bhɛɛ'o a 'ke ɔ -zɪgɪ "'lrulinɔ. 'ɪnmɔ -yɔɔ, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'le a'ba "'klumɔ 'wɔlɔ -mɔ 'ɪn 'ke 'mɛ.

VIII -Bho 'ɪn 'mɛ, -bho nyɔ -ka 'ɪnmɔ ti-inmaze, 'cna un 'ka 'ɪnmɔ "'lru'wla, 'ɪnnɛ un 'wla'a -laa 'ɪnmɔ "'lru -nalo. Lɛ -ye ɔbɔ 'bhɛɛ'ɛ, 'ɪnnɛ un nu'o.

IX -Ziadi 'ɪn-ɪ za'a -bodɪ 'mɔ, ɔ-bɔ 'nynaakpɔ 'mnɔ, lɛ un nu'a, nyɔ-ɔ 'ye-e 'ɛ "'dɪ -za -mɔ "'kɔmɔkɔmɔ. 'Nɔɔ 'kmɔ 'mɔ, -da 'wee un-ɔ 'ye'a -Lagɔ'ɔ "'dɪzɪgɪ -kpa mɔ, un-ɔ 'ye-e 'wa "'kpɪdɪ 'mɔ-za -mɔ.

*Zidaa 'ybha-o'o ɔ 'ke *Zezii *-Lagɔ'ɔ
'sragazamɔkɪgbɪ "we -jeyi "nyi
(Matiee 26:14-16; Luukɪ 22:3-6)*

X I zi'a -kaa a, *Zezii'a -namɔ -bue 'yɔ 'sɔn'ɔ
'klumɔ'a nyɔ -lue, Zidaa Isikaliyoo -sɔ'ɔ 'mɔ-ɛ, ɔ
'ye mu, ɔ 'ye *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔkɪgbɪ "we -ye,
ɔ 'ye ɔ -kaa 'tmɔɔ: 'In yi-o'o 'ɪn 'ke amɔ *Zezii
-jeyi "nyi.

XI ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, ɔn na: -Ao! -A 'wɪn -ɪ 'bɔ. -A
'ye-e -ɪnmɔ mɔni "nyi -mɔ. 'Wa 'wee nɔ'a -kaa,
'bɔbɔa-a 'lbhɔ -ɔ'o. -ɛ 'wɪɔ'a 'bho 'mɔɔ ɔ, -ka ɔ
'ka -nyna 'le ɔ 'kɔ ɔ Zezii -jeyi "nyi, 'ka-a ɔ-ɔ 'bɔ'ɔ
ti.

**Zezii -ke *'ɔ -namɔ-ɔ 'li-e *Paaktɪ'a lililɛ
(Matiee 26:17-30; Luukɪ 22:7-23; 'Zaan 13:21-
30; 1 Kɔ 11:23-25)*

XII A -gblee, 'le *'Zuifɔ "we'a zɔn 'li'a gɔkɪagba
'mɔɛ, 'ɛ 'wɪ 'ye nyɪ. 'Bho 'ɛ -antanyɔɔ,
*'bhlabhɪgbudɪ ɔn-ɔ 'lbha'o, ɔn-ɔ za'a *'sraga 'le
ɔn-ɔ li nɪ'e 'wa 'bhlegbo -lue -lue. 'Innɛ 'mo-o
*'Paaktɪ'a gɔ. Gɔ 'mɔɛ, 'ɛ 'wɪ nyɪ'a, 'le *Zezii'a
-namɔ 'ye ɔ -kaa tidede, ɔn na: -A'ba -Tɔyi, -bho
-a -ka 'Paaktɪ-ɪ po, lililɪ -a 'ka li, doo -ɪn 'ybha'a -a
'ke mu -a 'ke ɪ -pi -nɪ'a?

XIII 'Le ɔ 'ye 'ɔ -namɔ'a 'klumɔ'a nyɔ 'sɔn lbho,
ɔ na: A mu 'bho Zelizalɛɛmɔ! -Bho a -ka 'bho-o
nyɪ, a-a 'ye-e nyɔ -lue 'ye -mɔ, ɔ 'bhle-e "nitoko,
a -ke ɔ mu!

XIV ɔbɔ 'mɔɔ, ɔ-ɔ 'ye-e 'bho "bhlegbo -lue -pa
-mɔ. A -ke ɔ pa 'bho, 'le a 'ke -kaa "bhlegboyowli
'tmɔɔ: -A'ba -Tɔyi Zezii na, ɔ 'ybha-o'o ɔ -ke 'ɔ
-namɔ 'ke -laa 'Paaktɪ'a lililɪ -li -nɪ. 'ɛ dɪ ɔ nɔ'o:
-Tɔ -amɔ -bududie -lue da -a -ke ɔn 'ke 'le 'ɛ 'limɔ
-li -nɪ.

XV -Bho a 'lo ɔ -kaa 'yi a, ɔ-ɔ 'ye-e amɔ ɔ yayibudu'a 'die -lue da -to -mɔ. 'E 'limu nmaze-ε'ε -nalo 'le ''kpilinɔɔ'a klε -nɔ'e 'le. -Bho a pi a, 'le-e -a 'ke -li -nɔ.

XVI 'Ka-a Zezii 'tmɔɔ nɔ'o, 'le ɔn 'ye mu. Un nyini'a 'bho gwɔɔ 'mɔ, -ka ɔ 'lε'ε 'tɔn, 'ka-a ɔ zi'o 'le ɔn 'ye ɔ-bɔ lililɔ 'mnɔ pi.

XVII ''Jiazɔ nyini'a a, 'le Zezii -ke 'ɔ -namɔ -bue 'yɔ 'sɔn 'ye linamɔ mu.

XVIII Un -nɔ linamɔ ɔ 'ye ɔ 'tmɔɔ 'le ɔ na: -Ziadɔ 'tɔn-ɔ za'a amɔ -bodɔ 'mɔ, a'ba ''klumɔ'a nyɔ -lue, -ɔ -ke -a -nɔ'a -dalue -li -nɔnamɔ, 'tɔnɔ 'ye 'tɔmɔ 'an tɔ'a nyɔ -jeyi ''nyɔ mɔ.

XIX ɔ 'lε'ε -kaa a, 'gwɔɔ -nyini'e-e 'wa 'wee li 'le ɔn-ɔ 'lo ɔ -kaa 'yi zikezikezike: -A'ba -Tɔyi, 'tɔmɔ 'maae? -A'ba -Tɔyi, 'tɔmɔ 'maae? -A'ba -Tɔyi, 'tɔmɔ 'maae?

XX 'Le ɔ na: A-bɔ 'an -namɔ -bue 'yɔ 'sɔn -nɔɔ, a'ba ''klumɔ'a nyɔ -lue mɔ'o: -ɔ -ke 'tɔn -nɔ'a -laa -zapɔ -lue kɔ lililε 'smanamɔ, 'tɔnɔ mɔ'o.

XXI Kɔn, -ziadɔ mɔ'o, 'tɔmɔ *Nyunyɔɔ'ɔ ''Yu-u 'ye-e 'mε -mɔ, 'ka-a 'an ''kpidɔ 'cɔn-ε'o 'le -Lagɔ'ɔ ''bɔgɔ 'li. -Yeee! Ngazedɔ! Nyɔ-ɔ 'ye'a 'tɔmɔ 'an tɔ'a nyɔ -jeyi ''nyɔ mɔ, ɔ 'kleyεεε-ε 'ye-e wɔn-ku -mɔ tenyɔ ''sε! ɔ-bɔ nyɔ 'mɔɔ, -bho ɔ se 'kɔ 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ yi a, ε -nɔɔ 'ko-o ''yrili! 'Ka-a Zezii 'lɔ 'ɔ ''yi.

XXII Un -nɔ'a linamɔ 'le Zezii 'ye ''flɔɔ 'mɔ''luo, ɔ 'ye 'ε dɔ -Lagɔ 'sεε pɔ, ɔ 'ye ε -jiε ''yi ticɔε -nɔ, ɔ 'ye ε 'ɔ -namɔ ''nyɔ 'le ɔ na: A kɔpɔn a 'ke li, ε-be ''flɔɔ -nεε, 'tɔmɔ mɔ'o, 'an ku mɔ'o.

XXIII 'Le ɔ 'ye duvεεn'ε ''kɔpɔ 'mɔ''luo, ɔ 'ye 'ε dɔ -Lagɔ 'sεε pɔ, ɔ 'ye ɔ ''nyɔ 'le 'wa 'wee 'ye ε

'na.

XXIV 'Le ɔ na: Duvɛɛn a 'na'a -laa, 'an nymɔ mo'o. 'An nymɔ 'mnɛ, nyv "we'a -zɛɛɛ dɪ ɛ-ɛ 'ye ti'wla mu 'le un 'ke 'pɔn 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi. -Lagɔ -ke nyunyu 'ke -ybhɛybhɛtite bhla, 'ɛ 'mɔyibolɛ'ɛ nymɔ mo'o.

XXV -Ziadɪ 'ɪn-ɪ za'a amɔ -bodɪ 'mɔ, -ɛ 'wɔv'a -laa -zɪan, 'ɪn -see 'tɔ 'nɔɔ 'kmɔ 'mɔ duvɛɛn 'na yi. -Da -Lagɔ'ɔ nyv'a -kɔkɔ'ɔ "yri'a 'bɪ-ɪ 'ye'a 'wɔv -nɪ mu a, 'bho 'ɔ "tɔli, 'bho-o 'ɪn -ke a-a 'ye duvɛɛn -lɛɛ 'na -nɪ mu.

XXVI ɔ 'lɛ'ɛ -kaa, 'Paakɪ'a 'ɪvɪ-ɪ 'bhɛɛ'ɛ -Lagɔ'ɔ 'nyɪnɪ "yi, 'le un 'ye ɪ bhle. Un gwɛ'ɛ bhlebhlea "yi 'le un 'ye 'le 'wɔv, un 'ye 'le Olivieegɔɔ "kpi -bhoga -mu -nɪ.

**Zezii na *Piɛɪɪ-ɪ 'ye -ɔ "yidepo -mɔ
(Matiee 26:31-35; Luukɪ 22:31-34; 'Zaan 13:36-38)*

XXVII Un -nɪ munamɔ 'le *Zezii 'ye v -kaa "yi'lɛ: A -gblee, a'ba 'wee, a-a 'ye-e 'an dɪ -pɔvɔ "yi -za -mɔ 'le a 'ke 'ɪnmɔ kli 'wɔv. -Kaa ɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ -kaa 'le -Lagɔ'ɔ "bɔɔv 'li, -Lagɔ na:

'ɪn-ɪ 'ye-e *'bhlabhlɪ'a "yɪlɪduyɪ 'lbha -mɔ ɔ 'ke 'mɛ 'le 'ɔ *'bhlabhlɪ 'ke tibuba.

'Ka-a ɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ -Lagɔ'ɔ "bɔɔv 'li.

XXVIII 'ɛ dɪ 'ɪn na: -Bho 'ɪn 'mɛ 'le -Lagɔ 'ke 'ɪnmɔ glu -za, 'le 'ɪn 'ke ti-nɪ -lɛɛ ɛ, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'le Galileebhlɔkpa "kpi -nyɪnɪ -mɔ -tanyɪ 'le a 'ke 'le 'ɪnmɔ -yɛ.

XXIX 'Le *Piɛɪɪ na: -Bho v-bee -yɔv -za -a'a dɪ -pɔvɔ "yi 'le un 'ke -ɪnmɔ kli 'wɔv, 'ɛ dɪ, 'ɪnmɔ -yɔv, 'ɪn -see -a'a dɪ -pɔvɔ "yi -za yi "kɔmɔkɔmɔ.

XXX 'Le Zezii na: -Ziadu 'in-ti za'a amu -bodu 'mu, -zian'a "matu'a "bhuo, -bhladu -sutu -ka kpe 'son-o zro nu, -inmo 'Pielu, kpe tan -a 'ye 'inmu "yidepo -nu mu -tanyu 'le -in 'ke -kaa 'le: Zezii a-a "si'a -laa 'nyinu, 'in se o yibo.

XXXI O 'le'e -kaa, 'Pielu'a -polu -see bhlu 'le o na: - In na, leele! -A'a 'le 'na -le! 'In 'ke -inmu "yidepo 'le 'in 'ke na 'in se -inmu yibo, nu, -gba, 'in se e 'bhæe. -Bho e "du -a'a 'menamu, 'in -ke -in -nu 'son, -a 'ke -dalue -pa -nu mo'o. 'Ka 'mno 'ka-a *Zezii'a -namu 'wee 'le'o.

**Zezii 'po-o *-Lago won gbo 'bho Gesimane*
(Matiee 26:36-46; Luuku 22:39-46)

XXXII *Zezii -ke *'o -namu nu'a -kaa, un 'nyini-e -da -lue un-u 'la'a Gesimane. Un nyini'a 'bho, 'le Zezii na: A -de -bhla -laa ti, a 'ke 'inmu -fuo. 'In-ti mu-o'o 'in 'ke *-Lago won gbo po 'le 'in 'ke le yi.

XXXIII 'Le o 'ye 'le 'wa "klumu nyu tan -za: *'Pielu-e, Zaaku -ke *'Zaan, 'inno -ke o mu'o. O -ke un -ni'a munamu, nymo-o "si -o 'gwlu tenyu 'le 'o 'kpu-ti me'e li.

XXXIV 'Le o 'ye u -kaa 'tmu: 'Gwulinynie gbuta'a-a 'an -polu. 'E di a fuo -laa 'inmu, 'in-ti mu-o'o 'in 'ke -Lago won gbo po. A de yra, a'ba 'mu -le''a!

XXXV 'Le o 'ye 'bho nya tinyini -se, o 'ye 'o "bhuo 'bhlgbo tisro, o 'ye 'bho 'bhlu'kpa "yi "kwla "jri 'le o 'ye -Lago won gbo po, -bho o 'ybha 'le o 'ke o 'kleyee gbo-te.

XXXVI O na: -Yee! 'An -tita -Lago, -in -bodu, le-e 'ka wonku, 'e letu se -ni. 'Inmo bhade -inmu li, -te 'inmu 'kleyee -nee gbo! -Ye 'ma-a -a'a 'gwlu, 'inne 'ke -nu-e, e -se 'an ne -ko.

XXXVII Ǿ bhade'a -kaa a, Ǿ 'mu-o 'le 'Ǿ -namu tan 'trolli le. Ǿ -ka nyini, un-u 'mu-o'o 'le Ǿ 'ye u 'nynoo 'mu -za 'le Ǿ 'ye -kaa 'Pielu 'yi'le: -lu! Simoo, 'mumua'a "se'e lbhu -in 'bhle'a? A -see -dagbe -gwle ke, -a 'mu 'ko-a'a?

XXXVIII 'E di, a de yra, a'ba 'mu -le, a 'ke -Lago libhade, -bho "nyinyidı'a tiyayi *Sataan 'din amu ti, -ye 'ma-a "nyinyidı 'bho -Lago'Ǿ 'yigbeyi, a -ku i nu, -ekedımaa, nyunyopulu -mneε, ε 'bhεε'ε ε 'ke -zıgı nu, nyunyǾ -mnoo'Ǿ "bhuo-o 'fıun'e 'mu'a di mo'o.

XXXIX 'Le Ǿ 'ye u le po, -ka Ǿ bhade 'ka -tanyı, Ǿ 'ye 'na -Lago libhade,

XL 'le Ǿ 'ye 'yiti'bhiti, Ǿ 'ye 'bho 'Ǿ -namu tan 'mnu 'trolli le mu. Ǿ -ka 'le-e nyini, un-u 'mu-o'o -lreε. -Lreεka un -so'Ǿ "nynoo 'mu'a di un -see Ǿ "dapo.

XLI 'E kpe tannε, Ǿ mu-o'o Ǿ 'ye le yi. Ǿ -ka 'le-e nyini, un-u 'mu-o'o -lreε, 'le Ǿ 'ye u 'nynoo 'mu -za, Ǿ 'ye u -kaa 'yi'le: 'Mumua'a "se'e lbhu a 'bhle'o 'le a -de'e ti bhuhuyiti'a? E -gwε'ε-ε 'yi, 'an -noo nyini-o'o. A -gblee, 'inmo *NyunyǾ'Ǿ 'Yu, 'traamu'a "bhuo un-u 'ye-e 'inmu "nyinyidı'a numu -jeyi 'nyı -mu.

XLII 'E di, a -so 'mu, -a 'ke u -jeyi mu. A -gblee, -Ǿ 'ye'a 'inmu u -jeyi "nyı mu, Ǿ -nı'e-e yinamu.

*Nyu 'kpon-o *Zezii*

(*Matiee 26:47-56; Luuku 22:47-53; 'Zaan 18:3-12*)

XLIII Wlu -nı 'le *Zezii'a wɔn 'mu, *'Ǿ -namu -bue 'yǾ 'son'Ǿ -lue, Zidaa, nu'a -kaa, Ǿ -ye nu 'bho-ε. Nyu'a -dadudu -ke Ǿ -na'o. Ubu 'mnu, un 'bhle-e -blajru -ke gbatui. *-Lago'Ǿ 'sragazamuklɔgı-

e, *'o gba'a yibomu -ke *'Zuifu'a -zigletumu -lruu, 'unnu lbho u'o.

XLIV Zidaa -yu 'u -jeyi, un 'ke Zezii kpun. O -ke un 'ka yi, -kaa o 'lu 'u -kaa "yi: -Bho -a mu, nyu 'un-u 'ye'a -gble mu, 'unno mo'o. A kpun o, a -ke o 'ke mu, a 'ke o "yrili"du -ka -zegeka.

XLV Un nyini'a 'bho -nalo, o 'nyini-e Zezii li, o 'ye o -gble 'le o na: -Iun! -A'ba -Toyi, -a gbugble, -a -tuu!

XLVI 'Bho -gbaa -lue 'mu un 'kpun-o Zezii kwa 'mu ti.

XLVII Un kpun 'o, nyu -lue-e -nu'a 'bho jri'e 'le-e -bhlajrɛɛ, o 'ye -Lago'o 'sragazayiklagba'a lbhunuvi -loku "lru ce.

XLVIII 'Le Zezii na: -Blajru -ke gbatui a 'bhle'o, a-a yi'e 'unmu kpunnamu, -ka nyu-o yi'a ka 'gbokobhleyi kpunnamu'a!

XLIX 'Le -Lago'o bubobhlegbo 'un -gwle'e-e 'le a'ba "klumu nyu -tonamu, a -see 'le 'unmu -kpun -nu. I 'ka -kaa 'mu-nu, e -se "se -ko. 'An "kpidi 'cni-e 'e 'le -Lago'o "bogu 'li, 'ya "yri'a 'bu 'ke 'wlu'a du mo'o.

L O 'le'e -kaa -nalo, 'o -namu'a kle 'wlu -o kli, un 'ye ple.

LI-LII 'Bho 'mno, nyukpasudraa -lue-e -nu'e 'bho. Nyu 'mnu -ke Zezii -nu munamu, 'le o-o na 'nu kli. Un 'ye 'o li, un 'bo-o ti un 'ke o kpun, 'le o 'ye "craa, "yrie o 'wla'a 'mu, o 'ye u e kwa 'mu sie 'le 'o -patu 'ye ple.

**Zezii -nu'e-e 'bho -zigletumu'a 'yigbeyi
(Matiee 26:57-68; Luuku 22:54-55, 63-71; 'Zaan
18:13-14, 19-24)*

LIII Ɛ-be -nɔɔ 'mne ti, -yɔ 'ma-a *-Lago'ɔ 'sragazayiklagba, 'le ɔ ''bhli un -ke *Zezii mu'o. 'Le, -Lago'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ-e, *'ɔ gba'a yibomɔ -ke *Zuifɔ'a -zigletumɔ -lrɔɔ-ɔ -nɪ'a 'bho, 'wa kle 'ye 'le ''ru'gbɔɔ.

LIV 'Ka-a *'Pielɪ-ɪ na 'nɔ 'bɪ -wɔɔ, 'le ɔ 'ye 'le -Lago'ɔ 'sragazayiklagba 'mnɔ'ɔ ''bhlegbo pa. Nyɔ-ɔ fuo'a ''bhlegbo li, un -nɪ 'bho ne wɔnli 'le ɔ 'ye 'bho 'wa gwia 'mɔ pa, ɔ 'ye ti-de 'le ɔ-ɔ 'wɔta'o.

LV-LVI 'Bho -da -lue 'mnɔ, un -nɪ'e-e Zezii -zige -tunamɔ. 'Zuifɔ'a -zigletumɔ'a kle -nɪ'e 'bho-ɛ. Wlu-u 'kɔ ɔ kpɔn, 'ɪnnɪ -Lago'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ -ke 'Zuifɔ'a -zigletumɔ -lrɔɔ-ɔ 'bɔ'ɔ ti 'le un 'ke ɔ wɔn ''kpitiɛ nyɔ 'ke ɔ 'lbha ɔ 'ke 'mɛ. 'Ɛ dɪ nyɔ'a -dadudu ''duu 'nɔ dɪ'a -dadudu ''kpi 'le 'wa wlu se 'mɔ'bhɛɛ. 'Inne 'bhle'e 'nynɪ'a dɪ, wlu-u 'kɔ ɔ kpɔn, un -see ɪ 'ye.

LVII 'Wa -lrɔɔ-ɔ 'kɔ ɔ dɪ ''kpi ''duu, un -sɔ'ɔ 'mɔ, -kaa un 'lɛ'ɛ -kaa:

LVIII ɔ-bɔ Zezii -nɔɔ, ɔ na: *-Lago'ɔ bɔbɔbhlegbo'a lisaabudu -a'ba ''na ''we po'a a, ɔ 'ke ɛ wa. -Bho ɔ we ɛ, 'le ɔ 'ke 'ɛ -lreenɛ 'wɪ tan ti -po -nɪ, ɛ -se nyunyu 'ke ɛ po -ko. 'Ka-a ɔ 'lɛ'o. -A'ba 'wee, -a 'wɪn -ɪ 'bɔ.

LIX Un 'lɛ'ɛ -kaa, 'wa wlu se -bhla 'mɔ'bhɛɛ.

LX 'Le -Lago'ɔ 'sragazayiklagba 'ye 'mɔ-sɔ, ɔ 'ye 'bho nyɔ 'wee'a ''yigbeyi tinyni, ɔ 'ye -kaa Zezii ''yi'lɛ: -A'a ''kpidɪ nyɔ -nɔɔ-ɔ za'a -laa 'mɔ, 'le ɪ 'mɔ -ɪn se 'bhɛɛ -ɪn 'ke -a'a nɪ lizɪza?

LXI ɔ 'lɛ'ɛ -kaa a, Zezii ''mu-o wɔn blenyi!, 'le ɔ 'ye ɔ tidede, ɔ na: -Inmɔ 'mo-o *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ'a? -Inmɔ 'mo-o -Lago -ke 'nynɪ

'bhe'ε "yi'a "yu'a?

LXII 'Le ɔ na: Kɪn, 'ɪnnɔ 'ɪn "du'o. 'ɪnmɔ *Nyunyɔɔ'ɔ "Yu, 'ɪn-ɪ 'ye-e 'bho -Lagɔ'ɔ "trolli ti-de -mɔ 'le 'ɪn -ke ɔ 'ke li'a klɛ -kɔ. 'ɪn-ɪ 'ye-e le -yi -mɔ. -Bho 'ɪn -ka yi, 'le yaku'a -druku 'mɔ 'ɪn-ɪ 'ye -nɪ mɔ 'le a 'ke 'ɪnmɔ li'ye.

LXIII-LXIV ɔ 'le'ε -kaa a, -Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba -cna'a-a ɔ "bhuo'a -banɪ. ε-ε 'tɔ-ɔ nyɔ -ka Zezii nɔ'a "nyinynidɪ 'bho -Lagɔ'ɔ damɔ. 'Le ɔ 'ye -kaa nyɔ 'tmɔɔ: -Ka ɔ -nyini'a 'traamɔ -Lagɔ'ɔ 'nyɪn wɔn, a 'wɔn'ɔ 'na-a 'bɔ. Wlu-u 'kɔ ɔ kpɔn, -a'ba 'bɪ ɪ 'tɔ ti -le! 'ε dɪ, koo a-a 'le'ε? Lee -a 'ke 'tɔ nɔ'a?

'Le 'wa 'wee na: Wlu -nεε, ε kpɔn -ɔ'o, ɔ 'ke 'lbhe-ε, ɔ 'ke 'mε mo'o.

LXV 'Le 'wa "klumu'a nyɔ -lrɔɔ 'ye ɔ -tɔtrɔ "yriwɔnna, un 'ye ɔ "yigbeyi san 'le un-ɔ po 'nɔ -kpikpiin, un-ɔ nɔ'o: Nyɔ-ɔ -po'a -a'a da a, "si ɔ 'nyɪn! Un 'lbhɔ ɔ -kaa a, 'le "sroja 'ye ɔ 'mɔ'luo 'le un-ɔ po ɔ 'kpi wɔn 'mɔ.

**Piɛli depo'o-o *Zezii 'yi*

(*Matiee 26:69-75; Luuki 22:56-62; 'Zaan 18:15-18, 25-27*)

LXVI-LXVII Un -nɪ'a *Zezii -zige -tunamɔ, *Piɛli -nɪ'e-e -bhla 'bho "bhlegbo, nε "trolli, 'le 'nynaakpɔ -lue 'ye yi. *-Lagɔ'ɔ 'sragazayiklagba'a 'lbhɔnɔmɔ'a "klumu'a 'nynaakpɔ mo'o. Ubɔ 'mɔɔ yi'a a, un 'ye-e 'Piɛli li. 'Ka-a un 'yrɔ ɔ'o kplokplo 'le un na: -ɪnmɔ -naa, -ɪnmɔ -ke Nazalɛtɪkɔyi un-ɔ 'la'a Zezii, -ɪnmɔ -ke ɔ-ɔ na 'ko'o.

LXVIII 'Le ɔ 'ye depo, ɔ na: -Gbaa! 'ɪn se ɔ yibo. Dɪ a-a za'a -laa 'mɔ'a "bhuo, 'ɪn se 'ε -lue komu

yibo. Ɔ 'le'ε -kaa a, 'le ɔ 'ye 'bho nε 'troli 'wlu, ɔ 'ye 'bho 'gbewɔn ''yi mu. 'Bho-o -antanyɔsɔn -zro -nɔ'o.

LXX 'Nynaakpu 'mnɔ nɔ'a -kaa, ɔn -yε 'nɔ 'bho-ε -lɛε. Ɔn 'ye nyɔ-ɔ -nɔ'a 'bho -kaa ''yi'lε: Nyɔ -nɔɔ, *Zezii'a -nayi mo'o.

LXX 'Le ɔ 'ye depo -lɛε. Ɔ -fɔ'ɔ -daan, nyɔ-ɔ -nɔ'a 'bho, 'wa ''bhi na: -Ziadɔ mo'o, Zezii'a -nayi -ɔn ''du'o: -ɔn 'ye li-ɔ, -ɔn 'mo-o Galileekɔyi -lɛε.

LXXI 'Le ɔ na: -Bho 'ɔn cε sɔn, -Lagɔ 'lbha 'ɔnmɔ! 'ɔn-ɔ zɛ-ɔ'o, nyɔ a-a ''si'a -laa 'nyɔ, 'ɔn se ɔ yibo.

LXXII 'Bho -gbaa -lue 'mnε 'mɔ 'le -sɔn'a kpε 'sɔnnε 'ye zro, 'le ɔ 'ye 'gwɔɔtipopo, ɔ na: ''Wii! Wlu Zezii-za 'ka 'mɔ ɔ 'ye'a na: -Bhladɔ -sɔn -ka kpε 'sɔn-ɔ zro nɔ, kpε tan -a 'ye 'ɔnmɔ ''yidepo -nɔ mɔ -tanyɔ 'le -ɔn 'ke -kaa 'lε: Zezii a-a ''si'a -laa 'nyɔ, 'ɔn se ɔ yibo, wlu 'mnε'ε ''yri'a 'bɔ-ɔ 'wlu'o -laa'a! Ɔ popo'a wlu 'mnε 'gwɔɔti 'le ɔ 'ye ''vi.

XV

*Nyɔ 'kpa-a *Zezii *Pilaatɔ wɔnyɔ*

(Matiee 27:1-2, 11-14; Luuki 23:1-5; 'Zaan 18:28-38)

I Zɔ zɔ'a, 'ε -drumasɔn, 'le *'Zuifu'a -zigletumɔ ''we 'ye ''lru'gbɔɔ. *-Lagɔ'ɔ 'sragazamɔklɔgbɔ-e, *'ɔ gba'a yibomɔ -ke 'Zuifu'a -zigletumɔ -lɔɔ-ɔ -nɔ'a 'bho, 'ɔnmɔ bhete'e gbo, 'le 'wa 'wee 'ye dɔ bhaga ɔn 'ke *Zezii'a ''kpi'a -ziple ''yicε. Ɔn 'gbɔɔ'a ''lru, nyɔ-ɔ -nɔ'a 'bho, 'le ɔn 'ye ɔ -kaa 'tmɔɔ: A sɔn ɔ! Ɔn sɔn 'ɔ, 'Wlomeεyi -lue -ɔ -kɔ'ɔ 'wa 'bhlɔkpa, ɔn-ɔ 'la'a *Pilaatɔ, 'le 'wa 'wee -ke Zezii 'ye 'le ɔ gbo mu 'le ɔn 'ye ɔ ɔ -jeyɔ ''nyɔ.

II Un nyini'a 'le, 'le Pilaatu 'ye Zezii tidede, ɔ na: -Inmɔ 'mo-o 'Zuifu'a 'bhlɔkpayowli'a? 'Le ɔ na: -Ka -ɪn 'lɛ'ɛ -laa 'tɪn, 'ka-a ɪ -nɪ'e 'mɔ.

III 'Le -Lagɔ'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ ''we 'ye ɔ ''kla 'bho Pilaatu ''yigbeyi,

IV 'le Pilaatu 'ye ɔ tidede -lrɛɛ, ɔ na: Nyɔ-ɔ ''kla'a -laa -ɪnmɔ, -a'a ''kpidɪ ɔn-ɔ za'a 'mɔ, -a 'wɪn -ɪ 'bɔ, -ɪn se 'bhɛɛ -ɪn 'ke -a'a nɪ lizɪza?

V ɔ 'lɛ'ɛ -kaa, Zezii -see ɔ ''dapo, ɔ ''mu-o wɔn bɛnyɪ! 'ɛ dɪ wɔn ma'a Pilaatu ti.

*Nyɔ na *Zezii 'ke 'mɛ*

(Matiee 27:15-26; Luuki 23:13-25; 'Zaan 18:39-19:16)

VI 'Le zɔɪn'a klɛ 'li, -bho *'Zuifu'a gɔklagba ɔn-ɔ 'la'a *'Paaki nyini, Pilaatu-ɪ ''sii-e -jiekɔyi -lue ti. Nyɔ -yɔ nyɔ nɔ'a: ɔ ''si ti, 'ɪnɔ ɔ-ɔ ''sii'e ti.

VII ɛ-be -zɔn -lue 'mɛɛ 'li, ɔ 'pɔ-o nyɔ -lrɔɔ -jie 'mɔ. ɔ-bɔ nyɔ 'mɛɛ, 'bhlɔkpa'a -kɔyi'a nyɔ ɔn kpa'a tɔ gbo, ɔn 'ye nyɔ -lue 'lbha ɔ 'ye 'mɛ. Tɔ'a kpamɔ 'mɛɛ, 'wa ''klumɔ'a nyɔ -lue-e 'mo-o Balabaasɪ.

VIII 'ɛ dɪ nyɔ'a -dadudu yi'o, ɔn 'ye *Pilaatu -ye, 'le ɔn na: -Inmɔ -a yi'e libhadenamɔ. -Ka 'le zɔn 'li -a ''sii'a -jiekɔyi -lue ti, -a yi-o'o -ɪn 'ke -kaa nyɔ -lue ti''sii. 'Le ɔ 'ye 'wɔn, 'le ɔ na: -Ao!

IX 'ɛ dɪ -yɔ 'ɪn 'ka ti''sii, a'ba ''bhi ''si ɔ 'nyɔnɪ. -Yɔ ɔn-ɔ 'la'a 'Zuifu'a 'bhlɔkpayowli, 'ɪnɔ 'ɪn 'ke ti''sii'a?

X ɔ 'ka -kaa 'lɛ, ɛ -se bhuhuyiti -ko, -ɛkedɪmaa, ɔ yibo'o-o -ka *'Lagɔ'ɔ 'sragazamɔklɪgbɪ 'bhlee'a *Zezii 'liti, 'ɛ dɪ ɔn ''nyɪ 'ɔ ɔ -jeyi.

XI ɔ nɔ'a: 'In ''sii Zezii ti? 'le 'wa 'wee na: -Gba! -A'a ''sii Zezii ti -le! Balabaasɪ -ɪn 'ke ti''sii.

Un 'ka -kaa 'le, ε -se bhuhuyiti -ko. -Lago'ɔ
'sragazambkɪɣbi-ɪ "duu 'nu wɔn, un 'ye 'na 'le.

XII 'Le Pilaati 'ye ɔ -kaa tidede, ɔ na: 'In 'wɪn -ɪ
'bɔ. -Yɔ a-a 'la'a -laa 'Zuifɔ'a 'bhlɔkpayowli, 'bho
'ɔ damɔ, leelɛ 'ɪn 'ke nu'a?

XIII Un 'ye -dalue "wɔ -nɪ 'le un na: ɔ -kɔ-ε 'bho
nyɔyriɪlbhaatu 'yri ɔ 'ke 'mɛ ɔ, -ɔ -ke -mɛ-ɔ, ɔ 'ke
'mɛ ɔ!

XIV 'Le Pilaati na: "Nyinyidɪ'a 'cɛ yɛɛ -ke
'bhuo ɔ nu'a? Un 'ye -dalue "wɔ -nɪ -lɛɛ tenyɪ!
'Le un na: ɔ -kɔ-ε 'bho tu 'yri ɔ 'ke 'mɛ ɔ, -ɔ -ke
-mɛ-ɔ, ɔ 'ke 'mɛ ɔ!

XV Un 'lɛ'ɛ -kaa, 'le Pilaati 'ye ɔ 'mɔ'wɔn, ɔ 'ye
Balabaasɪ ti'sii, 'wa -pɔɔɔ 'ke bhlu, 'le ɔ 'ye -kaa
'sroja 'tmɔv: A "sɛɛn Zezii 'le a -ke ɔ 'ke mu, a
'ke ɔ 'bho tu 'yri kɔ ɔ 'ke 'mɛ.

*"Sroja 'cɪsɛ'ɛ-ɛ *Zezii, 'le un 'ye ɔ 'bho tu 'yri
kɔ*

*(Matiee 27:27-44; Luuki 23:26-43; 'Zaan 19:2-3,
17-27)*

XVI 'Le ɔ-bɔ "sroja 'mɔv -ke ɔ 'ye 'le 'bhlɔkpa'a
-kɔyɪ 'mɔv'ɔ -buduklagba 'li mu, 'le-e un-ɔ 'la'a
pletbalɪ, 'le un 'ye "sroja "we'a -lɔv 'la,

XVII un 'ye *Zezii -vilɔbanazana 'mɔ -pa, un 'ye
'wi'a -kwloo lbha, un 'ye ɔ "lru de,

XVIII 'le un-ɔ yi'e 'wlɛ 'mɔ, un-ɔ 'ye ɔ'o 'le un-
ɔ nu'o: -lɪn! *'Zuifɔ'a 'bhlɔkpayowli, -gwle 'mɔ
'kɔgwleka!

XIX 'Le un-ɔ po 'ɔ -kɔɔtu "lru, un-ɔ wɔnɔ ɔ 'ɔ -
tɔtɔ "yri, 'le un-ɔ po'o 'bho 'ɔ "yigbeyi 'kolri glu,
-ka nyɔ-ɔ "du'a ka 'bho 'bhlɔkpayowli.

XX 'Ka-a un 'cɪsɛ 'nɔ kplokplɔkplɔ, un 'ye ɔ -
banazana 'mɔ -za, 'le un 'ye ɔ'ɔ'bhuo'a -banɪ 'mɔ

-pa, un -ke ɔ 'ye 'le 'wlv, 'le un -ke ɔ 'ye mu, un 'ke ɔ 'bho tu "yri kɔ.

XXI Un -ke ɔ -nɪ munamv, 'le un -ke nyo -lue 'ye 'gbv. ɔbɔ 'mnɔ -sɔ'ɔ-ɔ -kpa'a 'mv, 'ɔ 'nyɪ-ɪ 'mo-o Simɔɔ, -gwlv -lue un-v 'la'a Silɛɛnɪ, 'le'a "yiyi mo'o. Nyv un-v 'la'a Alasaanɪ -ke Wlufiisɪ, 'wa -tɪta mo'o. ɔ-bɔ nyo 'mnɔ, 'ɪnnɔ "sroja kpun'o -glaka, ɔ 'ke Zezii'a "yri'lbaatu 'mv"luo, ɔ 'ke ɛ 'bhle,

XXII 'le un -ke Zezii 'ye -da -lue mu. 'Bho-o un-v 'la'a Gɔgɔtaa. 'ɛ 'zɔ-ɔ 'mo-o "lrukpaan.

XXIII Un nyɪ'a 'bho 'le un 'ye Zezii duvɛɛn "nyɪ ɔ 'ke 'na. Duvɛɛn 'mnɛ, "nyɪnɔɔmɔpɔkɔku un-v 'la'a 'miilɪ, 'ɪnnɛ un zizia nɛ'o, 'ɪnnɛ un "nyɪ ɔ'o ɔ 'ke 'na, 'le ɔ -see 'wɔn ɔ 'ke ɛ 'na,

XXIV 'le un 'ye ɔ 'bho tu "yri kɔ, un 'ye 'ɔ -banɪ -nɪgbɪ 'mv po, un 'ke ɪ 'gble.

XXV -Drumayrvlaan 'mv, ('ɛ "yri -mɛɛnyɪɛ "yi) un kɔ 'ɔ 'bho tu "yri.

XXVI 'Bho tu -ke "yri un kɔ 'ɔ, wlv-u 'cnɪ-ɛ'ɛ 'bho 'ɔ "lru gbo, 'ɪnnɛ 'mo-o: 'Zuifv'a 'bhlɔkpawvli. -Ka ɔ -nyna'a, -ɛ -ke dɪ un nɔ'a un 'ke ɔ 'lvba ɔ 'ke 'mɛ, wlv 'mnɪ, 'ɪnnɪ 'tmvɔ 'nɪ nyv.

XXVII Un kɔ 'ɔ 'bho tu "yri a, un 'kɔ-ɔ 'gbokobhlemv 'sɔn 'bho tu -lru "yri -lrɛɛ. -Lue -nɪ 'ɔ -linasv gbo 'le -lue -nɪ'e 'ɔ kɪmnasv gbo. [

XXVIII Wlv -ɪ 'cnɪ-ɛ'ɛ 'le -Lagɔ'ɔ "bɔgv 'li see, ɪ 'lɛ-ɛ -kaa Zezii'a damv: Un po 'ɔ 'le-e 'gbokobhlemv'a "klumv, wlv 'mnɪ'a "yri'a 'bɪ-ɪ 'wlv'o.]

XXIX Nyv-v zi nɪ'a 'bho, un 'ye 'ɔ li, un-v 'lu-o "lru "yi 'le un-v "jree nɔ'o, un-v 'lɛ'ɛ -kaa: -ɛɛɛ! -lɪnmɔ -naa, -ɪn -see, -lɪn 'ke *-Lagɔ'ɔ

bubobbhlegbo'a lisaabudu wa, 'le 'wɪ tan ti -ɪn 'ke -lreenɛ po, nu?

XXX 'E di, -bho -ɪn ku wɔn -ziaka a, 'wɪɔ 'bho tu 'yri -ɪn 'ke ti''si -ɪn 'ke -a'a ''bhuo 'pɔɔn.

XXXI -Ka -lue 'mnɔ, 'ka-a *-Lago'ɔ 'sragazamɔkɪɣbi -ke *'ɔ gba'a yibomɔ ''we-e 'ɔsɛ'ɛ Zezii 'le ɔn na: -Yɔ 'ma-a 'ɔ ''bhlimɔ, ɔ 'pɔɔn'o-o 'wa -dadudu, 'le, -ka ɔ 'ka -nyna ɔ 'ke 'ɔ ''bhuo 'pɔɔn, ɔ 'se 'na yibo.

XXXII 'Innɔɔnɔ, ɔn-ɔ 'la'a *-Lago'ɔ 'Bhozayi -ɔ 'pɔɔn'a nyɔ, *Izrayɛɛɪ'a 'bhɪɔkpayowliklagba, ɔ 'wɪɔ 'traamɔ 'bho tu 'yri ɔ 'ke ti''si, -a 'ke ɔ li'ye 'le -a 'ke ɔ ''gwɪɪde. Nyɔ 'sɔn -yɔ ɔn kɔ'ɔ tui -lru 'yri 'bho Zezii'a ''tɔɪli, ɔn-ɔ ''jree nɔ-o'o -lɛɛ.

**Zezii'a 'mɛmɛɛ*

(*Matiee 27:45-56; Luuki 23:44-49; Zaan 19:28-30*)

XXXIII 'Yrɔ -nɪ ''duu 'mɔ, -kuyre 'ye 'le 'bhɪɔkpa'a 'wee ''kpi kɔn, ɛ 'ye ''jiazɔyrɔkɪɣba(a 'yri tan) ''kpi bhla.

XXXIV ''Jiazɔyrɔkɪɣba 'mnɛ ''yi Zezii nu'a -kaa, ɔ ''wɔ-o'o 'le ɔ na: Eloyii! Eloyii! Lama sabatanii! 'E 'zɔ-ɔ 'mo-o: 'An -tɪta -Lago, 'an -tɪta -Lago, koo -ɪn -nyna'a -ɪn 'ye 'ɪnmɔ ''yɪɪɪjra'a?

XXXV Nyɔ-ɔ -nɪ'a 'bho, 'wa ''klumɔ'a nyɔ -lruɔ 'wɪn 'ɪ 'bɔ ɔ, ɔn na: A po -lokui, a -gblee, ɔ-ɔ 'la-a *Elii.

XXXVI 'Le 'wa ''klumɔ'a nyɔ -lue 'ye ple, ɔ 'ye mu, ɔ 'ye -fuu'a -tuto 'mɔ''luo, ɔ 'ye ɛ 'le -geponmɔ kɔ 'sma 'le ɔ 'ye ɛ -kɔɔtu ''yi tɪtsan, ɔ 'ye yi, ɔ 'ye Zezii -kɔɔtu 'mnɛ ''yi-tɔ ɔ 'ke -fuu'a -tuto 'mɔ'nyɔ ɔ 'ke 'na 'le ɔ 'ye -kaa 'lɛ: A -nyna

ti, -a 'ke 'to 'bho -gbu, -bho Elii 'ke yi o 'ke o tu
"yri -za.

XXXVII 'Le Zezii 'ye 'wo -lreε, 'o -fife 'ye 'bho -ce.

XXXVIII A -gblee, 'le *-Lago'ɔ bubobhlegbo'a
lisaabudu 'li, -da -lue-e -nɪ'e 'le, nyɔ'ɔ pa 'le:
"yrieklagba -lue-e beze'e 'bho 'ε wɔn 'yi, 'unne
'zize'e 'le 'yi. Zezii'a -fife -ce'ε 'bho, ε-be 'yrie
'mne gwia 'mu -wa'a 'mu-ε -bhaoo! ε 'kpa'a-a
'le yayi, ε 'ye 'zo 'dre.

XXXIX "Sroja'a -klagba-a -nɪ'a 'bho 'o 'yigbeyi,
-ka Zezii 'wo'ɔ 'le 'o -fife 'ye'a 'bho -ce, o 'ye'a
'na li 'le o na: Nyɔ -noɔ, -Lago'ɔ "yu mo'o -ziaka.

XL 'Nynokpakpi -lrub-u -nɪ'e 'bho -lreε, un -
nyna'a 'le-e nya ti 'le un-u popo'o 'le. 'Wa 'klumu
'nynaakpu -lue un-u 'la'a Salomee-e, *Malii, -u -
so'ɔ -gwlo -lue un-u 'la'a Madalaa-e, un -ke *Malii
-lrub -u 'ma-a Zaakitoope -ke 'Zoozi'a 'lotu, 'le-e
un -nɪ'o.

XLI -Noɔ -ke ti Zezii -nɪ'a -bhla 'le
Galileebhlokpa 'kpi, u-bu 'nynokpakpi 'mnu,
'unnu -ke o-o na'o 'le un-u pi'e 'o lilili.
'Nynokpakpi'a -dadudu -lrub -nɪ'e 'bho-ε -
lreε, 'unnu -ke Zezii -so'ɔ Galilee, un -ke o 'ye
Zelizalemu yi.

*Nyu nmaze'e-e *Zezii ti*

(*Matiee 27:57-61; Luuki 23:50-56; 'Zaan 19:38-42*)

XLII-XLIII Zo -ke ti *Zezii 'mε'ε, 'ε 'jiazɔ nyni'a,
'le, nyɔ -lue un-u 'la'a *Zizeεfu, o 'ye 'le *Pilaatu
gbo mu. Obo 'mno, -gwlo -lue un-u 'la'a Alimatee,
'le'a "yiyi mo'o. *Zuifu'a -zigletumu'a "klumu'a
nyoklagba -lue mo'o. -Ka -Lago'ɔ nyu'a -koko'ɔ
"yri'a 'bɪ-t 'ye'a 'wlu mu, o de'e 'na-a "gwli 'le

o-o fuo 'ne wɔn. ɔbo 'mnɔ, 'innɔ mu'o -ɔ -ye'ε
'le Pilaati, 'le ɔ 'ye 'le nyukpasupɔɔ po, ɔ 'ye ɔ -
kaa libhade: 'Inmɔ bhade -inmɔ li, 'in 'ke Zezii'a
'ku'a dɪ mu. ε -se bhuhuyiti ɔ 'le -kaa -ko. ɔ
'ybha-o'o ɔ 'ke ɔ tinmaze -susueyi, -εkedɪmaa,
zɔ-ɔ 'ye'a -zɪ mɔ, 'inne 'mo-o ɔ-bɔ *Zuifu 'we'a
lifɔzɔ. 'ε dɪ nyɔ 'wee -nɪ'e 'wa lɪ nmazenamɔ.

XLIV 'Le Pilaati na: -In! -Ziadɪ ma'a? ɔ 'mε-ε'ε
see'a? 'Le ɔ 'ye 'sroja'a -klagba 'la ɔ 'ke yi. ɔ yi'a
'le ɔ na: Zezii -kaaa 'mε, ε -gwle'e 'mɔ-ε'ε?

XLV 'Le 'sroja'a -klagba 'mnɔ na: Kɪn, ɔ 'mε-ε'o
see. 'Le Pilaati 'ye -kaa 'Zɪzεεfɔ 'tmɔɔ: Mu, -in
'ke Zezii'a 'ku 'mɔ'luo.

XLVI ɔ mu'a, 'le ɔ 'ye 'yriεplu de, ɔ 'ye Zezii'a
'ku tu 'yri -za, ɔ 'ye ε 'yriε li'fɪtan, ɔ 'ye ε
tinmaze. Zoko ɔn cε'ε 'le trɪ 'li, -ka -buduyu, 'le-e
ɔ 'du ɔ'o, ɔ 'ye sukɔmuaklagba -lue tiklikpe, ɔ
'ye ε 'bho zoko'a wɔn 'yi -te, ɔ 'ye 'bho ka.

XLVII ɔ -nɪ ɔ tinmazenamɔ, Madalaa'a *Malii
-ke 'Zoozɪ'a 'lotɔ *Malii -nɪ'e 'bho-ε.

XVI

**Zezii -sɔ'ɔ-ɔ glu 'le 'mεmɔ'a 'klumɔ*

(Matiee 28:1-8; Luuki 24:1-12; 'Zaan 20:1-10)

I *Zuifu'a lifɔzɔ zi'a, 'ε 'jiazɔ ɔ, *Malii 'sɔn
'mnɔ -ke Salomee, ɔn -nɪ tan, ɔn 'ye 'cnɪ-t po'a
ngnεzεge de, ɔn 'ke ɪ *Zezii'a 'ku 'lru'wla, ε -kaa
'zɔn -susueyi.

II Zɔ zi'a, 'yɪɔ -nɪ'a 'yiglu 'wɔɔnamɔ, ɔn 'ye
'mɔ-sɔ, ɔn 'ye 'le Zezii'a zoko'a da mu.

III-IV ɔn -nɪ'a munamɔ 'le -jeyi, 'wa 'sε-ε 'kabha-
o'o 'le ɔn-ɔ nɔ'o: Sukɔmuaklagbaklagba -ε -nɪ'a
'bho zokowɔn 'yi, yɔɔ 'ke ε klikpe -ɔ 'ke ε 'bho

-za'a 'bhuo'a? Un nyini'a a, un -ka 'bho-o gbu, sukpu 'mne-so'ɔ-ɔ-gwlii 'mu, ε-de'e 'bho-o 'kete 'yi ti,

V 'le un 'ye 'le zoko 'li pa. Un pa'a 'le, 'wa -linasɔ gbo un 'ye-e nyukpasudraa -lue li: ɔ -de'e-e ti 'le ɔ -pa'a -vlanvlanbanaplu 'mu. Un 'ye 'ɔ 'yri, -sɪanyɪ 'lbhu -v'o,

VI 'le ɔ-bo nyukpasudraa 'mno 'ye v -kaa 'yi'le: -Sɪanyɪ'a 'lbha amɔ -le! Nazalɛtɪkɔyi Zezii un kɔ'ɔ 'bho tu 'yri, -ka a-a 'bo 'ɔ ti, 'un yibo nɪ-o'o. -Lago -zɔ 'ɔ-ɔ glu 'le 'memv'a 'klumv, ɔ -nɪ'e-e ti -lrɛɛ: 'ε dɪ ɔ se 'noɔ -nɪ. -Da un 'du ɔ 'ka, 'bho-o a'ba 'bhi 'ye'e -laa li.

VII A -gblee, ɔ se 'bho -nɪ. 'ε dɪ a mu, a 'ke *Piɛli -ke *Zezii'a -namv -lrɔv 'we -kaa 'dɪ kpa: A mu 'le Galileebhɔkpa 'kpi, Zezii-i 'ye 'le-e -nyini -mɔ -tanyɪ 'le a 'ke ɔ 'le -yɛ. 'Ka-a 'ɔ 'bhuo 'le'ε amɔ 'yi.

VIII Nyukpasudraa 'mno 'le'ε -kaa a, un 'wlv'o 'le-e zoko 'li -nalo. Un -nɪ litɪtrenamv, un 'ye ple, -ɛkedɪmaa, -zuzu -sɔ 'nv-v 'kpi tenyɪ. -Sɪanyɪ 'lbhu 'v'a dɪ, un -see nyɔ le -bodɪ 'mɔ-za.

**Zezii -tɔ'ɔ-ɔ 'ɔ 'bhuo Madalaa'a *Malii 'yi
(Matiee 28:9-10; 'Zaan 20:11-18)*

[IX Zɔ-ɔ kɔ'ɔ *Zuifv'a lifɔzɔ 'yi, 'ε zɔwɔnyɪ *Zezii -sɔ'ɔ glu, ɔ -nɪ'a ti -lrɛɛ, 'nynaakpu -lue ɔ -tɔ'ɔ 'ɔ 'bhuo 'yi -tanyɪ. U-bv 'nynaakpu 'mno, Madalaa'a *Malii mo'o, Malii -v -ke 'mɔ ɔ nu'a 'nyinynidɪ'a -zuzu -mɛɛsɔn ti, 'unno mo'o.

X U-bv 'nynaakpu 'mno, Zezii -tɔ 'nv 'ɔ 'bhuo 'yi a, un mu-o'o un 'ye *'ɔ -namv -yɛ, un 'ke v

ɪ -bodɪ 'mʊ-za. Un -kʊ ʊ 'bho-o yɛ, 'gwɫɔ -nyɪ
'nʊ-ʊ li 'le ʊn-ʊ 'vi'o,

XI 'le ʊn 'ye ʊ -kaa 'tmʊʊ: Zezii -sɔ'ɔ-ɔ glu, ɔ
-nɪ'e-e ti: 'ɪn 'ye -ɔ'o. Un 'wɪn 'ɪ 'bɔ ɔ, ʊn -see ɪ
'gwɫɪde.

**Zezii -tɔ'ɔ-ɔ 'ɔ 'bhuo *'ɔ -namʊ 'sɔn 'yi
(Luuki 24:13-35)*

XII ɪ zi'a -kaa a, *Zezii mu-o'o ɔ 'ye 'ɔ 'bhuo *'ɔ
-namʊ'a 'klumʊ'a nyʊ 'sɔn 'yi-tɔ -lɾɛɛ. Un -nɪ
Zelizalɛɛmʊ -sɔnamʊ 'le ʊn-ʊ na'a 'le -jeyi. ɔ -tɔ
'nʊ 'ɔ 'bhuo 'yi, ʊn -see ɔ 'yiyibo -susueyi.

XIII -Da ʊn yibo 'nɔ 'tɔ 'yi a, ʊn mu'o 'le-e gwɫɔ
'mʊ, 'ɔ -namʊ -lɾɔʊ 'we-e -nɪ'a 'le, 'le ʊn 'ye ʊ
'dɪ kpa. Un -zɪ 'ɪ ʊ -bodɪ 'mʊ, ʊn -see ɪ 'gwɫɪde
-lɾɛɛ.

**Zezii 'sie-e *'ɔ -namʊ -bue 'yʊɛ -lue 'ɔ lbhɔlɾe
li
(Matiee 28:16-20; Luuki 24:36-49; 'Zaan 20:19-
23; Kpli 1:6-8)*

XIV ɪ zi'a -kaa 'wee a, 'le *Zezii 'ye 'tɔ 'ɔ 'bhuo
*'ɔ -namʊ -bue 'yʊɛ -lue 'yi-tɔ. Un -nɪ linamʊ ɔ
'ye ʊ 'bho -yɛ, 'le ɔ na: A ku -kaa -loku 'mʊ 'ya!
-Lagɔ -za'a 'ɪnmʊ glu, 'ɪn -nɪ'a ti, 'ɪn -tɔ'ɔ-ɔ 'an
'bhuo nyʊ'a -dadudu 'yi, ʊn 'ye yi ʊn 'ye amʊ
'tmʊʊ, leedɪ a -see ɪ 'gwɫɪde'a? 'Le a -see 'ɪnmʊ
'gwɫɪde -lɾɛɛ?

XV ɔ -wɫɪ'a -kaa a, 'le ɔ 'ye ʊ -kaa 'dɪ 'mʊ 'du:
A mu 'le 'bhɪkɪ 'wee 'kpi, a 'ke nyʊ 'wee 'an
'dɪzɪgɪ kpa.

XVI Nyɔ -yɔ de 'ɪ 'gwɫɪ, -ɔ 'wɔɔn 'nɪ, -bho ʊn
*batizee nɔ, 'ɪnnɔ 'pʊn'o 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi.

Nyɔ -yɔ -see 'ɪ 'gwɪɪde, ɔ -see 'ɪ 'wɔɔɔn, 'ɪnnɔ -zɪgle kpɔn'o 'bho -Lagɔ'ɔ 'yigbeyi.

^{XVII} Nyɔ -yɔ de'a 'ɪnmɔ 'gwɪɪ a, *wɔɔnkulɪ ɔn-ɔ 'ye 'ɔ 'mɔyɪbo -nɪ mɔ, 'ɪnnɪ 'ka-a: ɔn-ɔ 'ye-e 'an 'nyɪnɪ 'mɔ'luo -mɔ, ɔn 'ke nyɔ 'mɔ 'nyɪnyɪnɪdɪ'a -zuzu tinu. Wlu "we ɔn se'a yɪbo, ɔn-ɔ 'ye -ɪ -pɔ -mɔ.

^{XVIII} ɔn-ɔ 'ye-e sanɪ kwa 'mɔ ti-kpɔn -mɔ, ɪ -see ɔ ka -nyna yi. Nyɔ-ɔ 'ye-e 'wa lilɪɪ gu gbo -pɔ -mɔ ɔn 'ke 'mɛ, ɛ -see ɔ ka -nyna yi -lɛɛ. ɔn-ɔ 'ye-e 'gwɪzɪmɔ *kwa 'lru ti-de -mɔ 'le -Lagɔ 'ke ɔ 'pɔɔn.

**Zezii 'mu-o yaku 'li 'ɔ -tɪta gbo*

(Luukɪ 24:50-53; Kplɪ 1:9-11)

^{XIX} -A'ba -Kɔyi *Zezii "du 'ɔ -kaa "dɪ 'mɔ, 'le -Lagɔ 'ye ɔ 'le yaku 'li 'la 'bho 'ɔ "'troli, ɔ 'ye 'le mu, ɔ 'ke lɪ'a klɛ -kɔ.

^{XX} ɪ zi'a -kaa a, 'le *'ɔ -namɔ 'ye 'bhɪɪkpɪ'a 'wee "kpi 'ɔ "'dɪzɪɪ kpa. -Bho ɔn -kɪ ɪ-ɪ kpa a, 'ɔ wɔɔnkue -nɪ 'nɔ-ɔ 'mɔ, *wɔɔnkulɪ tɔ'ɔ nyɔ, -ka, dɪ ɔn-ɔ za'a 'mɔ, ɪ "du'a -ziadɪ, 'le ɔn-ɔ nɔ 'ɔ.]

-YBHËYBHËTITELRE

**Nyabwa: -YBHËYBHËTITELRE New Testament
Nouveau Testament de Nyabwa**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nyaboa (Nyabwa)

Contributor: International Bible Society

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

7657d3f5-7539-5138-b61f-b1ee280646f9